

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Магістерська робота

**на тему «Управління фінансовою безпекою підприємства в умовах
воєнного стану»**

Виконав: студент 2-го курсу, групи 601-УФБ
Спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Веприк А. А.

Керівник: к.е.н., доцент Філонич О.М.

Рецензент: директор ТОВ «СЕРВІСТРАНЗИТ»,
Конобієвський К.В.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із
праць інших авторів без відповідних посилань

Веприк А. А.

Підтверджую достовірність даних,
використаних у роботі

Веприк А. А.

Полтава, 2024 року

АНОТАЦІЯ

Веприк А.А. Управління фінансовою безпекою підприємства в умовах воєнного стану. Рукопис. Магістерська робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою «Управління фінансово-економічною безпекою», Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2024.

Робота містить 121 сторінку, 25 таблиць, 31 рисунок, список літератури із 89 джерела та 4 додатки.

Ключові слова: управління, фінансова безпека підприємства, економічна безпека підприємства, виклики, загрози, воєнний стан, індикатори, інтегральна оцінка, забезпечення фінансової безпеки.

Формування та підтримання достатнього рівня фінансової безпеки підприємства є важливою умовою зміцнення його економічної безпеки. Виклики і загрози воєнного стану вимагають впровадження постійно діючої системи ідентифікації, прогнозування, оцінювання та запобігання негативному впливу реальних і потенційних загроз на підприємство будь-якої організаційної форми та бізнесу в цілому, що підтверджує актуальність обраної теми дослідження в умовах сьогодення.

Мета роботи – дослідження теоретичних основ фінансової безпеки підприємства й розроблення практичних рекомендацій щодо оцінювання та управління фінансовою безпекою підприємства з урахуванням негативного впливу викликів і загроз воєнного стану.

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовою безпекою підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні й практичні аспекти управління фінансовою безпекою підприємства в умовах воєнного стану.

У теоретичній частині роботи визначено сутність та значення фінансової безпеки у забезпеченні економічної безпеки підприємства. Систематизовано виклики та загрози фінансовій безпеці підприємства в умовах війни. Досліджено особливості управління фінансовою безпекою підприємства в кризових умовах. Узагальнено критерії, індикатори та науково-методичні підходи до оцінювання фінансової безпеки підприємства.

У розрахунково-аналітичній частині роботи надано загальну характеристику виробничо-господарської діяльності та майнового стану ТОВ «Кормотех», на матеріалах якого здійснено оцінювання фінансової безпеки підприємства. Проаналізовано індикатори фінансової безпеки підприємства. Здійснено оцінювання рівня фінансової безпеки ТОВ «Кормотех». Виявлено резерви підвищення прибутковості ТОВ «Кормотех» як напрям покращення рівня його фінансової безпеки. Обґрунтовано необхідність впровадження системи забезпечення фінансової безпеки підприємства. Визначено заходи з управління фінансовими ризиками в забезпеченні фінансової безпеки підприємства в умовах воєнного стану.

Практична цінність магістерської роботи полягає в можливості використання запропонованих напрямів управління фінансовою безпекою підприємства з метою зміцнення його економічної безпеки в умовах війни.

Інформаційною базою для написання магістерської роботи є законодавчі й нормативно-правові акти з питань організації діяльності підприємств в Україні; монографії та наукові публікації з питань управління фінансовою й економічною безпекою підприємства; фінансова звітність ТОВ «Кормотех».

SUMMARY

Vepryk A.A. Management of the enterprise financial security under martial law. Manuscript. Master's work on obtaining a second (master's) level of higher education from the specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" under the educational-professional program "Financial and Economic Security Management", National University Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic, Poltava, 2024.

The work contains 121 pages, 25 tables, 31 figures, a list of literature from 89 sources and 4 applications.

Key words: management, enterprise financial security, enterprise economic security, challenges, threats, martial law, indicators, integrated assessment, ensuring financial security.

Establishing and maintaining a sufficient level of enterprise financial security is an important condition for strengthening its economic security. The challenges and threats of martial law require the introduction of a permanent system for identifying, forecasting, assessing and preventing the negative impact of real and potential threats on an enterprise of any organizational form and business in general, which confirms the relevance of the chosen research topic in today's conditions.

The purpose of the work is to study the theoretical foundations of the enterprise financial security and developing practical recommendations for assessing and managing the enterprise financial security, taking into account the negative impact of challenges and threats of martial law.

The object of the study is the process of managing the enterprise financial security.

The subject of the research is the theoretical, methodical and practical aspects of managing the enterprise financial security under martial law.

In the theoretical part of the paper, the essence and importance of financial security in ensuring the enterprise economic security are defined. Challenges and threats to the enterprise financial security in wartime are systematized. The peculiarities of managing the enterprise financial security in crisis conditions are studied. The criteria, indicators, scientific and methodological approaches to assessing the enterprise financial security are generalized.

The calculation and analytical part of the work provides a general description of the production and economic activities and property status of "Kormotech" LLC, on the basis of which the enterprise financial security is assessed. The indicators of enterprise financial security are analyzed. The level of financial security of "Kormotech" LLC is assessed. The reserves for increasing the profitability of "Kormotech" LLC as a direction of improving its financial security level are identified. The necessity of introducing a system to ensure the enterprise financial security is substantiated. Measures to manage financial risks in ensuring the enterprise financial security under martial law are determined.

The practical value of the master's thesis lies in the possibility of using the proposed areas of enterprise financial security management in order to strengthen its economic security in times of war.

The information base for writing the master's work is legislative and regulatory acts on the organization of enterprises in Ukraine; monographs and scientific publications on the management of enterprise financial and economic security; financial statements of Kormotech LLC.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Сутність та значення фінансової безпеки у забезпеченні економічної безпеки підприємства	7
1.2. Виклики та загрози фінансовій безпеці підприємства в умовах війни.....	15
1.3. Особливості управління фінансовою безпекою підприємства в кризових умовах.....	22
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	30
2.1. Критерії та індикатори фінансової безпеки підприємства	30
2.2. Науково-методичні підходи до оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства.....	37
Висновки до розділу 2.....	48
РОЗДІЛ 3. ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «КОРМОТЕХ»...49	
3.1. Загальна характеристика виробничо-господарської діяльності та майнового стану ТОВ «Кормотех».....	49
3.2. Аналіз індикаторів фінансової безпеки підприємства	65
3.3. Оцінювання рівня фінансової безпеки ТОВ «Кормотех».....	77
Висновки до розділу 3.....	90

				МР 601-УФБ 10720004									
	П. І. Б.	Підпис	Дата										
<i>Розроб.</i>	<i>Веприк А.А.</i>			Управління фінансовою безпекою підприємства в умовах воєнного стану									
<i>Перевір.</i>	<i>Філонич О.М.</i>												
<i>Н. Контр.</i>	<i>Філонич О.М.</i>												
<i>Затверд.</i>	<i>Кулик В.А.</i>												
				<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%; text-align: center;">Літ.</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">Арк.</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Акрушів</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> </td> <td style="text-align: center;">3</td> <td style="text-align: center;">121</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center; font-size: small;"> Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування </td> </tr> </table>	Літ.	Арк.	Акрушів		3	121	Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування		
Літ.	Арк.	Акрушів											
	3	121											
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування													

РОЗДІЛ 4. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ	91
4.1. Резерви підвищення прибутковості ТОВ «Кормотех».....	91
4.2. Управління фінансовими ризиками в забезпеченні фінансової безпеки підприємства в умовах воєнного стану.....	96
Висновки до розділу 4.....	107
ВИСНОВКИ.....	108
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	112
ДОДАТКИ.....	121

				МР 601-УФБ 10720004		
	П. І. Б.	Підпис	Дата			
<i>Розроб.</i>	<i>Веприк А.А.</i>			<i>Управління фінансовою безпекою підприємства в умовах воєнного стану</i>	Літ.	Аркушів
<i>Перевір.</i>	<i>Філонич О.М.</i>				4	121
					<i>Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування</i>	
<i>Н. Контр.</i>	<i>Філонич О.М.</i>					
<i>Затверд.</i>	<i>Кулик В.А.</i>					

ВСТУП

У сучасних умовах воєнного стану, що генерують високий рівень фінансових ризиків та загрози фінансовим інтересам будь-якого суб'єкта підприємницької діяльності, проблема забезпечення фінансової безпеки підприємства набула неабиякої актуальності. Саме від рівня фінансової безпеки господарюючого суб'єкта залежить його фінансова стійкість, конкурентоспроможність та фінансова незалежність. Здатність підприємств вчасно та адекватно реагувати на зовнішні загрози в ринковому середовищі, розробка заходів щодо зменшення їхнього впливу є запорукою успішного функціонування на ринку.

Формування ефективної системи забезпечення фінансової безпеки підприємства є підґрунтям трансформації системи фінансового менеджменту на принципово новій основі з урахуванням забезпечення стійкого фінансово-економічного розвитку та захисту фінансово-економічних інтересів. У зв'язку з цим проблема управління фінансовою безпекою підприємства є надзвичайно актуальною за сучасних умов господарювання.

Теоретичним і практичним аспектам управління фінансовою безпекою підприємств присвячено чимало праць українських та зарубіжних науковців, зокрема: Е. Альтмана, І. Бланка, О. Барановського, З. Варналія, С. Онищенко, М. Єрмошенка, В. Кириленка, Г. Козаченко, С. Покропивного, О. Ляшенко, О. Маслій, К. Горячевої, А. Маджули, І. Дмитрієва, Т. Полозової та ін. Утім, питання управління фінансовими ризиками та забезпечення фінансової безпеки підприємства в умовах війни залишаються мало дослідженими.

Метою написання роботи є дослідження теоретичних основ фінансової безпеки підприємства й розроблення практичних рекомендацій щодо оцінювання та управління фінансовою безпекою підприємства з урахуванням негативного впливу викликів і загроз воєнного стану.

Досягнення мети роботи здійснюється шляхом вирішення наступних завдань:

- визначити сутність, значення фінансової безпеки у забезпеченні

економічної безпеки підприємства та систематизувати виклики й загрози фінансовій безпеці підприємства в умовах війни;

- дослідити особливості управління фінансовою безпекою підприємства в кризових умовах;

- узагальнити критерії та індикатори фінансової безпеки підприємства;

- розкрити науково-методичні підходи до оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства;

- охарактеризувати виробничо-господарську діяльність та майновий стан ТОВ «Кормотех»;

- провести аналіз індикатори та визначити рівень фінансової безпеки ТОВ «Кормотех»;

- виявити резерви підвищення прибутковості ТОВ «Кормотех» як напряму покращення рівня його фінансової безпеки;

- обґрунтувати заходи з упровадження системи забезпечення фінансової безпеки підприємства та управління фінансовими ризиками в умовах війни.

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовою безпекою підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні й практичні аспекти управління фінансовою безпекою підприємства в умовах воєнного стану.

У процесі розв'язання поставлених завдань у роботі використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, а саме: теоретичного узагальнення, аналізу й синтезу, порівняльного аналізу, горизонтального, вертикального, трендового аналізу, графічний, індикаторний, інтегральний метод.

Практична цінність магістерської роботи полягає в можливості використання запропонованих напрямів управління фінансовою безпекою підприємства з метою зміцнення його економічної безпеки в умовах війни.

У процесі дослідження були використані законодавчі й нормативно-правові акти, монографії, наукові публікації з питань управління фінансовою й економічною безпекою підприємства, а також фінансова звітність ТОВ «Кормотех». Структура магістерської роботи: вступ, чотири розділи, висновок, список використаних джерел та додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та значення фінансової безпеки у забезпеченні економічної безпеки підприємства

Забезпечення фінансової безпеки підприємства в динамічному економічному середовищі, що характеризується зростаючим негативним впливом численних ризиків і загроз, є необхідною умовою збереження його життєздатності. Безпека бізнесу відіграє вирішальну роль у збереженні стійких конкурентних позицій, ефективної діяльності та сталого розвитку суб'єкта господарювання. Таким чином, управління безпекою стає необхідною складовою культури управління бізнесом та сучасною характеристикою якості бізнесу загалом. Якість бізнесу визначається основними елементами, такими як економічна ефективність, соціальна орієнтованість і безпека.

В сучасних умовах воєнного стану фінансово-економічна безпека підприємства є пріоритетною передумовою забезпечення господарювання, впливаючи абсолютно на всі сфери діяльності підприємства. Безпека – це найважливіша категорія й необхідна передумова збалансованого функціонування підприємства, що забезпечує його захищеність від внутрішніх і зовнішніх загроз, життєдільність і дієздатність.

Відсутність єдиного наукового підходу до визначення безпеки підтверджує складність і багатогранність цього поняття. В економічній літературі наведено декілька визначень поняття «безпека», основні з яких виходять із базових характеристик цього поняття, що представлені на рис. 1.1. На підставі наведених визначень та інших джерел можна зробити висновок, що безпека необхідна для функціонування та розвитку економічної системи та є невід'ємною якісною та кількісною характеристикою будь-якого об'єкта.

Рис. 1.1. Базові характеристики поняття «безпека»

В офіційних документах України відсутнє трактування сутності поняття «економічної безпеки підприємства». У науковій літературі також відсутній єдиний підхід до його визначення. Так, деякі вчені під економічною безпекою підприємства розуміють стан економічної системи, який дозволяє розвиватися динамічно, ефективно, вирішуючи соціальні проблеми. Решта вчених схиляються до думки, що це стан компанії, за якого зберігається його стійкість до негативного впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, а також різних дестабілізуючих факторів, та здатність до відтворення або реалізації своїх комерційних інтересів [8].

Основні концептуальні підходи до визначення сутності поняття «економічна безпека підприємства» зображено на рис. 1.2.

Ураховуючи багатогранність і багатофакторність цього поняття, найбільш вичерпним є визначення Васильціва Т. [10], який пропонує розглядати економічну безпеку підприємства в стані, за якого підприємство та його продукція є конкурентоспроможними на ринку, і в той же час гарантовано: найбільш ефективного використання ресурсів, інтелектуального та кадрового потенціалу; стабільність функціонування та прогресивність розвитку; можливість протистояти негативним впливам зовнішнього та внутрішнього середовища його функціонування.

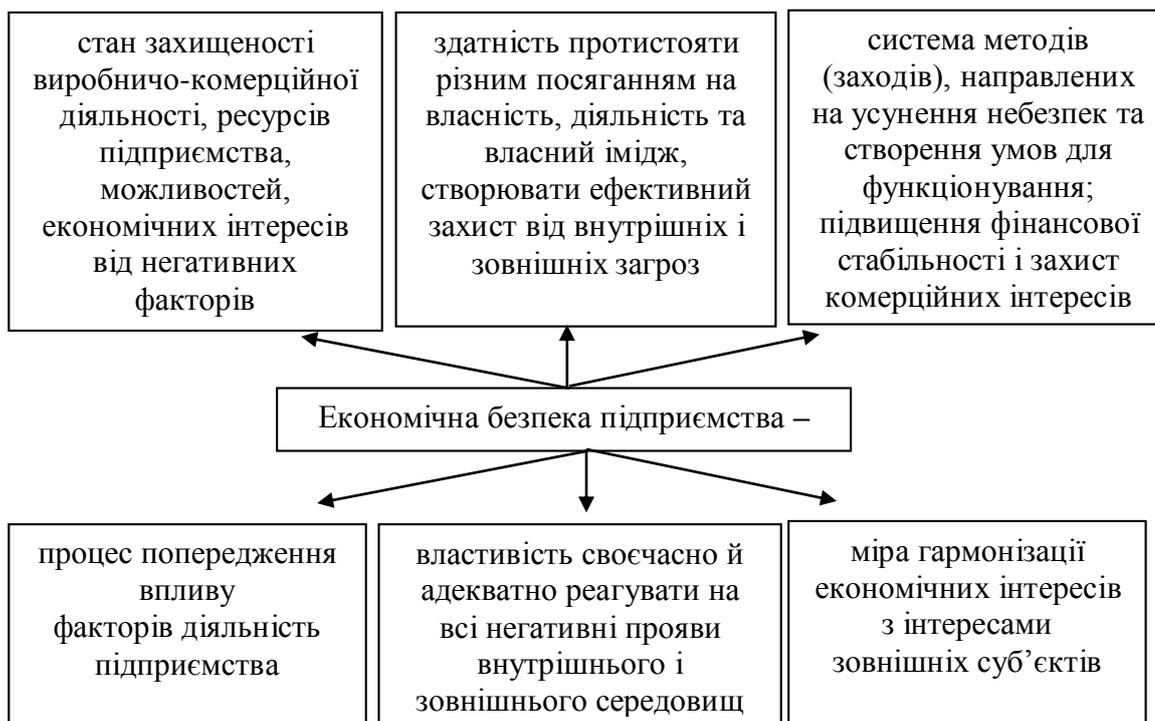

Рис. 1.2. Концептуальні підходи до визначення поняття «економічна безпека підприємства»

Таке комплексне й багатогранне поняття як економічна безпека підприємства поєднує зовнішні та внутрішні елементи. Всі функціональні складові економічної безпеки взаємопов'язані між собою та впливають одна на одну, проте суттєво відрізняються за значенням, методами забезпечення та показниками.

Фінансова безпека є однією із найважливіших системоутворюючих складових економічної безпеки підприємства, впливаючи на всі сфери діяльності суб'єкта підприємництва та забезпечуючи його фінансову стійкість, фінансову незалежність у довгостроковому періоді, ліквідність, платоспроможність та в кінцевому підсумку реалізацію фінансових інтересів шляхом оптимального залучення та ефективного використання фінансових ресурсів підприємства.

Для з'ясування стності та значення фінансової безпеки потрібно показати її місце серед функціональних складових економічної безпеки підприємства (рис. 1.3).

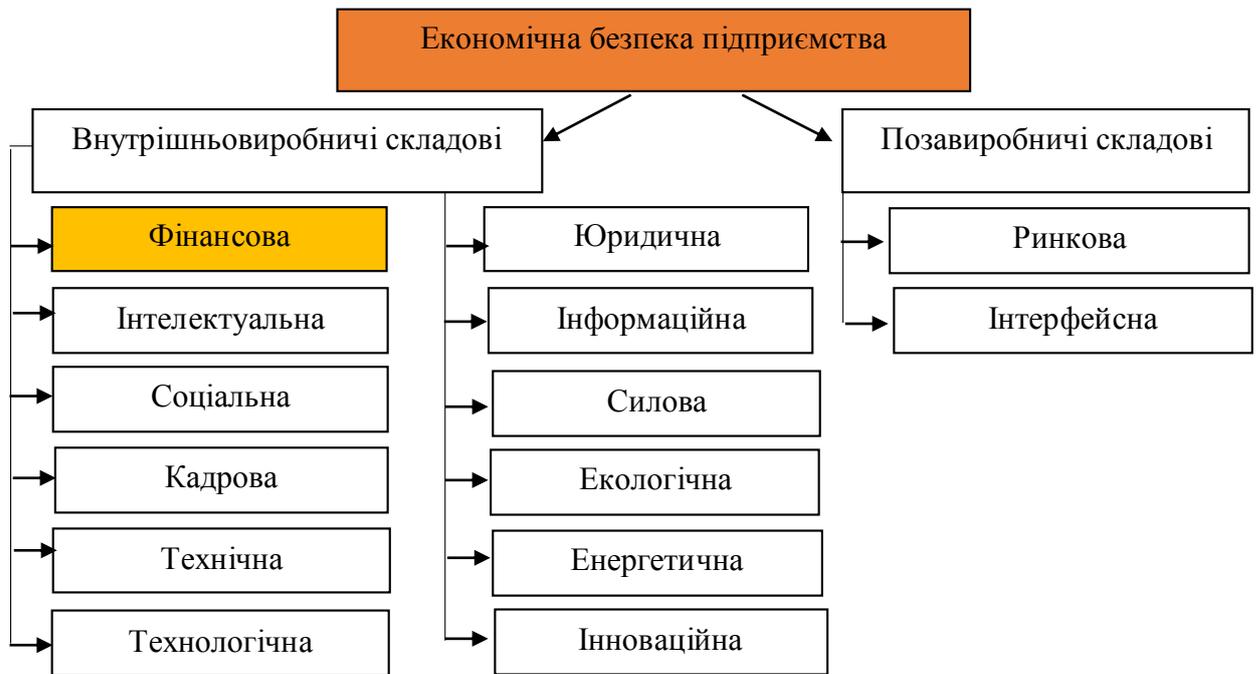

Рис. 1.3. Складові економічної безпеки підприємства

Передове місце у системі економічної безпеки суб'єкта господарювання належить її фінансовій складовій, яка визначає мету, ключові завдання, а також узагальнює результати його фінансово-господарської діяльності. Без фінансової складової практично неможливо вирішити жодну проблему, що стоїть перед підприємством. Головною метою фінансової безпеки підприємства є гарантування його сталого й ефективного функціонування у поточній перспективі та високий потенціал розвитку в майбутньому.

Узагальнюючи основні наукові підходи до трактування сутності фінансової безпеки підприємства (табл. 1.1) варто відмітити, що фінансова складова економічної безпеки підприємства – стан підприємства, який характеризується якістю та збалансованістю фінансових інструментів, послуг й технологій, якими користується суб'єкт господарювання, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх деструктивних чинників, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію своїх фінансових інтересів, мети та пріоритетних завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, а також здійснювати забезпечення ефективного та стабільного розвитку фінансової системи.

Таблиця 1.1

Визначення сутності поняття «фінансова безпека підприємства»

Автор	Сутність поняття
Барановський А.	Фінансова безпека – це: ступінь захищеності фінансових інтересів на усіх рівнях фінансових відносин; рівень забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення його потреб і виконання існуючих зобов'язань.
Варналій З.	Фінансова безпека – це захист фінансових інтересів суб'єктів на всіх рівнях фінансових відносин і забезпечення підприємств, організацій та установ коштами, достатніми для задоволення їхніх потреб і виконання зобов'язань.
Бланк І.	Фінансова безпека – це кількісно і якісно визначений рівень фінансового стану компанії, що забезпечує стійкий захист пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від виявлених реальних і потенційних зовнішніх і внутрішніх загроз
Кириченко О., Лаптев С., Пригунов П., Захаров О.	Фінансова безпека – це стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів підприємства, виражений у найкращих значеннях фінансових показників прибутковості і рентабельності бізнесу, якості управління, використання основних і оборотних засобів підприємства, структури його капіталу, норми дивідендних виплат по цінних паперах підприємства, а також курсової вартості його цінних паперів як синтетичного індикатора поточного фінансово-господарського стану підприємства і перспектив його технологічного і фінансового розвитку.
Мунтіян В.	Фінансова безпека – це стан прибутковості бізнесу, якість управління та використання основних та обігових коштів підприємства, структура його капіталу, стан найефективнішого використання корпоративних ресурсів підприємства, що виражений у найбільших значеннях фінансових показників поточного фінансово-економічного стану підприємства синтетичні показники та коефіцієнт дивідендних виплат як перспективи його фінансового розвитку.
Пойда-Носик Н.	Фінансова безпека – це багаторівневий, складний процес формування фінансового балансу підприємства в поточній і стратегічній перспективі, захист підприємства від негативного впливу зовнішніх і внутрішніх фінансових загроз шляхом ефективного використання його фінансового потенціалу для підвищення ринкової вартості підприємства.
Судакова О.	Фінансова безпека – це важливий елемент економічної безпеки, який ґрунтується на фінансовій незалежності, ефективності та конкурентоспроможності підприємства, що відображається через систему критеріїв і показників стану підприємства, включно з фінансовою збалансованістю, достатньою ліквідністю активів і наявністю необхідних грошових резервів, і ступенем захищеності фінансових інтересів.
Кракос Ю., Разгон Р.	Фінансова безпека – це здатність підприємств розробляти та реалізовувати власні фінансові стратегії відповідно до корпоративних стратегічних цілей.

* скадено за даними [3-17]

Найпоширеніші підходи до трактування поняття фінансової безпеки суб'єкта підприємництва можна умовно поділити на чотири групи, що наведені на рис. 1.4.

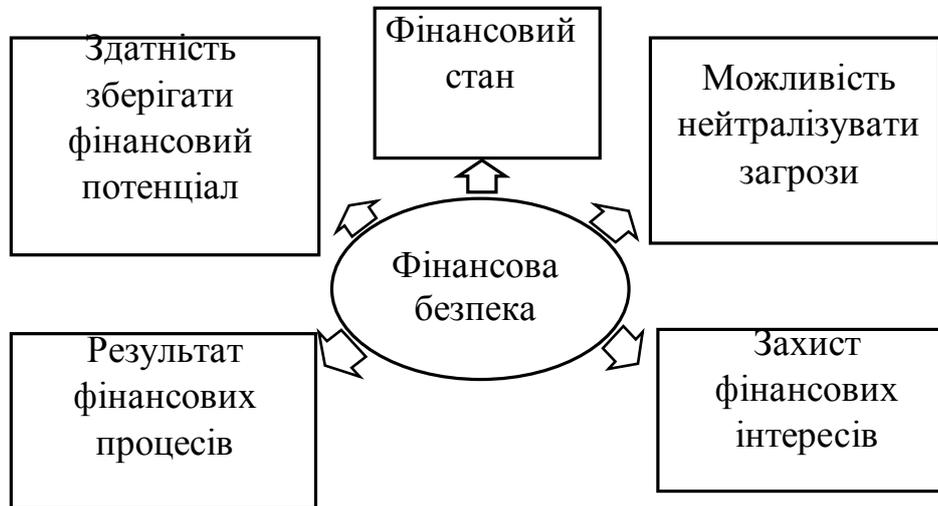

Рис. 1.4. Узагальнення підходів до визначення поняття «фінансова безпека підприємства»

Таким чином, основними завданнями щодо реалізації фінансової безпеки підприємства є: досягнення мети функціонування підприємства; забезпечення ефективного використання ресурсів; посилення його фінансової стійкості та платоспроможності; попередження негативного впливу зовнішнього середовища.

Фінансово-економічна безпека (ФЕБ) підприємства є складною системою, яка містить набір характерних параметрів для надання раціональності та ефективності використання економічних ресурсів: фінансові, матеріальні, трудові та інформаційні.

Фінансова безпека забезпечується для досягнення найбільшої стабільності та ефективності функціонування підприємства, а також створення умов подальшого розвитку шляхом своєчасного аналізу, спрямованого на виявлення та запобігання іншим зовнішнім факторам і внутрішня незахищеність і будь-які загрози, до яких можуть призвести стабільні операційні збитки бізнесу.

Отже, із вказаного вище можна дійти висновку, що фінансова безпека підприємства – це такий стан, який створює умови для забезпечення збереження фінансово-економічних інтересів суб'єкта господарювання від негативних факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, з одночасним створенням умов, необхідних для успішної діяльності та розвитку цього підприємства.

Відсутність небезпеки для фінансових інтересів, а також здатність суб'єкта підприємництва протистояти загрозам є особливістю фінансової безпеки як елемента економічної безпеки суб'єкта підприємництва. Фінансові інтереси проявляються у вигляді потреб у галузі фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Фінансова стабільність є невід'ємною частиною фінансової безпеки суб'єкта підприємництва. Отже, забезпечення фінансової безпеки може бути лише на основі фінансово сталого розвитку суб'єкта підприємництва, в якому створюються умови для впровадження такого фінансового механізму, який може адаптуватися до змін умов зовнішнього та внутрішнього середовища.

Основним принципом підтримки фінансової безпеки є контроль та збалансування доходів та витрат суб'єкта підприємництва. Необхідність інтегрованого підходу до формування фінансової безпеки суб'єкта підприємництва, який захищає його фінансові інтереси в процесі розвитку, визначає його розподіл у незалежному об'єкті управління в загальній системі фінансового управління.

Комплекс фінансової безпеки ґрунтується на принципі суворо цілеспрямованого використання фінансових ресурсів та забезпечення певних умов для швидкої та ефективної віддачі від збільшення вкладених коштів. Усвідомлення цього принципу означає створення системи управління не тільки для доцільності та своєчасності використання коштів, але і для рівня їх окупності.

Основне значення системи фінансової безпеки підприємств полягає в тому, що вона має бути превентивною. Схематично зобразимо роль фінансової безпеки підприємства (рис. 1.5).

Рис. 1.5. Роль фінансової безпеки підприємства

Як стан, опосередкований відсутністю небезпеки, фінансова безпека необхідна будь-якому суб'єкту підприємництва. У країнах із ринковою економікою роль фінансової безпеки суб'єктів підприємництва значна, оскільки найважливішим напрямом діяльності суб'єктів підприємництва за обов'язкового дотримання встановлених норм права стає підвищення її рівня.

Ефективність діяльності суб'єкта підприємництва в ринковій економіці обумовлюється багато в чому станом його фінансів. Фінансова безпека має найважливіше значення для управління фінансами на будь-якому рівні, забезпечуючи надійне функціонування всієї фінансової системи, реалізацію здійснюваної фінансової політики забезпечення сталого зростання суб'єкта підприємництва. Стабільність результатів діяльності суб'єкта підприємництва, досягнення цілей, що відповідають інтересам власників та суспільства в цілому, неможливе без розробки та проведення самостійної стратегії реалізації управління фінансовою безпекою суб'єкта підприємництва.

1.2. Виклики та загрози фінансовій безпеці підприємства в умовах війни

З позицій захисного підходу ключовою категорією фінансової безпеки підприємства є загроза, джерелом якої є невизначеність, що обумовлена властивостями суспільних явищ і процесів, зокрема, раптовістю їх настання. У результаті виникнення протиріч у внутрішньому середовищі функціонування підприємства з'являються внутрішні небезпеки, ризики і загрози, а в результаті зовнішнього впливу – зовнішні загрози її стійкості та розвитку.

Сьогодні українські компанії постійно повинні долати нові кризи внаслідок війни, яка веде до збільшення кількості загроз їх діяльності. В умовах нестабільної ринкової економіки підприємства стикаються з гострою потребою управлінні фінансовою безпекою, так як господарська діяльність пов'язана з широким спектром можливостей та ризиків. З точки зору системи підприємство є складною відкритою динамічною системою, яка перебуває в процесі обміну постійними ресурсами.

Під деструктивними чинниками розуміються фактори, які існують у внутрішньому або зовнішньому середовищі фінансової системи підприємства і здатні пошкодити, вивести з ладу або повністю зруйнувати її.

Залежно від ступеня посилення негативного впливу виділяють наступні форми прояву деструктивних факторів: виклик, ризик, небезпека та загроза (рис. 1.6) [15].

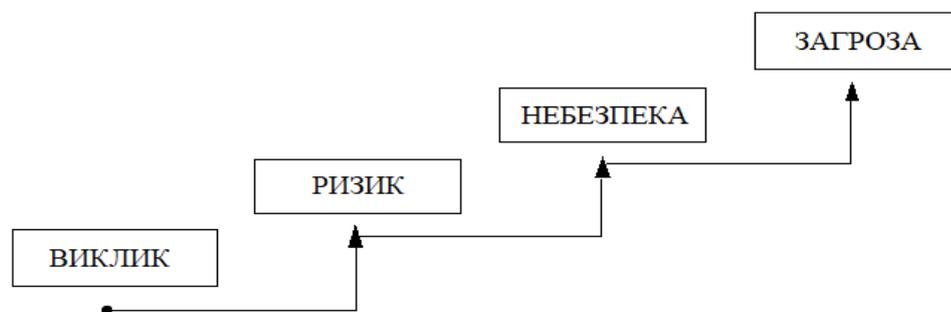

Рис. 1.6. «Драбина ескалації» деструктивних чинників безпеки

*Складено автором на основі: [15]

Проблема визначення економічної сутності основних понять фінансової безпеки, таких як «виклик», «ризик», «небезпека» та «загроза», які відрізняють економічну й фінансову безпеку від традиційної економічної теорії й концепцій економічного зростання, де акцент робиться не на небезпечних факторах економічного розвитку, а на сприятливих умовах, що визнаються рушієм економічного розвитку, потребує окремого узагальнення та систематизації [17].

Дестабілізуючими чинниками у фінансовій сфері діяльності підприємства вважають такого роду явища або обставини, які можуть залежно від сили дії негативно вплинути на його фінансовий стан, що в результаті призведе до зниження фінансової безпеки.

Так, під викликом слід розуміти певне явище, яке може бути як негативного, так і позитивного спрямування, що вимагає від суб'єкта бізнесу відповідної реакції та застосування тих чи інших заходів із метою недопущення негативних наслідків. Сам по собі виклик не має позитивного чи негативного забарвлення. Його присутність може призвести як до негативних явищ, таких як зниження темпів виробництва чи фінансова криза, так і до позитивних та бути джерелом можливостей подальшого економічного зростання.

Під ризиком розуміють такого роду ймовірність, яка за тієї чи іншої ситуації може призвести до появи реальної або потенційної загрози, що, своєю чергою, має можливість зруйнувати систему безпеки та стати каталізатором кризового стану підприємства.

Загрозою фінансовій безпеці бізнесу є сукупність негативних чинників безпеки, які унеможливають та/або перешкоджають стабільному функціонуванню суб'єкта бізнесу та потребують мінімізації шляхом реалізації суб'єктами фінансового менеджменту та іншими суб'єктами фінансової безпеки бізнесу системи заходів превентивного характеру.

Дестабілізуючі чинники зароджуються та можуть впливати на діяльність підприємства ще на етапах викликів та ризиків. Окрім того, нові виклики та ризики лише підсилюють їх. Вони не з'являються без причини і через те, що

можуть бути як внутрішні, так і зовнішні, не залежать від поточного рівня фінансової безпеки на підприємстві.

Внаслідок реалізації загрози виникає небезпека, яка характеризується деструктивними граничними змінами в фінансовій системі суб'єкта бізнесу, що спричинені реальними втратами від настання загрози.

Можна виділити внутрішні, зовнішні чинники, які впливають на діяльність підприємства. До внутрішніх зараховуємо такі: вид діяльності підприємства, досвід, відповідна кваліфікація керівництва і персоналу, наявність відповідних комунікацій для підприємства, форма власності, пропорції між власним і залученим капіталом, інноваційна діяльність, організація виробництва, показники фінансового стану, ефективна маркетингова діяльність.

Сьогодні в умовах ринкових відносин підприємства є економічно самостійними: визначають свою економічну політику, вибирають постачальників, організовують як виробництво, так і збут продукції, повністю несуть відповідальність за результати господарської діяльності. Тому до внутрішніх загроз відносимо наступні фактори: недоліки у виробничому процесі, дефіцит у фінансуванні, низький рівень кваліфікації персоналу підприємства, низький рівень менеджменту [20].

Існує три основні зовнішні джерела загрози фінансовій безпеці підприємства. Перша група загроз пов'язана із несприятливою економічною політикою держави. Так, держава може суперечити виробничій, комерційній чи фінансовій стратегії компанії, які використовують різні методи, серед яких найпоширенішими є: зміна тарифна ставка, ставка податку, коливання валютного курсу тощо. Ще одну вагому загрозу для компанії становить держава певні дії щодо зменшення чи обмеження економічних зв'язків. Економічні санкції, мають дуже негативний вплив і призводять до взаємної недовіри, дестабілізувати економічну безпеку на міждержавному рівні [32].

Другим джерелом зовнішньої загрози для підприємства є дії інших суб'єктів управління, тобто недобросовісна конкуренція. Компанії-конкуренти

мають багато методів, які можуть негативно вплинути на бізнес і безпеки підприємства, вони включають: порушення прав конкурентів на промислову власність (несанкціоноване відтворення продукції конкурента, розкриття конкуруючих секретів виробництва, промислове шпигунство); дезорганізації виробництва конкурентів, що здійснюється шляхом корупції та спонукати своїх робітників і службовців захоплювати секрети виробництва і торгівля; завдати шкоди репутації конкурента (невідповідна реклама, поширення неправдивої та неправдивої інформації, яка дискредитує компанію), несанкціонований доступ конкурентів до конфіденційної інформації, яка становить комерційну таємницю, та інші, такі як демпінг, бойкот тощо.

Третє джерело – економічна криза в країні та викликані нею інфляція, дефіцит коштів для інвестування бізнесу, нестабільність законодавства, корупція. Макроекономічні потрясіння (криза, війна, загальна несприятлива економічна ситуація в країні, порушення виробничих зв'язків, втрата ринків сировини, інфляція, матеріалів, енергоносіїв, товарів тощо) є максимально небезпечними в умовах сьогодення.

Серед усіх дестабілізуючих чинників реальну небезпеку для фінансової безпеки підприємства становлять загрози, реалізація яких можлива в разі відсутності або неадекватної реакції фінансового менеджменту на виклики. За можливістю здійснення загрози фінансовій безпеці поділяються на реальні та потенційні.

Реальні загрози існують об'єктивно в досліджуваній період часу або з достатньо великою ймовірністю здатні виникнути в наступні періоди, тобто їх реалізація є неминучою. Потенційні загрози можуть настати під час реалізації певних суб'єктивних чи об'єктивних умов [27].

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що на стан фінансової безпеки підприємства негативно впливають, з одного боку, загрози, під якими розуміємо сукупність деструктивних та дестабілізуючих чинників зовнішнього середовища, а з іншого боку, наслідки реалізації ризиків, які залежать від рішень суб'єктів господарювання (рис. 1.7).

Рис 1.7. Загрози та ризики як джерела негативного впливу на стан фінансової безпеки підприємства

Рівень фінансової безпеки бізнесу залежить від того, наскільки ефективно керівництво компанії та менеджери уникають потенційних загроз та усувають певні негативні наслідки зовнішнього та внутрішнього середовища.

За рівнем прогнозованості загрози можуть бути передбачувані та непередбачувані. Проте суб'єкти фінансового менеджменту мають створити умови для здатності підприємства протистояти навіть непередбачуваним загрозам.

Загрози можуть мати опосередкований характер, діяти за певних додаткових умов і виявлятися безпосередньо, прямо викликаючи негативні зміни.

Загрози фінансовій безпеці організації, залежно від джерела виникнення ділять на об'єктивні та суб'єктивні. Об'єктивні виникають без участі та без волі організації або його співробітників і залежать від прийнятих управлінських

рішень. До об'єктивних загрозам відносять стан фінансової кон'юнктури, наукові відкриття, форс – мажорні обставини тощо. Суб'єктивні загрози породжені навмисними чи ненавмисними діями людей, різних органів та організацій, у тому числі державних та міжнародних організацій-конкурентів. Саме тому їх запобігання багато в чому пов'язане з впливом на суб'єкти економічні відносини.

Системні загрози фінансовій безпеці підприємництва ідентифікують за групами: ринкові, державно-політичні та ресурсні. Загалом, актуальні загрози фінансовій безпеці підприємств можна систематизувати на рис. 1.8.

Рис. 1.8. Систематизація загроз фінансовій безпеці підприємства в умовах воєнного стану

Головною метою забезпечення фінансової безпеки підприємства є досягнення максимальної стабільності його функціонування, а також створення

основи для подальшого зростання його економіки навіть за наявності об'єктивних та суб'єктивних факторів, що несуть загрози.

Забезпечення фінансової безпеки ґрунтується на протидії загрозам діяльності підприємства, що виникають внаслідок прояву несприятливих факторів зовнішнього середовища (рис. 1.9).

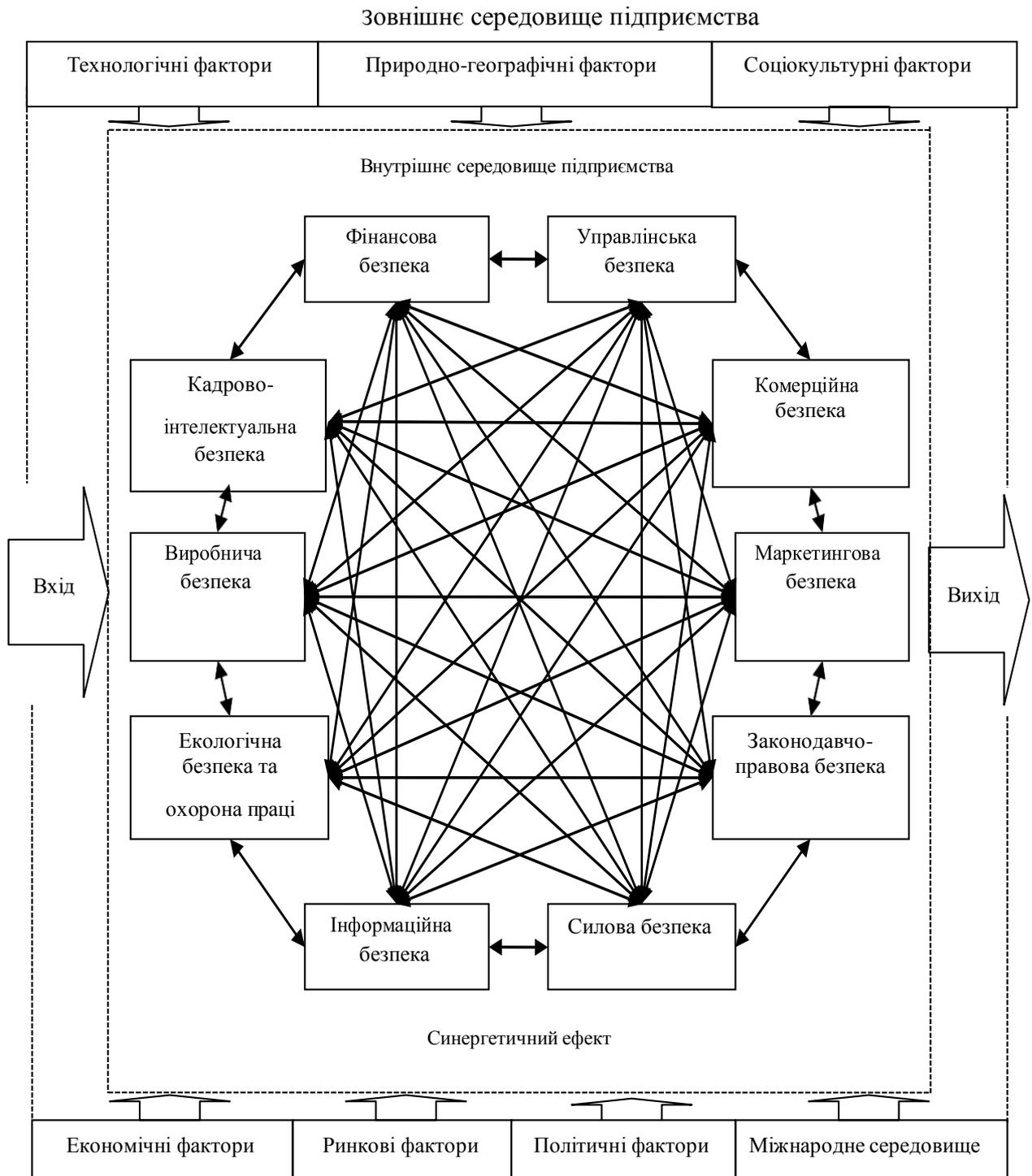

Рис. 1.9. Модель фінансової безпеки підприємства [43]

Основою виявлення загроз є комплексне дослідження стану фінансової безпеки, що базується на оцінці її рівня та дозволяє пов'язати отримані результати із факторами, які є джерелами загроз стабільному та ефективному функціонуванню підприємства [43].

Отже, найвпливовішими елементами за рівнем загроз економічній безпеці підприємства є функціональна фінансова складові. Загрози цій компоненті необхідно запобігти або усунути спочатку. Фінансова безпека – це процес запобігання загрозам економічній безпеки організації, пов'язаних з формуванням та використанням фінансових ресурсів, досягненням цільових показників фінансових результатів та фінансового стану.

Таким чином, виклики, ризики та загрози є невід'ємною частиною будь-якої комерційної діяльності. Компанії повинні звернути особливу увагу на ряд стратегічних, оперативних та зовнішніх загроз. Є дієва гарантія економічної безпеки підприємства критично, тому що прибутковість, репутація, бізнес, бізнес-моделі, стратегії, навіть можливість простого відтворення компанії. Доступне швидке виявлення та адекватне реагування на загрози частина цілісної та комплексної системи економічної безпеки підприємства, яка спрямована на розвиток і зростання, перетворення ризиків у можливості, плавне впровадження інновацій, удосконалення внутрішніх інновацій процедури, зниження витрат і конкурентоспроможність.

1.3. Особливості управління фінансовою безпекою підприємства в кризових умовах

Важливим напрямом ефективного функціонування підприємництва є управління його фінансовою безпекою, що представляє сукупність відповідних методів щодо нейтралізації потенційних небезпек і створення таких умов для господарюючих суб'єктів, щоб забезпечити економічний розвиток і ефективну діяльність згідно поставлених цілей та висунутих завдань.

Для подолання дестабілізаційних чинників, які негативно впливають на функціонування та результативність підприємств, комплексним механізмом протидії є організаційні, матеріально-технічні, фінансово-економічні, інноваційні та інші заходи. У сучасних умовах процес успішної діяльності та економічного розвитку українських підприємств багато в чому залежить від вдосконалення їх діяльності у сфері забезпечення фінансової безпеки.

Слід зазначити, що сьогодні не всі керівники підприємств готові повною мірою оцінити необхідність створення надійної системи економічної безпеки [39]. Система забезпечення фінансової безпеки підприємства являє собою певну сукупність ключових елементів, які призначені для ідентифікації та упередження фінансово-економічних чинників, забезпечення фінансово-господарської діяльності, високого рівня конкурентоспроможності, фінансової незалежності, комерційної таємниці та інтересів, захисту інформаційного середовища та безпеки працівників.

Управління фінансовою безпекою підприємства полягає у комплексі цілеспрямованих заходів, що спрямовані на досягнення та утримання прийняттого рівня фінансової безпеки підприємства, який формується під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників з метою підвищення рівня конкурентоспроможності, ефективного управління фінансовими ресурсами, матеріальними та трудовими.

Основними елементами управління фінансовою безпекою підприємства є відповідні об'єкти, предмети та суб'єкти (рис. 1.10).

Об'єктом системи забезпечення фінансової безпеки являється стале фінансово-економічне становище підприємства в поточній та довгостроковій перспективі. Тобто, об'єктами захисту являються саме ресурси, зокрема матеріальні, фінансові, інформаційні та кадрові.

Предметом забезпечення фінансової безпеки підприємства виступає обсяг матеріальних та фінансових ресурсів, кваліфіковані працівники та інформаційне забезпечення, яке гарантує реалізацію заходів забезпечення безпеки.

Рис. 1.10. Складові управління фінансовою безпекою підприємства [58]

В сучасних ринкових умовах на фінансово-господарську діяльність підприємств здійснюють негативний вплив зовнішні та внутрішні чинники. Ризики та загрози весь час з'являються та трансформуються на світовому й національному ринках, у вітчизняній економіці, у сфері економіки, а також на самих підприємствах. У таких умовах для гарантування сталої діяльності та розвитку компаній потрібно сформувати таку систему фінансової безпеки, що на базі інтеграції ресурсів суб'єкта господарювання та ресурсів зовнішніх підприємств сприяла здійсненню комплексного упередження усім наявним і можливим чинникам та загрозам його фінансовій безпеці.

Таким чином, формування системи фінансової безпеки компаній потребує створення організаційно-економічних механізмів розвитку партнерських відносин з гравцями ринку та державними органами. У зв'язку з цим компанії повинні постійно контролювати та розробляти заходи щодо

запобігання загрозам у процесі взаємодії з різними гравцями ринку. З огляду на вищезазначене, пропонується ідентифікувати загрози фінансовій безпеці відповідно до процесу взаємодії з різними суб'єктами господарювання.

Таблиця 1.2

Ідентифікація загроз фінансовій безпеці підприємств у процесі взаємодії з різними суб'єктами господарювання

Суб'єкти господарювання	Ідентифікація загроз
Постачальники	Несвоєчасність постачання матеріальних ресурсів; розрив зв'язків; невиконання умов договору постачання; непередбачуване збільшення цін на товари і витрат на їх постачання; постачання неякісної продукції, яка не відповідає стандартам і нормам
Споживачі	Зміна смаків, зниження платоспроможного попиту; об'єднання в групи з метою впливу на рівень цін; недосконалість законодавства щодо захисту прав споживача; поширення неправдивої інформації про підприємство, персонал, продукцію
Конкуренти	Агресивна політика збільшення ринкової частки (у тому числі шляхом розвитку мережі збуту); недобросовісна конкурентна політика; демпінг цін; співробітництво конкурентів з органами влади, спрямоване на ускладнення доступу до споживчого ринку та господарських ресурсів для інших підприємств; переманювання персоналу; впровадження технічних інновацій; монополізація зв'язків із постачальниками
Органи державного управління	Зміна чинного законодавства; корупційні дії; лояльність до окремих підприємств; непрозорість дозвільної системи; збільшення податкового тиску; підвищення мінімальної заробітної плати та єдиного соціального внеску; введення жорстких екологічних норм.

*Складено автором [62]

Таким чином, виявлення можливих загроз фінансовій безпеці компаній пропонується в процесі взаємодії з постачальниками, споживачами, конкурентами та державними органами. Кожен суб'єкт взаємодії може становити відповідну загрозу, яка впливає на результати господарської діяльності суб'єктів господарювання та їх подальший розвиток.

У компанії має бути налагоджена діяльність колективу, при якій усі відділи, при виконанні своїх функцій, має враховувати потенційні наслідки своєї діяльності для стану фінансової безпеки підприємства. Кожний працівник має пам'ятати, що від своєї поведінки на робочому місці та поза роботою, від

сказаного та вчиненого, від якості виконання завдань залежить забезпеченість фінансової безпеки підприємства.

Для того, щоб досягти визначеної мети забезпечення фінансової безпеки підприємства виникає необхідність реалізувати наступні завдання, зокрема:

- створення робочого механізму забезпечення фінансової безпеки;
- визначення стратегічних пріоритетів фінансово-економічних цілей, які потребують захищеність господарювання та розвитку компанії;
- забезпечення захисту фінансово-економічних пріоритетів підприємства, власників, відділів, персоналу;
- ідентифікація та прогнозування впливу руйнівних зовнішніх та внутрішніх чинників, які створюють реальну загрозу результатам фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання;
- виявлення та упередження кризових явищ;
- уникнення впливу небезпек та загроз фінансово-економічним пріоритетам суб'єкта господарювання, охарактеризування комплексу заходів відносно нейтралізації чи мінімізації потенційних ризиків та оцінювання доцільності їх реалізації.

Відповідно до вищезазначеного, засадами забезпечення фінансової безпеки підприємства є:

- ідентифікація ризиків та забезпечення захищеності суб'єкта господарювання від внутрішніх та зовнішніх чинників;
- оцінювання становища доступу суб'єкта господарювання до ресурсів чи ринків;
- досягнення порогової фінансово-економічної ефективності від використання фінансових, матеріальних та трудових ресурсів;
- забезпечення прийняттого рівня фінансово-економічної ефективності господарської діяльності;
- збільшення фінансової стійкості, рівня рентабельності та забезпечення платоспроможності;

- збільшення інтелектуально-кадрового забезпечення фінансової безпеки підприємства;
- покращення техніко-технологічної складової фінансової безпеки підприємства;
- утримання високого рівня основних складових елементів фінансової безпеки підприємства;
- досягнення цілей та виконання завдань господарювання підприємства, забезпечення основних передумов його подальшого функціонування.

Таким чином, основним завданням системи фінансової безпеки підприємств є забезпечення її стійкого та максимально ефективного функціонування, створення високого потенціалу для розвитку та зростання у майбутньому.

У свою чергу, будемо відстоювати думку, що важливим елементом функціонування системи фінансової безпеки підприємств є механізм її забезпечення, який впроваджується шляхом стратегічного та оперативного планування заходів, спрямованих на забезпечення фінансово-економічної безпеки. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства визначає, як вчасно та ефективно реагуватиме система фінансової безпеки підприємства на реальні та потенційні ризики і загрози для функціонування підприємства та становища їхньої фінансової безпеки підприємства.

Підґрунтям механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства виступає комплексне поєднання основних функцій, інструментів, головних методів та нормативно-правового, організаційного, інформаційно-аналітичного забезпечення, які сформовані на основі принципів забезпечення фінансової безпеки підприємства, що створюються суб'єктами забезпечення фінансової безпеки підприємства підприємства задля досягнення та захисту фінансово-економічних інтересів.

Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства включає наступні складові (рис. 1.11).

Рис. 1.11. Складові механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства

*Розроблено автором

Слід зазначити, що до основних завдань економічної безпеки підприємств належать: захист законних прав та інтересів підприємства та його працівників; збір, аналіз, оцінка та прогнозування даних; вивчення партнерів, замовників, конкурентів, кандидатів; виявлення, запобігання та припинення можливої протиправної та іншої негативної діяльності працівників підприємства на шкоду його безпеці; забезпечити збереження матеріальних цінностей та інформації; отримати інформацію, необхідну для вироблення найбільш оптимальних управлінських рішень щодо стратегії та тактики господарської діяльності підприємства тощо.

Висновки до розділу 1

За результатами теоретичного узагальнення фінансова безпека є складною системою, яка включає особливий набір внутрішніх характеристик, які покликані забезпечити ефективне використання корпоративних ресурсів за кожним із напрямів діяльності.

Забезпечення належного рівня фінансової безпеки підприємства є однією із фундаментальних засад підтримання його життєздатності в умовах несприятливого економічного середовища, основа збереження стійких конкурентних позицій, передумова ефективного функціонування та стабільного розвитку суб'єкта господарювання.

Досліджено проблеми визначення економічної сутності основних понять фінансової безпеки, таких як «виклик», «ризик», «небезпека» та «загроза», які відрізняють економічну й фінансову безпеку від традиційної економічної теорії й концепцій економічного зростання, де акцент робиться не на небезпечних факторах економічного розвитку, а на сприятливих умовах, що визнаються рушієм економічного розвитку.

Дестабілізуючими чинниками у фінансовій сфері діяльності підприємства вважають такого роду явища або обставини, які можуть залежно від сили дії негативно вплинути на його фінансовий стан, що в результаті призведе до зниження фінансової безпеки. Основним завданням управління фінансовою безпекою підприємства є забезпечення його стійкого та максимально ефективного функціонування в умовах викликів і загроз, створення високого потенціалу для розвитку та зростання у майбутньому.

Механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства є невід'ємною частиною системи його економічної безпеки, що базується на певних завданнях, функціях і принципах; передбачає використання системної сукупності методів, інструментів та конкретних заходів їх реалізації, які необхідно використовувати не розрізнено, а у поєднанні, комплексно і оперативно.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Критерії та індикатори фінансової безпеки підприємства

Невід’ємним елементом дослідження фінансової безпеки підприємства є вибір показників та критеріїв. Під критерієм фінансової безпеки підприємства розуміються ознака чи сума ознак, виходячи з яких може бути зроблений висновок про те, чи перебуває підприємство у фінансовій безпеці чи ні. Такий критерій має не просто констатувати наявність фінансової безпеки підприємства, а й оцінювати її рівень.

Критерій має на меті пов’язати всі дії, що здійснюються в системі, з цілями її функціонування. Критерій дає можливість вибрати найкращий засіб досягнення мети. Оскільки створення та використання різноманітних засобів досягнення мети пов’язані з витратами на їх створення та функціонування, критерій має виміряти ці витрати за результатами, отриманими з їх допомогою у досягненні намічених цілей [11].

Найчастіше рівень фінансової безпеки підприємства оцінюють з використанням комплексу показників-індикаторів, що є своєрідними маркерами кризового стану. Визначення нормативних або розрахункових критеріїв таких показників дає змогу визначити, наскільки далеко підприємство знаходиться від бажаного стану об’єкта. Пороги вказують на межу, за якою об’єкт буде в небезпеці. Встановлення граничних значень для показників є відповідальним кроком в управлінні організацією, оскільки нормативні або розрахункові значення для ключових показників будуть визначати стратегію та зону ризику компанії.

Ступінь впливу загрози визначається на основі розрахунку та моніторингу системи індикаторів та їх порівняння з пороговими значеннями.

Індикатор (оф лат. *indico* – вказувати, визначати) – це елемент, що відображає процес чи стан об’єкт спостереження, його якісні та кількісні характеристики.

Система показників дає можливість швидко реалізувати аналіз фінансової безпеки різних об’єктів, запобігання розвитку тенденції, внести необхідні корективи як у повсякденну діяльність, так і на перспективи, передбачити розвиток подій. Залежно від специфіки досліджуваного явища визначаються пороги значення показників, які неможливо визначити точними розрахунками, і визначаються фахівцями на основі досвіду. Значення фінансової безпеки України також мають враховувати порогові значення критерії, встановлені для країн-кандидатів до ЄС.

Рівень фінансової забезпеченості визначається багатьма показниками, у тому числі основним якими є: дефіцит бюджету, державний борг, інфляція, банківські кредити, рівень монетизації економіки, обсяги резервів Національного банку України.

Кризова ситуація відбувається, коли перевищено бар’єрне значення більшості показників фінансової безпеки; критичний стан – коли порушуються всі (або майже всі) бар’єри, як основні, так і незначні (вторинні). Індикаторний підхід до оцінки фінансової безпеки підприємства дає можливість оцінити загальний рівень фінансової безпеки підприємства, оскільки оцінюються якщо не всі (за системою показників), то основні аспекти бізнесу.

Порівняння фактичних значень індикатори з порогоми дозволяють стежити за динамікою, як самих показників, так і рівня фінансової безпеки підприємства в цілому. Коли не вистачає точної оцінки показників може невірно трактуватися і рівень фінансової безпеки, що в свою чергу може призвести до неадекватних управлінських рішень у сфері забезпечення належного рівня.

Неточне визначення значень показника рівень фінансової безпеки компаній буде слабо визначений. Недоліком є методологічна основа визначення показників, склад показників – індикаторів, визначення порогових значень для них. Потребує систематичності збір і моніторинг великої кількості

фінансово-економічних показників діяльності та може бути використаний на етапі оцінки та аналізу рівня безпеки. Коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансового левериджу, коефіцієнт залежність, коефіцієнт платоспроможності підприємства, коефіцієнт ефективності використання власних ресурсів [46].

Використання системи індикаторів можна швидко проаналізувати стан фінансової безпеки компанії (інше питання, що переважно в ретроспективі). Але сучасні публікації про оцінку економічної безпеки за допомогою показників говорять переважно за показниками або їх граничними значеннями для економічної безпеки держави або регіону [47].

Кількісну оцінку рівня фінансової безпеки бажано було б отримати за допомогою тих показників, які використовуються в плануванні, обліку та аналізі діяльності підприємства, що є передумовою практичного використання цієї оцінки.

Фінансові показники – сукупність показників, що використовуються для перевірки ефективності діяльності компанії та вимірювання ступеня ризику в її діяльності. Розрізняють чотири групи показників: коефіцієнти рентабельності, оборотність, ліквідність і структура капіталу [50].

Фінансові показники відображають розміри, склад, динаміку та зв'язки соціальних явищ і процесів, що відбуваються у фінансах, в їх кількісному та якісному стані. Для цього доцільно досліджувати показники фінансової стійкості, беззбитковості та ліквідності підприємства. Відомий індикаторний підхід, у якому рівень економічної безпеки визначається з допомогою, про індикаторів.

Індикатори розглядаються як порогові значення показників, що характеризують діяльність бізнесу в різних функціональних галузях, що відповідають певному рівню економічної безпеки. Оцінка фінансової безпеки встановлюється за результатами порівняння (абсолютного або відносного) фактичних показників діяльності підприємства з індикаторами.

Система показників-індикаторів, які отримали кількісне вираження, дозволяє завчасно сигналізувати про небезпеку і вживати заходів щодо її

попередження. Стан фінансової безпеки суб'єктів підприємництва, можна оцінити за допомогою системи показників, перелік яких із зазначенням їх порогових значень представлений в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Індикатори фінансової безпеки підприємства

Показник	Порогове значення	Примітка
Коефіцієнт покриття (Оборотні кошти / короткострокові зобов'язання)	1,0	Значення показника повинно бути менше порогового
Коефіцієнт автономії (Власний капітал / валюту балансу)	0,3	Значення показника повинно бути менше порогового
Рівень фінансового левериджу (довгострокові зобов'язання / власний капітал)	3,0	Значення показника повинно бути менше порогового
Коефіцієнт забезпеченості відсотків до сплати (Прибуток до сплати відсотків і податків / відсотки до сплати)	3,0	Значення показника повинно бути менше порогового
Рентабельність активів (Чистий прибуток / валюта балансу)	Індекс інфляції	Значення показника повинно бути менше порогового
Рентабельність власного капіталу (Чистий прибуток / Власний капітал)	15%	Значення показника повинно бути менше порогового
Середньозважена вартість капіталу (WACC)	Рентабельність інвестицій	Значення показника повинно бути менше порогового
Показник розвитку компанії (Ставлення валових інвестицій до амортизаційних відрахувань)	1,0	Значення показника повинно бути менше порогового
Тимчасова структура кредитів	Кредити строком до 1 року < 30%; кредит, строком більше року > 70%	Значення показника повинно бути менше порогового
Показники диверсифікації покупців і постачальників (частка у виручці одного покупця і частка у виручці товарів одного постачальника)	10%	Значення показника повинно бути менше порогового
Темпи зростання прибутку, реалізації продукції, активів	Темп росту прибутку > темпу росту виручки > темпів росту активів	
Співвідношення оборотності дебіторської і кредиторської заборгованості	Період обороту дебіторської заборгованості > періоду обороту кредиторської заборгованості	

Джерело: складено автором на основі [36]

Після розрахунку значень індикаторів фінансової безпеки та визначення приналежності їх статусу «небезпечно» або «безпечно» пропонується оцінити загальний рівень фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. Якщо кількість «небезпечних» контрольних точок не перевищує одну або дві, то рівень фінансової безпеки можна позначити як «високий». Якщо кількість небезпечних контрольних точок три і більше - рівень фінансової безпеки «низький».

Контрольні точки фінансової безпеки суб'єктів підприємництва та їх порогові значення представлені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Контрольні точки фінансової безпеки підприємства

Контрольні точки фінансової безпеки	Безпечне значення	Небезпечне значення
Коефіцієнт поточної ліквідності	≥ 1	< 1
Коефіцієнт автономії	$\geq 0,5$	$< 0,5$
Плече фінансового важеля	≤ 1	> 1
Рентабельність активів	$>$ індексу інфляції	\leq індексу інфляції
Рентабельність власного капіталу	$>$ рентабельності активів	\leq рентабельності активів
Рівень інвестування амортизації	> 1	≤ 1
Темп зростання прибутку	$>$ темпу росту виручки	\leq темпу росту виручки
Темп зростання активів	> 1	≤ 1
Оборотність дебіторської заборгованості	≥ 12	< 12
Оборотність кредиторської заборгованості	\geq оборотності дебіторської заборгованості	$<$ оборотності дебіторської заборгованості
Достатність грошових коштів на рахунках	≥ 1	< 1
Середньозважена вартість капіталу (WACC)	$<$ рентабельності активів	\geq рентабельності активів
Економічна додана вартість (EVA)	> 0	≤ 0

Джерело: складено автором на основі [36].

Індикаторний підхід до оцінки фінансової безпеки виглядає простим у використанні. Але ця простота вводить в оману. Насправді використання цього підходу є простий, якщо у вас є досконала методологічна база для визначення та постійного уточнення значень показників економічної безпеки охоронний об'єкт.

Ключовою проблемою застосування даного методу є визначення переліку індикаторів, який максимально інформативно відображає можливий вплив загроз, а також визначення порогових значень індикаторів з урахуванням галузевої приналежності і масштабів бізнесу. Як перевагою, так і недоліком індикаторного методу, на думку автора, є деталізація складових. З одного боку, присутні зрозумілі чинники, що впливають на значення індикаторів. З іншого боку, великий набір індикаторів, що змінюються різноспрямовано ускладнює інтерпретацію та формулювання короткого і інформаційно ємного висновку про рівень фінансової безпеки суб'єктів підприємства.

Так, Райсберг підкреслив основні проблеми індикаторного підходу оцінювання фінансової безпеки на будь-якому рівні, наявність якого не дозволяє отримати достовірні оцінки фінансової безпеки – якість показників, їх взаємозв'язок (взаємодія) та визначення коридору ціннісних розривів реальних показників від індикаторів. При відзначених Рейсбергом проблем слід додати ретроспективні значення використовуваних показників.

Справа в тому, що для зменшення складності розрахунків інформаційного забезпечення та часу обробки інформації часто обирають показники фінансової діяльності підприємства.

Узагальнюючи дослідження, відзначимо, що в даний час відомі і активно використовуються три групи показників для оцінки фінансової безпеки підприємства.

1. Оцінка платоспроможності, яка дає відповідь на запитання про можливість погашення вимог на момент їх надходження. Це оцінка може бути проведена як на основі даних бухгалтерської звітності (при розрахунку відповідних показників), так і на основі прогнозування грошових потоків.

Проте точне прогнозування грошових потоків можливо на короткий проміжок часу, а в період загальної кризи, а не локально для конкретного бізнесу, може бути утруднено через невизначеності, які на відміну ризику неможливо оцінити.

2. Оцінка покриття боргових зобов'язань вартістю активів. Якщо попередня модель оцінює сумарно грошові потоки та ліквідаційну вартість, то ця модель оцінює ринкову вартість балансових активів та порівнює її з величиною боргових зобов'язань. Ця модель отримує найбільшу підтримку на законодавчому рівні через її прозорості та вимірності (без необхідності підтвердження майбутніх доходів, які можуть бути визначені експертно чи розрахунково);

3. Оцінка достатності капіталу, яка уточнює окремі аспекти результатів, отриманих у попередніх двох моделях.

В результаті використовуються з індикаторами їх ретроспективні значення в порівнянні з показниками, що дозволяє оцінити фінансову безпеку протягом попереднього періоду, чи визначені показники з урахуванням вимоги, викликає неправильне порівняння.

Отже, сьогодні серйозні результати у вирішенні проблем підходу показників до оцінки фінансової безпеки на всіх рівнях мають підстави вважатися відсутнім. Як і в попередні роки, кожен із авторів на свій розсуд набирає склад показників (особливо на регіональному та корпоративному рівні), обґрунтування складу показників, їх перевірку на мультиколінеарність та відповідність вимогам, сформульованим Б. А. Рейсбергом, зазвичай не виконується.

Водночас розробка системи показників фінансової безпеки є складною методологічною проблемою, оскільки їх кількість і якість повинні бути достатніми, щоб завчасно та адекватно сигналізувати про появи і розвиток дестабілізуючих тенденцій, і при цьому не обтяжувати економічну ефективну систему безпеки, яка створена для оперативного реагування на можливі загрози.

2.2. Науково-методичні підходи до оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства

В економічній літературі можна визначити декілька підходів до кількісного виміру рівня фінансової безпеки підприємства. На сучасному етапі розвитку концепції економічної безпеки велика увага приділяється методам її оцінки на національному рівні, але на рівні підприємства не існує єдиного, комплексного методологічного підходу до оцінки та аналізу.

Оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства варто здійснювати виходячи з позиції, що в процесі управління нею відбувається пошук компромісу між підвищення прибутковості та зниження ризику, тобто пошук оптимального співвідношення між різними показниками фінансово-економічної та ринкової активності.

У науковій літературі існують різні підходи до кількісного виміру рівня фінансової безпеки підприємства (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Основні методичні підходи щодо визначення рівня фінансово-економічної безпеки підприємства

*Розроблено автором за даними [65]

Найбільш використовуваними та розповсюдженими в оцінюванні фінансово-економічної безпеки суб'єкта господарювання є функціональний (або комплексний), індикаторний, а також експертний підходи (рис. 2.1). Існують й інші методичні підходи (ресурсно-функціональний, програмно-цільовий підхід та підхід на основі теорії економічних ризиків).

Основою функціонального (чи комплексного), індикаторного та експертного методичних підходів для визначення рівня фінансової безпеки суб'єкта господарювання є квантифікація – це використання кількісних ознак для проведення оцінювання складних, якісно визначуваних категорій, кількісне вираження якісних характеристик. Фінансово-економічна безпека підприємства незалежно від підходу до її тлумачення (захисний, ресурсний, діяльнісний, гармонізаційний) та іманентного атрибуту (стан суб'єкта господарювання, умов чи параметрів, умова діяльності або потреба підприємства) розуміються як складні якісно визначувані категорії.

Функціональний підхід до визначення рівня фінансової безпеки підприємства передбачає використання певної сукупності показників діяльності суб'єкта господарювання, значення яких надалі згортаються один чи два рази для отримання інтегрального показника, який є умовно кількісним за характером. Використання функціонального підходу для проведення оцінювання фінансової безпеки підприємства формується на основі виділення декількох функціональних складових (підсистем) системи управління ним. Комплексний показник фінансової безпеки визначається за кожною з цих складових. Інтегральний показник фінансової безпеки підприємства розраховується з використанням низки комплексних показників. Значення інтегрального показника являється результатом нормалізації значень одиничних показників по кожній з обраних функціональних підсистем (складових) та двох згорток:

- одиничних показників – здійснюється для отримання комплексного показника по кожній функціональній підсистемі;
- комплексних показників – здійснюється для отримання інтегрального показника.

Схематично зобразимо послідовність оцінювання фінансової безпеки підприємства за функціональним підходом (рис. 2.2).

Окрім цього, повинні бути виконані певні вимоги відносно нормалізації

значень одиничних показників (шкала нормалізації), а також згорток комплексних та одиничних показників (спосіб згортки).

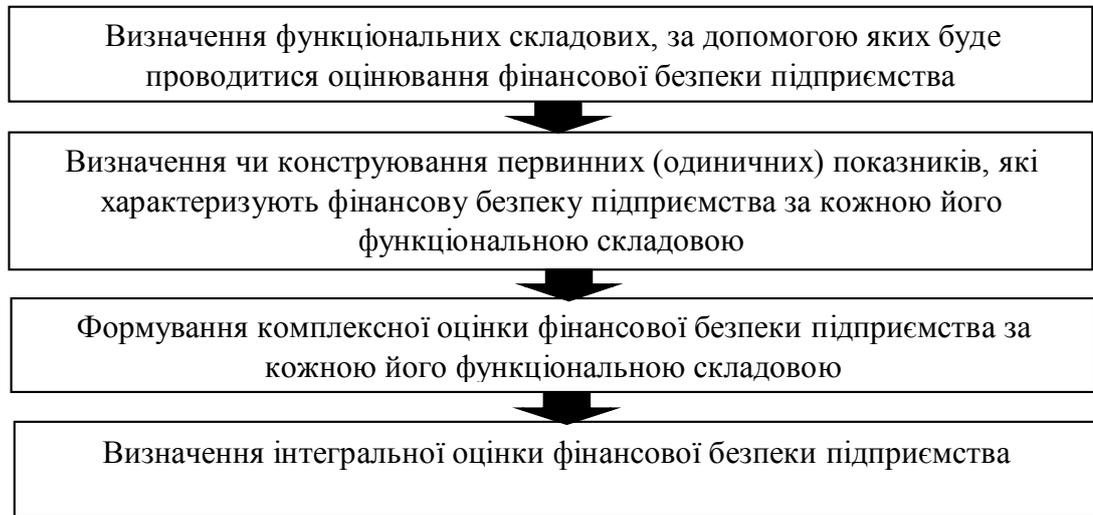

Рис. 2.2. Послідовність оцінювання фінансової безпеки за функціональним підходом

*Розроблено автором за даними [71]

Інтегральний показник фінансової безпеки підприємства належить до умовно кількісних показників, адже виступає результатом операцій нормалізації одиничних показників та згорток комплексних і одиничних показників.

$$K_{\text{себ}} = \sum_{i=1}^n k_i * d_i \quad (2.1)$$

де $K_{\text{себ}}$ – інтегральний коефіцієнт безпеки;

k_i – величина окремого критерію за i -тою складовою;

d_i – частка значущості критерію;

n – кількість складових.

За результатами отриманих розрахунків оцінку рівня фінансової безпеки надають шляхом визначення зони, в якій перебуває інтегральний показник (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Характеристика рівнів економічної безпеки бізнесу [32]

Рівні безпеки	Межі рівнів безпеки	Характеристики станів безпеки
Підтримуючий	до 0,05	Нестійкість економічної безпеки (бізнес знаходиться на межі безпеки, оскільки при незначному зниженні прибутку може її втратити).
Мінімальний	0,06-0,10	Бізнес знаходиться в економічній безпеці й спроможне у найближчі 1-2 роки її підтримати.
Дуже низький	0,11-0,19	Умови, що забезпечують економічну безпеку бізнесу, дозволяють зберегти займану ринкову позицію в поточному періоді, проте ставлять її під загрозу в найближчій перспективі.
Низький	0,2-0,29	Умови, що забезпечують економічну безпеку бізнесу, дозволяють зберегти займану ринкову позицію в поточному періоді та в найближчій (1-2 роки) перспективі.
Середній	0,3-0,49	Умови, що забезпечують економічну безпеку бізнесу, дозволяють зберегти займану ринкову позицію в поточному періоді та у середній (2- 4 роки) перспективі, а також закласти фундамент для формування конкурентних переваг.
Високий	0,5-0,69	Бізнес враховує основні вимоги ринку, що дозволяє зберегти його стратегічні позиції на ринку, отримати істотні переваги.
Дуже високий	понад 0,7	Стан економічної безпеки бізнесу стійкий, враховуються практично всі вимоги ринку, що дозволяють отримати значні конкурентні переваги стратегічного характеру і стати лідером.

Індикаторний підхід для визначення рівня фінансової безпеки підприємства характеризує зіставлення фактичних значень показників з певними пороговими (еталонними) значеннями таких показників (обраними індикаторами). Переважно у ретроспективному аспекті можна оперативно аналізувати стан фінансової безпеки суб'єкта господарювання із використанням сукупності індикаторів. Індикатор позначає порогове (максимальне або мінімальне) значення показників.

За результатами зіставлення значень обраних показників з індикаторами розраховується відхилення показників від індикаторів. Згідно з результатами оброблення відхилень (величини та кількості відхилень) визначається рівень фінансової безпеки суб'єкта господарювання. Індикаторний методичний підхід для визначення рівня фінансової безпеки підприємства здається простим у використанні. Проте така простота є оманливою. Використання індикаторного

підходу є простим лише за наявності сукупності певних індикаторів та їхнього обґрунтованого значення.

За такого підходу найвищий рівень фінансової безпеки підприємства досягається за умови, що уся сукупність індикаторів знаходиться в межах порогових значень, а порогове значення кожного з індикаторів досягається не за рахунок інших. Показники (індикатори) фінансової безпеки підприємства, з одного боку, повинні входити до складу системи показників, які характеризують умовну структуру фінансової безпеки підприємства у складі вищенаведених функціональних складових (підсистем); з іншого, – індикатори фінансової безпеки підприємства мають бути водночас показниками системи індикаторів, що характеризують стан фінансової діяльності підприємства, тобто входити до її складу, оскільки відображають певний стан цієї безпеки і повністю базуються на показниках фінансової діяльності [55].

Розглянемо основні переваги й обмеження функціонального і індикаторного підходів до оцінювання фінансової безпеки підприємства (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Основні переваги та обмеження функціонального й індикаторного підходів до оцінювання фінансової безпеки

Переваги	Обмеження
Звичайний хід оцінних операцій, простота у використанні та змісті. Можливість використання будь-якої кількості показників. Невисокі вимоги до кваліфікації виконавців такого оцінювання.	Відсутність єдиного методичного підходу до складу показників, показники не перевіряються на мультиколінеарність, а це в свою чергу знижує рівень довіри до оцінок фінансової безпеки, унеможлиблює проведення аналізу динаміки комплексного показника фінансової безпеки та горизонтального аналізу.
Можливість використовувати для визначення комплексної оцінки одиничні показники, що являються традиційними для економіки підприємства, чи є у фінансовій звітності підприємства, чи для розрахунку яких є необхідна інформація.	Використання ретроспективних значень показників, унаслідок чого отримані оцінки фінансової безпеки становлять інтерес для аналітичної діяльності, проте є малоприматними для прийняття управлінських чи стратегічних рішень та рекомендацій служби економічної безпеки щодо забезпечення фінансової безпеки підприємства.
Можливість обирати показники для розрахунків (найчастіше) або для їхнього конструювання (значно рідше).	Складне визначення впливу на рівень фінансової безпеки підприємства, його якісних ознак, наприклад репутації суб'єкта господарювання, рівня довіри його контрагентів чи лояльності персоналу.

*Розроблено автором за даними [55]

Сьогодні не існує фактичного порогового значення індикатора фінансової безпеки, при перетині якого суб'єкт господарювання може потрапити в фінансово-економічну небезпеку. Фінансовій безпеці характерна наявність порогової смуги, такої собі критичної зони, в рамках якої імовірність настання фінансової небезпеки стає відчутно високою. Суб'єкт господарювання може перебувати в цій небезпечній зоні впродовж певного часу, а тривалість цього періоду залежить від результативності безпекозабезпечувальної діяльності підприємства та наявності резервів.

Методичний підхід експертного оцінювання не набув широкого використання в економічній безпекології. Він використовується у тих випадках, коли простежується обмежена можливість застосування кількісних показників, зокрема при оцінюванні імовірності реалізації загроз та їхнього деструктивного впливу на діяльність суб'єкта господарювання чи потенційних наслідків реалізації цих загроз.

Обмежене використання експертного методу для оцінювання фінансової безпеки підприємства характеризується такими причинами.

По-перше, оскільки безпекозабезпечувальна діяльність у вітчизняних підприємств лише набирає обертів, існує складність знайти достатню кількість кваліфікованих експертів з питань фінансової безпеки. Причому ці фахівці повинні мати не лише теоретичні знання, а також мати практичний досвід.

По-друге, залучені експерти не мають достатньої ознайомленості зі станом фінансової безпеки конкретного суб'єкта господарювання, оскільки стан фінансової безпеки, напрями її забезпечення й ресурси, які передбачаються для забезпечення безпеки, належать до тієї інформації, яку керівництво не оголошує стороннім особам. Інформація про стан фінансової безпеки, наприклад, статистичні дані чи такі, які зазначаються у фінансових звітах підприємства, відсутні. Деякі характеристики, що можуть використовувати експерти з безпеки, можуть бути спричинені зовсім іншими процесами у діяльності конкретного суб'єкта господарювання. Внутрішнім експертам в оцінюванні стану фінансової безпеки притаманний певний суб'єктивізм, проте якщо такі експерти являються

фахівцями з питань фінансової безпеки відповідного структурного підрозділу цього підприємства, то не буде виключенням їхнє прагнення дещо прикрасити результати їхньої діяльності.

При оцінюванні фінансової безпеки підприємства варто звернути увагу на матричний підхід. Сьогодні в економічній безпекології матричний підхід поки що не отримав широкого застосування. Причинами цього є складність підготовки вихідних даних, у тому числі якісного опису співвідношення певних змінних, які повинні використовуватися для оцінювання стану фінансової безпеки суб'єкта господарювання. До якісних оцінок, як правило, довіра є більшою, навіть у випадку, якщо такі оцінки являються квазікількісними чи умовними, зокрема, кількість балів або рівень у частках одиниці.

Можна отримати гарні результати при застосуванні матричного підходу, якщо процеси важко піддаються моделюванню, чи показники є слабо формалізованими, чи взагалі не підлягають формалізації. Враховуючи вищезазначене, можна пояснити широке використання матриць в управлінні, де можливості кількісного аналізу обмежені, наприклад, у стратегічному плануванні чи маркетингу (матриці BCG, багатокритеріальні матриці – матриця Shell, McKinsey, матриця Г. Дея, матриця Мак Нейма, матриця Д. Монієсона, матриця Хекса-Меджлафа). Кожна з наведених матриць має своє функціональне призначення, зокрема, визначення конкурентної стратегії компанії, портфеля підприємства [54].

Методи матричного підходу, як правило, поділяються на формалізовані і неформалізовані. Неформалізовані методи матричного підходу для оцінювання фінансової безпеки не потребують подальшої формалізації даних матриці, також вони мають високу наочність, дозволяють визначити загальну, але достатньо точну статичну оцінку ситуації з використанням кількох змінних (або факторів), характеристику яких представлено діапазоном значень кількісних чи квазікількісних (наприклад, бали) показників чи якісною характеристикою значення конкретного показника (високий, низький).

Неформалізовані матриці – достатньо зручні та відносно не складні у використанні та забезпечують отримання швидкого результату без значних витрат часу. З іншого боку, складання матриць і опис якісних оцінок потребує високої кваліфікації експертів. При виборі змінних простої матриці для оцінювання стану фінансової безпеки підприємства можуть знайти використання такі методи підготовки управлінської інформації як матриці SWOT-аналізу, PEST-аналізу.

Матриця стає складнішою та інформативнішою, якщо вона має більше клітинок. Матриці можуть поділятися за кількістю клітинок на 5 груп:

- 1) двовимірні матриці, які дозволяють визначити 4 загальні позиції (квадранти матриці);
- 2) тривимірні матриці, що дозволяють визначити 9 загальних позицій (квадранти матриці);
- 3) матриці з 12 позицій;
- 4) матриці з 16 позицій;
- 5) матриці, які містять більше 16 клітинок [54].

Враховуючи те, в якій клітинці матриці знаходиться досліджуваний об'єкт, надається його опис та формуються потенційні вектори її зміни. В кожній клітинці цієї матриці будь-якого типу стан досліджуваного фінансово-економічної безпеки суб'єкта господарювання має певну характеристику.

Досить широке використання матричного підходу в управлінні зумовило формування деяких закономірностей для його застосування, що можуть знайти застосування для оцінювання стану фінансової безпеки підприємства. Це оцінювання може мати експресний чи прогнозний характер.

Всі методи оцінки фінансової безпеки підприємства поділяються на дві групи кількісні та якісні (рис. 2.3). Кількісні методи орієнтовані на отриманням суворо об'єктивних, кількісно виражених даних про фінансову безпеку суб'єктів підприємництва за допомогою математичних формул і загальновідомих закономірностей. Якісні методи орієнтовані на отримання суб'єктивного, унікального, оціночного позначення стану фінансової безпеки

суб'єктів підприємництва. Якісні методи використовуються, коли відсутня можливість перевести словесний опис поставленого завдання у формальний або для цього немає відповідних ресурсів. Використання зазначених методів, впливає на масштаби діяльності суб'єктів підприємництва, тобто, зазначені методи можуть бути використані як на великих суб'єктах підприємництва, так і на середніх, малих.

Рис. 2.3. Систематизація методів оцінювання фінансової безпеки підприємства

До складу кількісних методів оцінки фінансової безпеки суб'єктів підприємництва входять такі методи: метод порівняння; метод відносних та середніх величин; метод угруповання; метод екстраполяції; індексний метод.

Експрес-оцінювання стану фінансової безпеки суб'єкта господарювання здійснюється, зазвичай, за скороченою процедурою. Для оцінювання фінансової безпеки суб'єкта господарювання доцільно використовувати дво- та тривимірні матриці, що дозволяють отримати якісну характеристику стану фінансової безпеки.

Для оцінювання її стану варто формувати сукупність простих матриць. Проста матриця може відображати залежність двох конкретних чинників (змінних), а також дозволяє отримати часткову оцінку стану фінансової безпеки компанії, тобто оцінку її окремого аспекту. Кількість простих матриць визначається зважаючи на особливості діяльності суб'єкта господарювання та може бути будь-якою від однієї до десятка. Оскільки фактори, які визначають стан фінансової безпеки суб'єкта господарювання численні, то для конкретного суб'єкта господарювання варто виділити певну сукупність таких чинників, до яких мають бути віднесені найсуттєвіші.

Метод порівняння є загальноекономічним методом, цей науковий метод, який полягає в тому, що рівень фінансової безпеки суб'єктів підприємництва зіставляють із вже відомим, отриманим раніше результатом, дають оцінку зміні цього показника.

Варто відмітити, що при оцінюванні фінансової безпеки та аналізу її рівня використовується факторний аналіз, який вирішує основні завдання, а саме: відбір та впорядкування факторів, що мають найбільший вплив на формування системи показників; визначення ступеню та форми залежності між факторами впливу та результатами; розрахунок ступеню впливу різних факторів на формування системи самих показників. Кінцевим результатом є отримання інтегрального показника оцінки рівня фінансової безпеки.

В арсеналі сучасної економічної науки є методологічні підходи до дослідження рівня економічної безпеки, які ґрунтуються на теоріях розпізнавання кризового або некризового стану бізнесу/підприємства в майбутньому (пропонується розглядати методи прогнозування банкрутства). Тобто обґрунтовується перелік показників-індикаторів та їх критичних значень, при настанні яких існує ризик банкрутства. Проте слабкою стороною цього напрямку досліджень є нерівномірність загрози банкрутства за різними показниками, а також недостатнє обґрунтування оптимального та повного переліку показників-індикаторів для діагностики банкрутства.

Крім того, деякі методичні підходи, що розглядаються в економічній літературі, є не тільки кількісними, а й якісними методами та моделями прогнозування банкрутства.

Клас кількісних моделей складається з: Z-розрахункової моделі Альтмана, двофакторної моделі Федотової для оцінки ймовірності банкрутства, рейтингового методу Сайфуліна і Кадикова, R-моделі прогнозування ризику банкрутства, моделі Тафлера, шкали Вівера, моделі Романа Лісова, Тішоу, моделі Фулмера, моделі Спрінґейта, узагальненої моделі побудованої на основі дискримінантної функції. Позитивним є те, що ці моделі мають економетричний характер, але їх застосування ускладнюється значним обсягом ретроспективної інформації для отримання достовірних і якісних результатів прогнозування, а також перенесенням структурних характеристик цих процесів у майбутнє, що не дозволяє точно відобразити нелінійний характер розвитку економічних систем в умовах підвищеного рівня ризику [71].

З метою збільшення ефективності при практичному застосуванні методів, вважаємо за доцільне використовувати комплекс методів, які поєднують декілька підходів, що дозволить отримати максимально точні результати з мінімальними відхиленнями від реальної ситуації щодо рівня фінансової безпеки підприємства.

Висновки до розділу 2

Встановлено, що оцінювання фінансової безпеки підприємства здійснюється з використанням комплексу фінансових показників, для яких формується перелік нормативних значень, що дозволяє використовувати їх як сигнальні індикатори. До основних індикаторів фінансової безпеки відносять показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості і та рентабельності підприємства.

Аналіз показників комплексної оцінки фінансового стану підприємства показав, що не існує загальноприйнятого підходу до виміру його рівня і дозволив виявити недоліки існуючого методичного забезпечення комплексної оцінки, що зумовило необхідність його подальшого вдосконалення з метою розробки оптимальних заходів щодо підвищення рівня фінансового стану підприємств.

Оцінювання фінансової безпеки підприємства проводиться за допомогою використання різних методичних підходів. Найбільш поширеними методичними підходами до оцінювання фінансової безпеки підприємства є функціональний (комплексний), індикаторний, експертний та матричний. Кожен із наведених методичних підходів спрямований на формування загального (комплексного) показника, форма якого є різною.

Кожен із визначених підходів має свої переваги та певні обмеження, проте жоден з них поки що не визнаний більш досконалим. Наявні методичні підходи не конкурують між собою через різну інструментальну основу й форми представлення оцінок фінансової безпеки підприємства.

Для оцінювання фінансової безпеки підприємства варто обрати індикаторний підхід з використанням методики комплексного оцінювання фінансового стану підприємства у поєднанні з виявленням ознак фінансової кризи з використанням моделей прогнозування банкрутства, що дозволяє не лише визначити рівень фінансової безпеки підприємства, а й виявити й проаналізувати основні проблеми діяльності підприємства, оцінити поточний і перспективний стану, резерви потенціалу стійкого розвитку.

РОЗДІЛ 3

ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «КОРМОТЕХ»

1.1. Загальна характеристика виробничо-господарської діяльності та майнового стану ТОВ «Кормотех»

Оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства – вагома складова ефективного управління нею. З цією метою на початковому етапі варто дослідити специфіку діяльності підприємства, що значною мірою впливатиме на результати оцінки.

У роботі оцінювання рівня фінансової безпеки будемо здійснювати на матеріалах ТОВ «Кормотех», що займає прпередову позицію у виробництві кормів для домашніх тварин як в Україні, так і окремих регіонах Європи.

Підприємство було засновано у 2003 році. ТОВ «Кормотех» класифікується як велике підприємство – його чистий дохід від реалізації продукції на кінець 2022 року склав 3 306 632 000 грн., а середня кількість працівників – 857 осіб.

Варто виділити функціональний характер організаційної структури ТОВ «Кормотех» – кожен працівник чи відділ відповідає лише за свій спектр повноважень. Така система дозволяє працівнику покращувати ті навички, які безпосередньо йому потрібні у роботі, а керівним посадам та власникам – структурувати роботу на підприємстві та нести менше навантаження та витрат на систему. Вона включає певну кількість департаментів та відділів, робота яких підпорядковується певним регламентам (додаток А).

ТОВ «Кормотех» веде свою діяльність на основі КВЕД перероблення відходів забою тварин для виробництва кормів для домашніх тварин). Крім зазначеної основної діяльності, підприємство займається харчовою промисловістю, а саме виробництвом та продажем м'яса та харчових продуктів, оптовою торгівлею зерном, тютюну, насіння та інше. Тому,

підприємство здатне здійснювати свою діяльність в різних галузях, але переважає основна діяльність – створення кормів.

Підприємством за 2022 рік було реалізовано 60 тисяч тонн кормів для домашніх тварин, що становить близько 31% від загальної кількості на українському ринку кормів, що робить підприємством одним із провідних лідерів у цій галузі. ТОВ «Кормотех» має свої торгові марки, які успішно реалізовує: Гав!; М'яу!; КЛУБ 4 ЛАПИ; Optimeal; ТМ Master.

На кінець 2022 року асортимент продукції від підприємства складає становив 18,6 млрд. грн., в 2022 році ринок зменшився у вазі виготовленої продукції на 1,5%, що характеризує ринок, що знаходиться в стагнації, що ускладнює приріст фінансових результатів в окремих компаніях.

Слід зазначити, що ринок 2022 році, а саме продажі ТОВ «Кормотех» перейшли в онлайн режим у зв'язку з терористичними діями держави-агресора. Продажі виросли на 50% згідно з попередніми роками. 10% сировини компанія закуповує в іноземних партнерах, 90% – на ринку України. До потрібної сировини входять м'ясо (індичка, курка, кролик, качка, телятина), овочі, ягоди й трави (чебрець, насіння льону, квіти ромашки та чорнобривців), тому більшу частину постачальників становлять вітчизняні. У зв'язку з війною логістичні збитки зросли на 55%, сировина – на 25%, пакування – на 25%.

Продукція компанії розрахована на фізичних осіб, що мають домашніх улюбленців. Прослідковується ріст відповідальності власників перед домашніми тваринами, формування і вдосконалення культури турботи про тварину. Це супроводжується ростом використання послуг ветеринара, придбання певних аксесуарів та інвентаря, а також харчування для тварини. Тому даний вид діяльності є актуальним і затребуваним серед споживачів.

Компанія намагається займати провідні позиції у своїй діяльності на території країни – з 2009 року визнається лідером серед виробників кормів за темпом зростання, у 2022 році входить у топ-3 виробників українського ринку у галузі. Прямими конкурентами підприємства є: Hill's, Royal Canin, Asana,

Р

г

а ТОВ «Кормотех» активно співпрацює з багатьма національними компаніями серед яких: АТБ, Сільпо, Єва, Метро, Еко Маркет, Велика Кишеня тощо. Крім того, компанія активно бере участь на світовому ринку і експортує товар в США, Чилі, Швецію, Фінляндію, Францію, Нідерланди, Італію, Іспанію, Данію. У 2020 році підприємство відкрило новий завод по виробленню кормів. Це дозволило збільшити виробництво продукції: покращити якість продукції та збільшити обсяг готової продукції і того ж року компанія зайняла 51-е місце серед світових виробників зоопродуктів. На міжнародному ринку компанія фокусується на країнах Східної Європи, а саме Литві, Латвії, Румунії, Молдови та окремо США (товар компанії продається у 200-та магазинах у штатах Нью-Йорк та Чикаго). Крім того, підприємство має експортні зв'язки з 11-ма країнами Азії, зокрема Туреччиною, Грузією, Азербайджаном. Компанія принципово вийшла з ринку Білорусі у 2020 році, хоча й цей ринок був першим серед експортних країн і на нього припадало 20% від експорту компанії. З російського ринку підприємство вийшло у 2014 році.

Розуміючи специфіку виробничо-господарської діяльності підприємства варто перейти до аналізу його майнового стану та джерел фінансування активів. Це дає змогу зрозуміти пріоритетність діяльності підприємства, доцільність використання фінансових ресурсів, розмір і співвідношення активів та пасивів у часі, взаємодію окремих частин балансу, якісні зміни в структурі майна тощо.

З цією метою складається агрегований баланс, що дозволяє встановити елементи, які характеризують майновий стан підприємства. В агрегованому балансі зазвичай використовується такі специфічні методи дослідження, як горизонтальний (трендовий) для аналізу зміни показників у часі і вертикальний (структурний) аналіз для аналізу структури майна й капіталу.

Агрегований баланс ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 рр. представлено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Агрегований баланс ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Актив	2020 рік		2021 рік		2022 рік		Відхилення (+,-) 2021/2020		Темп зростання 2021/ 2020, %	Відхилення (+,-) 2022/2021		Темп зростання 2022/ 2021, %
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	в сумі, тис. грн.	в питомій вазі, %		в сумі, тис. грн.	в питомій вазі, %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Необоротні активи (1095)	441 501	39,99	479161	36,40	637380	44,69	37 660	-3,59	0,09	158219	8,29	0,33
1.1. Основні засоби і нематеріальні активи (1000+...+1020)	441 501	39,99	457127	34,72	583694	40,92	15 626	-5,26	0,04	126567	6,20	0,28
1.2. Довгострокові фінансові інвестиції (1030+1035)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
1.3. Відстрочені податкові активи (1045)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
1.4. Інші необоротні активи і довгострокова дебіторська заборгованість (1040+1050+...+1090)	0	0,00	22034	1,67	53686	3,76	22 034	1,67	-	31652	2,09	1,44
2. Оборотні активи (1195)	662605	60,01	837306	63,60	788975	55,31	174 701	3,59	0,26	-48331	-8,29	-0,06
2.1. Запаси (1100+1110)	274316	24,85	330229	25,08	413202	28,97	55 913	0,24	0,20	82973	3,88	0,25
2.2. Дебіторська заборгованість (1120+1125+...+1155)	368474	33,37	495366	37,63	333180	23,36	126 892	4,26	0,34	-162186	-14,27	-0,33
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти (1160+1165)	16545	1,50	3596	0,27	29389	2,06	-12 949	-1,23	-0,78	25793	1,79	7,17
2.4. Витрати майбутніх періодів (1170)	1129	0,10	1294	0,10	803	0,06	165	0,00	0,15	-491	-0,04	-0,38
2.5. Інші оборотні активи (1180+1190)	2141	0,19	6821	0,52	12401	0,87	4 680	0,32	2,19	5580	0,35	0,82
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття (1200)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
Всього майна (1300)	1 104 106	100,00	1316467	100,00	1426355	100,00	212 361	0,00	0,19	109888	0,00	0,08

Продовження таблиці 3.1

Пасив	2020 рік		2021 рік		2022 рік		Відхилення (+,-) 2021/2020		Темп зростання 2021/ 2020, %	Відхилення (+,-) 2022/2021		Темп зростання 2022/ 2021, %
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	в сумі, тис. грн.	в питомій вазі, %		в сумі, тис. грн.	в питомій вазі, %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Власний капітал (1495)	599650	54,31	648695	49,28	954550	66,92	49045	-5,04	1,08	305855	17,65	0,47
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення (1595)	132257	11,98	16558	1,26	49568	3,48	-115699	-10,72	-0,87	33010	2,22	1,99
3. Поточні зобов'язання і забезпечення (1695)	372199	33,71	651214	49,47	422237	29,60	279015	15,76	0,75	-228977	-19,86	-0,35
3.1. Короткострокові кредити банків (1600)	104050	9,42	319755	24,29	109172	7,65	215705	14,86	2,07	-210583	-16,63	-0,66
3.2. Кредиторська заборгованість (1605+...+1650)	248428	22,50	316955	24,08	291498	20,44	68527	1,58	0,28	-25457	-3,64	-0,08
3.3. Інші поточні зобов'язання (1660+...+1690)	19721	1,79	14504	1,10	21567	1,51	-5217	-0,68	-0,26	7063	0,41	0,49
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття (1700)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
5. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду (1800)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
Всього капіталу (1900)	1104106	100,00	1316467	100,00	1426355	100,00	212361	0,00	0,19	109888	0,00	0,08

За результатами аналізу агрегованого балансу ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки було виявлено збільшення загального майна з 2020 по 2021 роки – на 212 361 тис. грн, що у відсотках складає приріст в 19,23%. З 2021 по 2022 рік також прослідковується збільшення, але у меншому обсязі – на 109 888 тис. грн, у відсотках 8,35%. Зростання загальної суми майна характеризує позитивну тенденцію до розвитку підприємства.

Головними складовими активів підприємства є оборотні і необоротні активи. У 2020 році їх співвідношення було 39,99% до 60,01% відповідно. У наступному році це відношення коливається у тих самих межах – 36,4% та збільшилася на 8,29% і склала 44,69%, оборотні активи відповідно зменшилися до 55,31% (рис. 3.1).

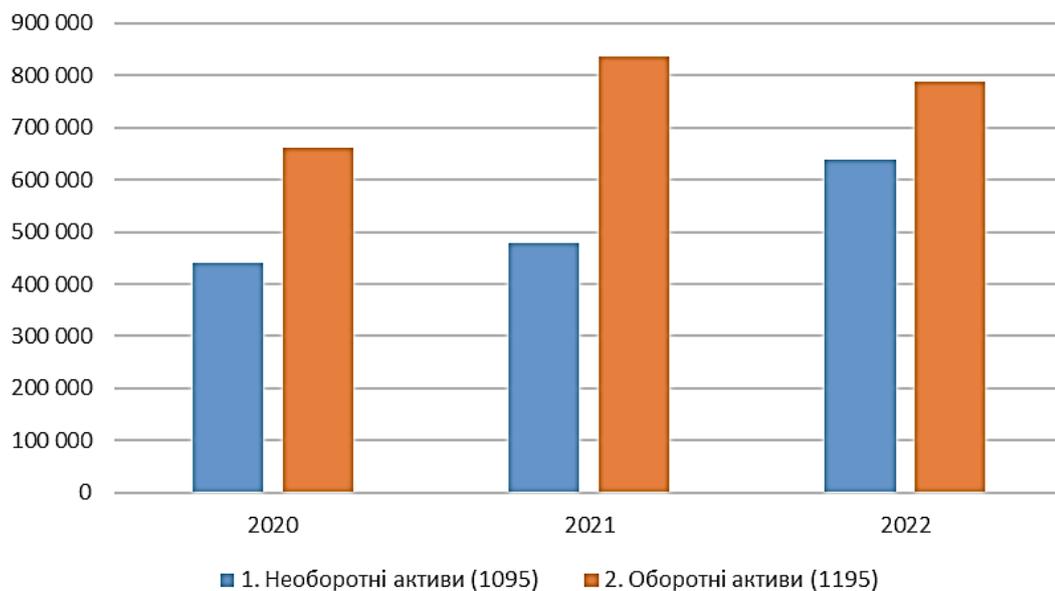

Рис. 3.1. Структурна динаміка активів ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Саме співвідношення необоротних і оборотних активів визначається самим підприємством, але різка зміна структури активів потребує додаткової уваги. Спостерігається зменшення незавершених капітальних інвестицій у збільшення з 8 272 тис. грн. до 162 024 тис. грн. Така динаміка пояснюється

початком повномасштабної війни в Україні, результатом якої стала економічна нестабільність, зменшення попиту на ринку кормової промисловості та проблемами в управлінні проектами.

На кінець 2020 року розмір оборотних активів склав 662 605 тис. грн. У 2021 році необоротні активи збільшилися на 174 701 тис. грн., а в наступному році розмір оборотних активів зменшився – на 48 331 тис. грн. Причиною стало значне зменшення дебіторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги) – з 441 250 тис. грн. до 240 768 тис. грн. (на 45,3%). Зменшення дебіторської заборгованості говорить про наступне: покращення ефективності кредитної політики до покупців, зменшення частки неплатоспроможних покупців.

Найбільш суттєвими складовими оборотних активів є запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти та їх еквіваленти. Запаси характеризуються постійним збільшенням як у грошовій величині, так і у частці оборотних активів – з 2020 по 2021 рік вони збільшилися на 20,38%, а з 2021 року по частину оборотних активів. У 2021 році прослідковується різке зменшення їх величини – на 12 949 тис. грн., але у 2022 році спостерігається збільшення до 29 389 тис. грн. Така різка зміна пов'язана з коливаннями розмірів дебіторської заборгованості.

Активи підприємства сформовані за рахунок власного капіталу, довгострокових та поточних зобов'язань і забезпечень. Спостерігається зростання власного капіталу підприємства до 305 855 тис. грн. у 2022 році. Частка власного капіталу в пасивах підприємства склала 66,92%. Найбільш значущою частиною власного капіталу є нерозподілений прибуток, який на кінець 2020 року становив 593 843 тис. грн. У 2021 році цей показник збільшився на 7,7%, до 639,695 тис. грн. У 2022 році триває тенденція до збільшення, де нерозподілений прибуток збільшився на 305 855 тис. грн., до 945 550 тис. грн. (рис. 3.2).

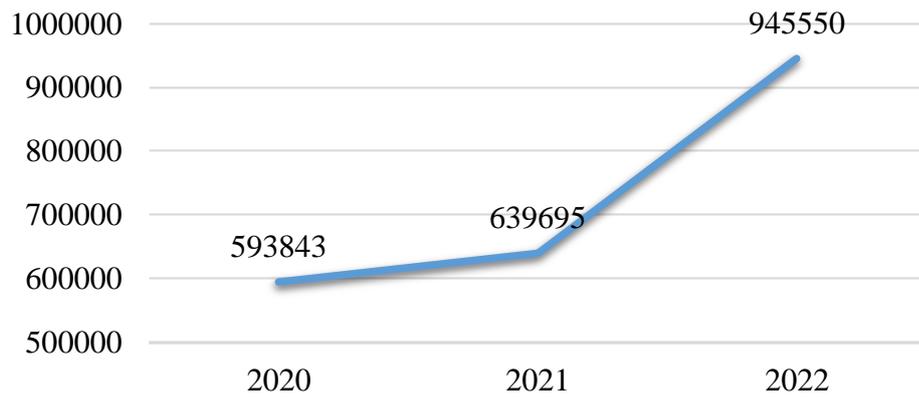

Рис. 3.2. Динаміка величини нерозподіленого прибутку ТОВ «Кормотех» за

Поступове збільшення нерозподіленого прибутку є позитивною рисою фінансового стану підприємства.

Довгострокові зобов'язання характеризуються різким зменшенням у складати 1,26%. Вагому частку довгострокових зобов'язань склали довгострокові кредити банків. У 2021 році зменшився з 131 292 тис. грн. до 33 010 тис. грн.. На кінець 2022 року довгострокові кредити банків дорівнюють нулю. Збільшення та спад довгострокових кредитів банків пояснюється запуском нового заводу в Литві у 2020 році. Після цієї події підприємство не потребувало кредитів.

Поточні зобов'язання у 2020 році склали 33,71% від всіх пасивів, у році їх величина збільшилася на 279 015 тис. грн (15,76%), а у 2022 році навпаки зменшилися на 228 977 тис. грн (19,86%) (рис. 3.3). Вони сформовані переважно за рахунок короткострокових кредитів банків та поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги.

Короткострокові кредити банків мають обернене значення до довгострокових – збільшення зі 104 650 тис. грн. до 319 755 тис. грн. протягом 2021 року та зменшення у 2022 році до 109 172 тис. грн., що пояснюється нарощенням виробництва у 2021 році.

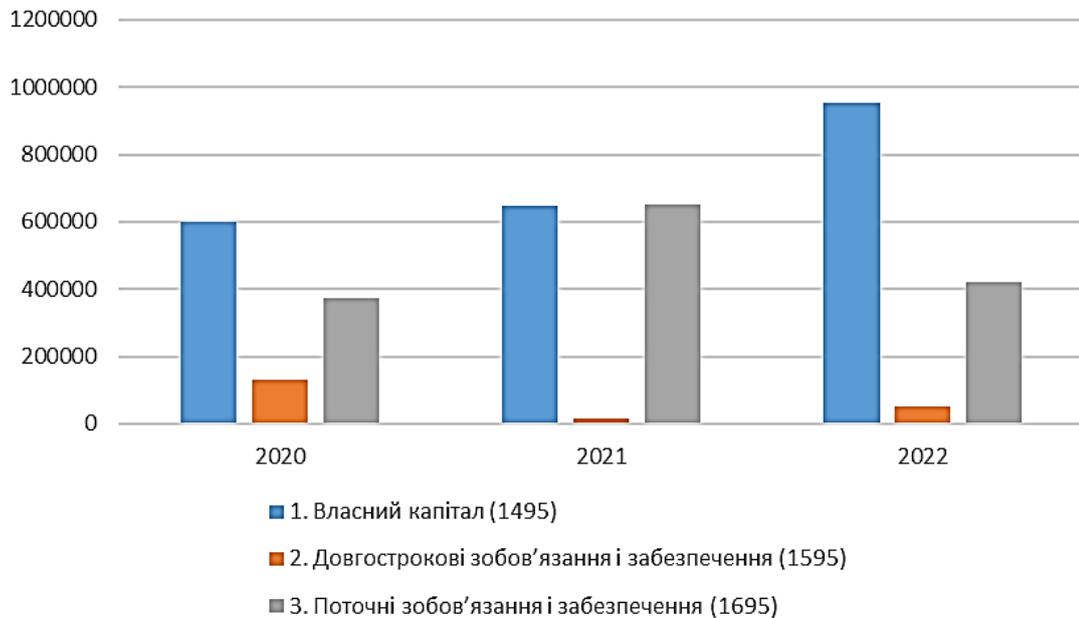

Рис. 3.3. Структурна динаміка пасивів ТОВ «Кормотех» у 2020-2022 роках

Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги на кінець 2020 року сягала 210 458 тис. грн. У 2021 році показник збільшився до значення 240 859 тис. грн., у 2022 – 246 187 тис. грн. Поступовий ріст заборгованості свідчить про прискорення циклу виробництва та збільшення доходу від обороту.

Оцінка основних фондів підприємства являє собою грошовий вираз їхньої вартості. Її необхідність полягає у правильному визначенні загального обсягу грошових фондів, зміни обсягу у часі та структури.

Аналіз основних фондів є ключовим аналізом реальної вартості активів компанії та визначення її фінансового стану. Крім того, оцінка дозволяє керівництву підприємства прийняти правильні рішення щодо залучення нового обладнання, списання старого чи реконструювання теперішнього. Вчасний і точний аналіз допомагає ідентифікувати можливий ризик, пов'язаний з технічним станом основних фондів і вчасно виправити ситуацію. Оцінювання рівня фінансової безпеки неможливо без попередньої оцінки основних засобів.

Аналіз основних показників основних фондів ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки наведено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2.

Показники оцінки основних фондів ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Показники	2020-й рік	2021-й рік	2022-й рік	Темп зростання, %	
				2021/2020	2022/2021
1	2	3	4	5	6
1. Показники оцінки забезпеченості підприємства основними фондами					
1.1. Фондомісткість	0,13	0,15	0,13	108,2	90,3
1.2. Фондоозброєність	387,07	476,35	505,62	123,1%	106,1
1.3. Коефіцієнт вартості основних фондів в активах підприємства	0,27	0,34	0,29	127,4	86,8
2. Показники оцінки стану основних фондів					
2.1. Коефіцієнт зносу	0,31	0,26	0,32	81,4	124,1
2.2. Коефіцієнт придатності	0,69	0,74	0,68	108,5	91,7
2.3. Коефіцієнт оновлення	0,18	0,32	0,05	179,8	14,7
2.4. Коефіцієнт вибуття	0,03	0,04	0,02	125,5	57,4
2.5. Коефіцієнт приросту основних засобів	1,17	1,44	0,94	122,6	65,4
3. Показники оцінки ефективності використання основних фондів					
3.1. Фондовіддача, грн.	7,46	6,89	7,63	92,4	12,1
3.2. Рентабельність, %	0,80	0,52	0,71	64,6	91,5
3.3. Інтегральний показник економічної ефективності	1,91	1,47	1,81	77,2	42,6

Значення фондомісткості ТОВ «Кормотех» у 2021 році зросло на 8,2%, що є негативною тенденцією. Це означає, що на одиницю валюти припадає більше основних фондів, ніж в минулому році. У 2022 ситуація покращилася і показник повернувся до значення 2020 року.

Показник фондоозброєності показує яка вартість основних фондів припадає на одного працівника. Позитивною тенденцією є збільшення цього показника, що прослідковується у 2021 році – збільшився на 23,1%, та в наступному році – на 6,1%. Це свідчить про підвищення продуктивності праці (зважаючи на ріст кількості працівників), адже це є результатом підвищення коефіцієнта змінності, впровадження автоматизованого виробництва, електронно-обчислювальної техніки, підвищення загальноосвітнього та кваліфікаційного рівня працівників, механізація допоміжних робіт, застосування більш якісних матеріалів, сировини тощо.

Коефіцієнт вартості основних фондів в активах підприємства повторює ситуацію з фондомісткістю – збільшення у 2021 році на 27,4% та зменшення у 2022 році на 13,2% (рис. 3.4). Коливання не є значними, але відсутність позитивної тенденції до збільшення вказує на відсутність стратегії підприємства у збільшенні основних фондів.

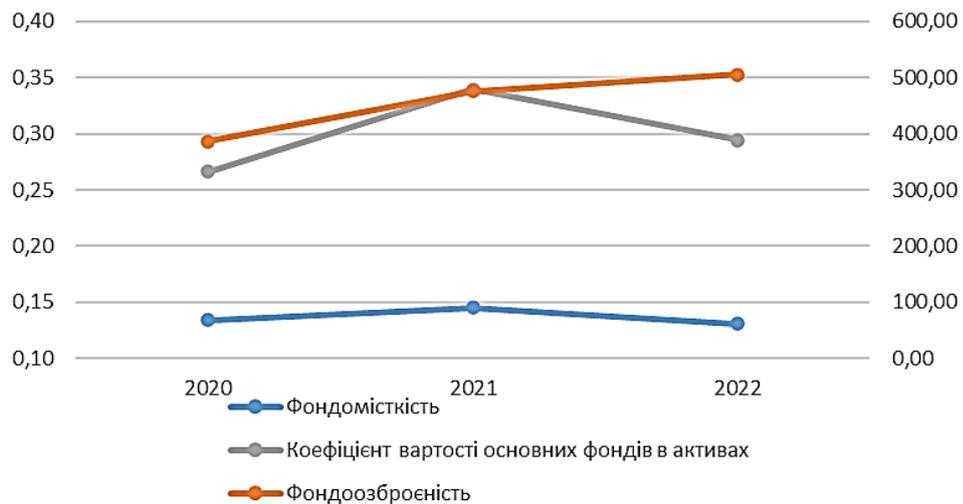

Рис. 3.4. Динаміка показників оцінки забезпеченості ТОВ «Кормотех» основними фондами за 2020-2022 роки

У 2021 році коефіцієнт зносу зменшився на 18,6%, а у 2022 році – збільшився на 24,1%. Зменшення його значення у 2021 році є позитивною тенденцією, адже частка списаних основних фондів зменшилася, але у

Коефіцієнт оновлення, який показує швидкість уведення нових основних засобів, стрімко збільшується у 2021 році на 79,8%, але у 2022 році зменшується на 85,3%. Коефіцієнт вибуття протягом досліджуваного періоду коливається в межах 0,04-0,02. Це означає, що частка основних засобів, що вибули є незначною до первісної вартості основних засобів і рівень відношення є стабільним протягом 2020-2022 років. Коефіцієнт приросту основних засобів показує на скільки збільшилася вартість протягом року. У 2021 року приріст склав 22,6%, але в 2022 році він зменшився на 34,6% (рис. 3.5).

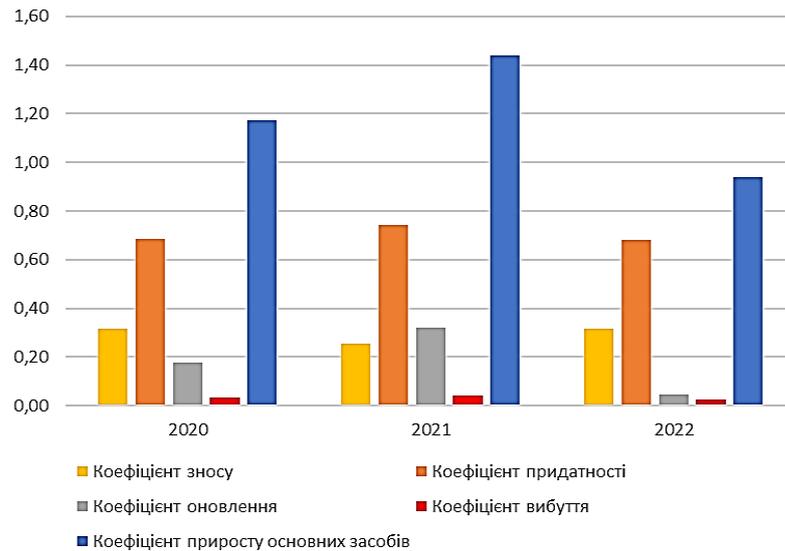

Рис. 3.5. Динаміка показників оцінки стану основних фондів ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Ефективність використання засобів праці відображає фондівдача, яка після зменшення у 2021 році відновила позитивну динаміку у 2022 році. Рентабельність характеризується аналогічною ситуацією – зменшення на 35,4% у 2021 році та збільшення на 36,5% у 2022 році. Варто відмітити, що рентабельність у 80% та 70% вважається високою. Інтегральний показник економічної ефективності є узагальнюючим показником оцінки ефективності використання основних засобів і спирається на вище описані показники. У 2021 році він зменшився на 22,8%, у 2022 році – збільшився на 23% (рис. 3.6).

Рис. 3.6. Динаміка показників ефективності використання основних фондів ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Згідно аналізу показників ефективності використання основних фондів не ефективним виявився 2021 рік, у 2022 році ситуація значно покращилася, проте не вдалося досягти показників 2020 року.

Оборотні активи являють собою активи, що призначені для трансформації в грошові кошти, чи використання в виробничій діяльності протягом короткого строку. Розуміння ефективності використання оборотних активів дозволяє підприємству здійснювати ефективне управління грошовими потоками та запасами, щоб забезпечити безперервність виробництва та обслуговування клієнтів. Аналіз оборотних активів допомагає виявити можливі ризики та проблеми в управлінні активами, такі як заборгованості, прострочена вартість запасів та інші недоліки. Без аналізу оборотних активів неможливо оцінити ефективність управління ресурсами та оптимізувати процеси.

На основі вище зазначеної необхідності було проаналізовано ефективність використання оборотних активів ТОВ «Кормотех» (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Показники ефективності використання оборотних активів ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

№	Показники	2020-й рік	2021-й рік	2022-й рік	Темп зростання	
					2021/2020	2022/2021
1	2	3	4	5	6	7
1	Коефіцієнт оборотності оборотних активів (поточних активів)	3,473	3,533	4,066	101,7	115,1
2	Коефіцієнт оборотності поточних зобов'язань	5,449	5,091	6,161	93,4	121,0
3	Коефіцієнт оборотності товарно-матеріальних запасів по виручці від реалізації	8,086	8,727	8,896	107,9	101,9
4	Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	13,738	14,031	14,825	102,1	105,7
5	Коефіцієнт оборотності готової продукції	80,980	32,758	33,827	40,5	103,3
6	Коефіцієнт оборотності грошових засобів	215,539	259,087	200,493	120,2	77,4
7	Коефіцієнт відволікання оборотного капіталу в дебіторську заборгованість	0,556	0,592	0,422	106,4	71,4
8	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	6,372	6,154	7,982	96,6	129,7

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5	6	7
9	Період погашення дебіторської заборгованості днів	57,278	59,315	45,729	103,6	77,1
10	Коефіцієнт простроченої дебіторської заборгованості	0,000	0,000	0,000	-	-
11	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	5,224	6,258	7,610	119,8	121,6
12	Рентабельність оборотних активів	37,3%	26,5%	37,6%	71,1	141,8
13	Інтегральний показник ефективності оборотних активів	1,13834	0,96793	1,23676	85,0	127,8

Коефіцієнт оборотності оборотних активів показує кількість виручки, що припадає на одиницю оборотних активів. Збільшення цього значення є результатом покращення ефективності роботи оборотних активів. У 2021 році цей показник збільшився на 1,7%, на кінець 2022 показник збільшився на 15,1%, що підтверджує можливість підприємства покращувати ефективність використання оборотних активів.

Коефіцієнт оборотності поточних зобов'язань на кінець 2020 року становив 5,44 грн/грн, у 2021 році – 5,09 грн/грн, а у 2022 року – 6,16 грн/грн. Позитивною тенденцією являється збільшення значення показника, що не притаманно 2021 року. Зменшення значення означає зменшення ефективності використання поточних зобов'язань. У 2022 році показник зріс на 21%.

Коефіцієнт оборотності товарно-матеріальних запасів по виручці від реалізації показує скільки гривень виручки від реалізації припадає на 1 грн засобів, інвестованих у запаси за звітній період. За 2021 рік коефіцієнт виріс на 7,9%, що є позитивною зміною. Та ж сама ситуація прослідковується у

Коефіцієнт оборотності запасів показує, наскільки ефективно компанія використовує свої запаси. Збільшення значення показника характеризує можливість підприємства до нарощення ефективності використання своїх запасів. Коефіцієнт збільшувався протягом усього досліджуваного періоду: у 2021 році на 2,1%, у 2022 році на 5,7%.

Коефіцієнт оборотності готової продукції – висока оборотність готової продукції вказує на ефективність збутової політики. У 2021 році коефіцієнт з тенденцією. У 2022 році показник не суттєво покращився на 3,3%. Така ситуація пов'язана зі зменшенням попиту на ринку. Коефіцієнт оборотності грошових засобів протягом 2021 року збільшився на 20,2%, що характеризується зростанням ефективності використання грошових коштів, однак у 2022 році показник скоротився на 22,6% (рис 3.7).

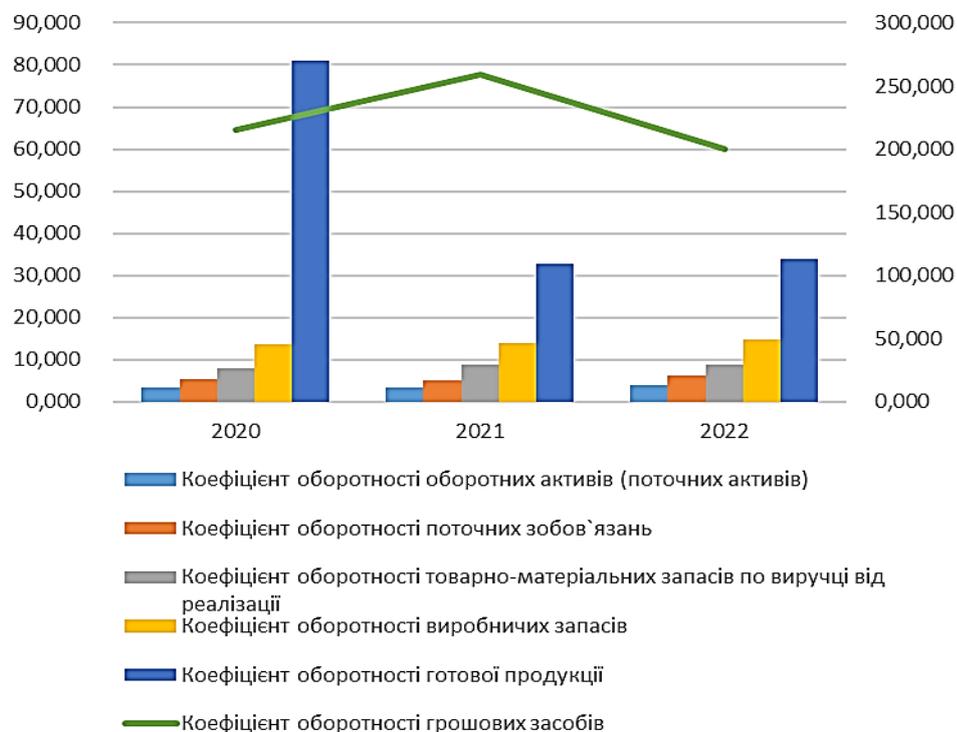

Рис. 3.7. Динаміка коефіцієнтів оборотності оборотних активів
ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Коефіцієнт відволікання оборотного капіталу в дебіторську заборгованість показує частку дебіторської заборгованості у оборотних активах. За 2021 рік коефіцієнт збільшився на 6,4%, у 2022 році зменшився на 28,6%, що свідчить про зростання ефективності використання оборотних активів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує кількість оборотів грошових коштів, інвестованих в дебіторську заборгованість.

Збільшення даного показника у 2022 на 29,7% сигналізує про збільшення обороту дебіторської заборгованості та пришвидшення її сплати на відміну від 2021 року. Відповідно період погашення дебіторської заборгованості у Прострочена дебіторська заборгованість відсутня, що вказує на високу платіжну дисципліну клієнтів.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості збільшився у вказує на пришвидшення її сплати (рис. 3.8).

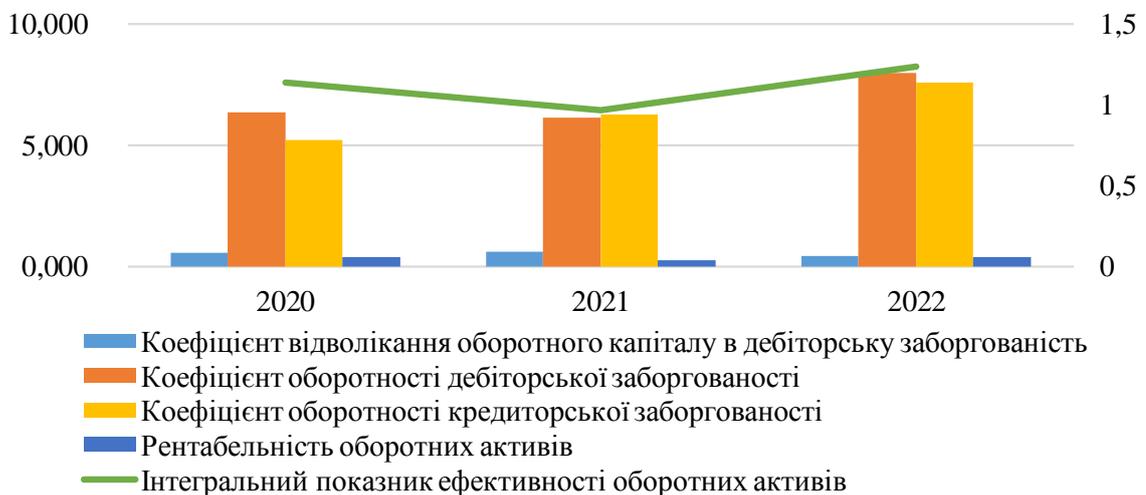

Рис. 3.8. Динаміка показників оборотності дебіторської й кредиторської заборгованості та економічної ефективності використання оборотних активів ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Додатне значення рентабельності оборотних активів, яка у 2020 році дорівнювала 37,3%, у 2021 – 26,5%, у 2022 – 37,6%, є позитивним результатом.

Зниження інтегрального показника економічної ефективності оборотних активів на 15% у 2021 році свідчить про тимчасові труднощі та виклики, які вплинули на ефективність управління оборотними активами в цей період. Однак його зростання на 27,8% у 2022 році свідчить про успішні заходи із покращення цієї ситуації та покращення ефективності використання активів

3.2. Аналіз індикаторів фінансової безпеки підприємства

Індикаторний метод оцінювання фінансової безпеки підприємства пропонується здійснювати, в першу чергу, на основі аналізу його фінансової стійкості, тобто визначення ступеня достатності власних чи позичених оборотних засобів для виконання виробничо-збутової діяльності таблиця 3.4.

Таблиця 3.4

Показники фінансової безпеки для відображення різних видів джерел формування запасів і витрат ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Показник	2020-й рік	2021-й рік	2022-й рік	Відхилення 2021/2020		Відхилення 2022/2021	
				у сумі, тис. грн	темп зростання, %	у сумі, тис. грн	темп зростання, %
Загальна величина запасів	548632	660458	826404	111826	120,38	165946	125,13
Наявність власних коштів	158149	169534	317170	11385	107,20	147636	187,08
Наявність власних та довгострокових позикових коштів (робочий капітал)	290406	186092	366738	-104314	64,08	180646	197,07
Наявність загальних коштів	394456	505847	475910	111391	128,24	-29937	94,08
Фв = В-Зп	-390483	-490924	-509234	-100441	125,72	-18310	103,73
Фвд=ВД-Зп	-258226	-474366	-459666	-216140	183,70	14700	96,90
Фзк=ЗК-Зп	-154176	-154611	-350494	-435	100,28	-195883	226,69
Трикомпонентний показник фінансової стійкості	{0;0;0}	{0;0;0}	{0;0;0}	-	-	-	-

ТОВ «Кормотех» протягом 2020-2022 років відноситься до кризових підприємств у категорії фінансової стійкості, що є ознакою стратегічної проблеми і потребує врегулювання. Однак кризовий стан фінансової стійкості підприємства супроводжується отриманням прибутку протягом досліджуваного періоду, що свідчить про те, що кризовий стан не впливає негативно на операційну діяльність підприємства і у тому числі на прибуток: у 2020 році він склав 682 546 тис. грн., у 2021 році – 788 502 тис. грн., у 2022 році – 969 322 тис. грн.

Покращення фінансової стійкості здатне допомогти підприємству бути завжди платоспроможним та дієздатним у разі виникнення непрогнозованих

подій. Оскільки наявність джерел для формування запасів сприяє позитивній фінансовій стійкості, а їх величина може викликати негативні наслідки, ключовими стратегіями виходу з фінансової нестійкості і кризового стану є насамперед поповнення цих джерел та оптимізація їх структури.

Важливими критеріями фінансової безпеки підприємства є також показники ліквідності та платоспроможності, що відображають здатність підприємства вчасно і в повному обсязі розраховуватися за своїми зобов'язаннями.

Ліквідність балансу визначається методом зіставлення підсумків наступних груп по активам і пасивам (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Баланс ліквідності ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Актив	2020-ий рік	2021-ий рік	2022-ий рік	Пасив	2020-ий рік	2021-ий рік	2022-ий рік	Платіжний надлишок +,-		
								2020-ий рік	2021-ий рік	2022-ий рік
Група А1 Грошові кошти	16545	3596	29389	Група П1 Поточні зобов'яз. кредит. заборг. за товари, роботи	254253	303631	299277	-237708	-300035	-269888
Група А2 Дебіторс. заборгов., готова продукція	368474	495366	333180	Група П2 Короткост р. кредити банку	117946	347583	122960	250528	147783	210220
Група А3 Виробничі запаси, незаверш. виробн.	277586	338344	426406	Група П3 Довгостр. зобов'яз.	132257	16558	49568	145329	321786	376838
Група А4 Необоротні активи	441501	479161	637380	Група П4 Власний капітал	599650	648695	954550	-158149	-169534	-317170
Баланс гр.1+2+3+4	1104106	1316467	1426355	Баланс гр.1+2+3+4	1104106	1316467	1426355	0	0	0

Група 1 охоплює високоліквідні активи та найтерміновішу поточну кредиторську заборгованість. Аналіз цієї групи дозволяє оцінити платоспроможність підприємства у найближчий час. Протягом досліджуваного періоду поточні зобов'язання підприємства ТОВ «Кормотех» переважають грошові кошти: у 2020 році на 254 253 тис. грн, у 2021 – на 303 631 тис. грн, у 2022 році – на 299 277 тис. грн. Підприємство має проблеми з ліквідністю балансу, адже воно не має достатньо найбільш ліквідних коштів для виконання своїх негайних зобов'язань. Переважання поточних зобов'язань над грошовими коштами є результатом стратегії підприємства та розподілом коштів в інші оборотні активи.

Група 2 складають активи, що швидко реалізуються (готова продукція, товари відвантажені й дебіторська заборгованість) та середньострокові зобов'язання (короткострокові кредити банку). Перевищення протягом досліджуваних років активів цієї груп над пасивами свідчить, що підприємство може розраховатися з кредиторами після отримання грошових коштів від реалізації своєї продукції. Підприємство має значні обсяги дебіторської заборгованості, за рахунок якої формується ліквідність 2-ої групи.

До групи 3 відносяться повільноліквідні активи – запаси, поточні біологічні активи, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів та довгострокові пасиви – довгострокові зобов'язання і забезпечення. Аналіз цієї групи демонструє очікувану ліквідність шляхом оцінки платоспроможності на основі порівняння передбачуваних надходжень та витрат у майбутньому. Підприємство є ліквідним у вказаній групі: у 2020 році сума активів переважає пасиви на 145 329 тис. грн, у 2021 – на 321 786 тис. грн, у 2022 на 376 838 тис. грн.

Група 4 охоплює активи, що важко реалізуються (основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові вкладення, незавершене будівництво) та постійні (стійкі) пасиви (власний капітал, що постійно знаходиться в розпорядженні підприємства). Група 4 має балансований характер і свідчить про те, що у суб'єкта господарювання є власні оборотні кошти, підтверджуючи одночасно дотримання мінімальних умов фінансової

стійкості. У ТОВ «Кормотех» власний капітал значно переважає необоротні активи, що свідчить про фінансову стійкість.

Підприємство не є ліквідним по групі 1, що характеризує найбільш ліквідні активи та найбільш строкові зобов'язання. Це свідчить про певні ризики при небезпечному випадку для підприємства, що потребує швидкого реагування. Однак у групах 2-4 підприємство є ліквідним, що означає його ліквідність у середньо- та довгостроковий термін. Платіжний надлишок показаний на рис. 3.9.

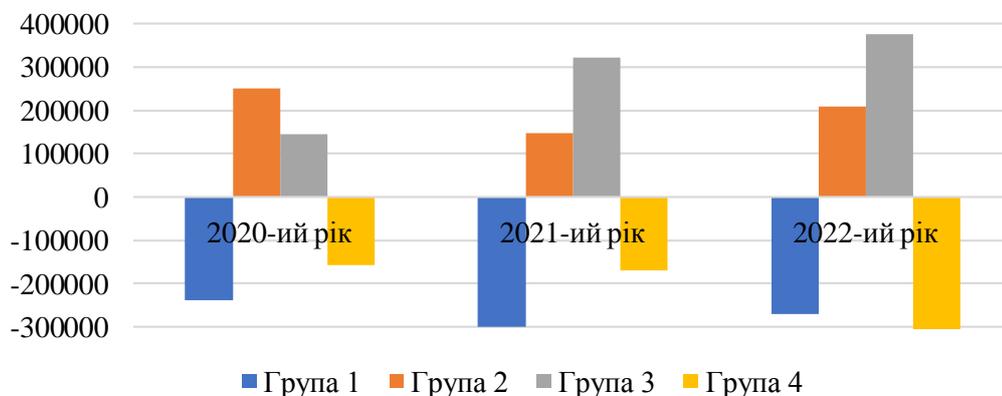

Рис. 3.9. Платіжний надлишок за групами ліквідності активів та пасивів ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Дослідження відповідних фінансових коефіцієнтів шляхом співставлення певних груп активів з поточною кредиторською заборгованістю дозволяє здійснити комплексний аналіз ліквідності підприємства (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Ліквідність окремих груп активів за 2020-2022 роки

№	Показник	2020	2021	2022	Темп зростання	
					2021/2020	2022/2021
1	2	3	4	5	6	7
1	Власний оборотний капітал	290406	186092	366738	64,1	197,1
2	Загальний коефіцієнт ліквідності	1,780	1,286	1,869	72,2	145,3
3	Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,034	0,766	0,859	74,1	112,1
4	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,044	0,006	0,070	12,4	1260,5

Продовження таблиці 3.6

1	2	3	4	5	6	7
5	Коефіцієнт ліквідності товарно-матеріальних цінностей	0,746	0,520	1,010	69,7	194,4
6	Коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості	0,990	0,761	0,789	76,8	103,7

Для комплексного аналізу ліквідності балансу розраховується власний оборотний капітал – сума грошових коштів, що залишилася після виключення зобов'язань фірми зі своїх оборотних активів. У 2020 році він складав 290 406 тис. грн., у наступному році відбулося зменшення на 35,9%, що свідчить про зниження можливості покриття поточних зобов'язань, проте у 2022 році показник збільшився на 97,1%.

Загальний коефіцієнт ліквідності ТОВ «Кормотех», котрий дає змогу дати комплексну оцінку ліквідності активів, протягом 2020-2022 роках знаходиться у межах 1,3-1,9 грн/грн, що свідчить про ефективне функціонування підприємства, адже сума поточних активів перевищує суму поточних зобов'язань (рис. 3.10).

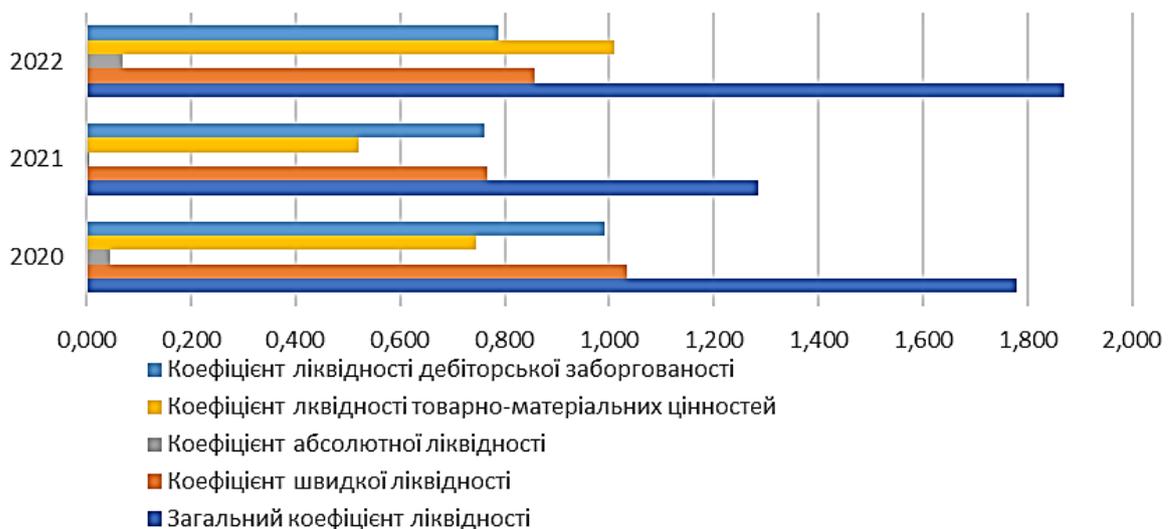

Рис. 3.10. Динаміка показників ліквідності ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 рр.

ТОВ «Кормотех» у 2020 і 2022 році за коефіцієнтом швидкої ліквідності є ліквідним (його значення становить 1,034 грн/грн та 0,859 грн/грн

відповідно), що вище нормативного значення 0,8 грн/грн. Проте у 2021 році у зв'язку зі збільшенням короткострокових кредитів банків удвічі до попереднього року підприємству не вдалося досягти норми показника швидкої ліквідності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності ТОВ «Кормотех» не відповідає нормативу 0,2-0,35 грн/грн, що не всі короткострокові зобов'язання може бути негайно погасити за рахунок найбільш доступних коштів. Незначна кількість грошей та їх еквівалентів є результатом перерозподілу грошових ресурсів у інші форми оборотних активів у зв'язку з діяльністю та галуззю підприємства.

Позитивною тенденцією є збільшення коефіцієнта ліквідності товарно-матеріальних цінностей. У 2020 році коефіцієнт становив 0,746 грн/грн, а у 2021 році зменшився до 0,52 грн/грн, що свідчить про зменшення платоспроможності за рахунок виробничих запасів на 30,3%. У 2022 році коефіцієнт становив 1,01 (збільшився на 94,4%).

Коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості характеризує можливість підприємства швидко перетворити надходження від дебіторської заборгованості у грошову форму для виплати поточних зобов'язань. Більше значення коефіцієнта показує здатність компанії ефективно здійснювати операції цими фінансовими ресурсами. З 2021 році відбулося зменшення коефіцієнта на 23,2%, у 2022 році коефіцієнт збільшився на 3,7%.

Таким чином, ліквідність ТОВ «Кормотех» у 2021 році суттєво зменшилася на 35,9%-23,2%, а у 2022 році відбулося суттєве покращення всіх показників.

Платоспроможність визначається можливістю підприємства вчасно і повністю виконувати свої фінансові зобов'язання завдяки наявності достатніх грошових ресурсів. Коли фінансовий стан підприємства є стійким та здатним витримати зовнішні та внутрішні виклики, його можна вважати платоспроможним й говорити про високий рівень фінансової безпеки.

Аналіз коефіцієнтів платоспроможності підприємства наведено у табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Коефіцієнти платоспроможності ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

№	Показник	2020	2021	2022	Темп зростання	
					2021/2020, %	2022/2021, %
1	Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	0,44	0,22	0,46	-49,3	109,1
2	Коефіцієнт загальної платоспроможності підприємства	2,19	1,97	3,02	-9,9	53,3
3	Коефіцієнт фінансового лівериджу	0,22	0,03	0,05	-88,4	103,4
4	Коефіцієнт відновлення платоспроможності	0,84				
5	Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі й дебіторської заборгованості	0,25	0,26	0,23	3,4	-13,7
6	Коефіцієнт співвідношення заборгованості чистих оборотних активів із чистими активами	0,26	0,26	0,33	-0,9	27,1

Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами вказує на те, наскільки підприємство може використовувати власні резерви коштів для формування своїх оборотних активів. Нормальне значення цього коефіцієнту має бути більше 0,5 грн/грн. Коефіцієнт досліджуваного підприємства не лежить в межах норми: у 2020 році він дорівнював 0,44 грн/грн, у 2021 році зменшився до 0,22 грн/грн, що показує зменшення у 2 рази можливості підприємства формувати свої оборотні кошти за рахунок резервів, у 2022 році ситуація покращилася і показник дорівнював 0,46 грн/грн.

Коефіцієнт загальної платоспроможності підприємства у 2020 році дорівнював 2,19 грн/грн, у 2021 році він зменшився до 1,97 грн/грн, що свідчить про зменшення загальної платоспроможності, у 2022 році коефіцієнт дорівнює 3,02 грн/грн. Збільшення коефіцієнту протягом досліджуваного періоду є позитивним сигналом для підприємства.

Коефіцієнт фінансового лівериджу показує, скільки одиниць зобов'язань припадає на одиницю власних коштів підприємства. Дане підприємство має

задовільну тенденцію на цей показник, адже протягом періоду він зменшується та його значення не є більшим за 0,5 грн/грн (рис. 3.11).

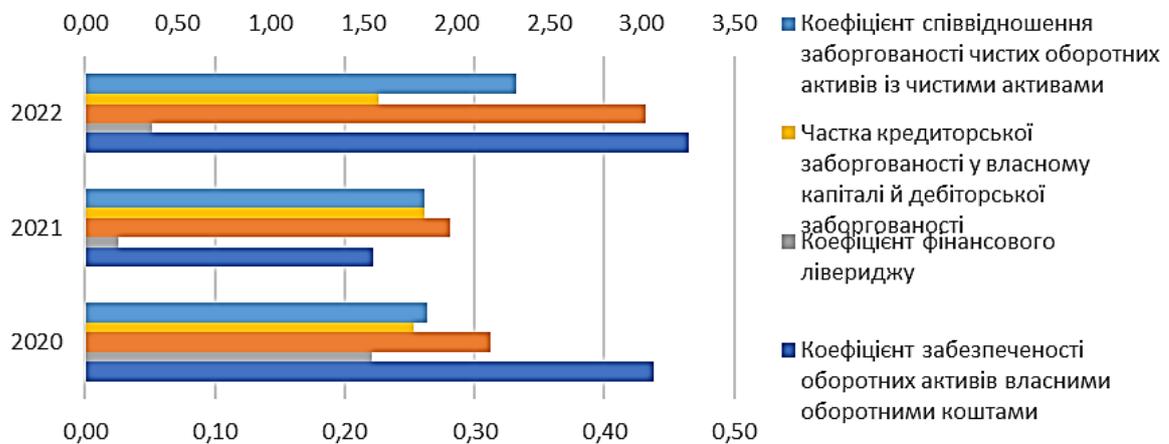

Рис. 3.11. Динаміка коефіцієнтів платоспроможності ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі й дебіторської заборгованості підприємства знаходиться у межах 0,23-0,26 грн/грн. Нижчий рівень цього показника характеризує кращий фінансовий стан підприємства. Коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами у 2020 та 2021 році становив 0,26 грн/грн, у 2022 збільшився до 0,33 грн/грн. Збільшення показника коефіцієнту свідчить про збільшення чистих оборотних активів та активів в цілому.

Узагальнюючим фінансовим показником діяльності підприємства є його прибуток, який формується як фінансовий результат за всіма видами його діяльності: операційній, інвестиційній, фінансовій. Динаміку проведення операцій формування і розподілу прибутку підприємства проаналізуємо в таблиці 3.8. Протягом розглянутого періоду, підприємство виявило позитивну динаміку у багатьох ключових показниках. Чистий дохід від реалізації продукції збільшується кожен рік – у 2021 збільшився на 577 142 тис. грн, у 2022 на 697 499 тис. грн. Загальний ріст свідчить про позитивну динаміку. Собівартість аналогічно збільшується: абсолютне відхилення між 2021 та 2020 роками

становить 608467 тис. грн, а між 2022 та 2021 роками – 697499 тис. грн. Збільшення чистого доходу є прямо пропорційним до росту собівартості.

Таблиця 3.8

Аналіз формування та розподілу прибутку підприємства
ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

№	Показник	2020-й рік	2021-й рік	2022-й рік	Абс. відх. 2021/2020	Абс. відх. 2022/2021
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2031991	2609133	3306632	577142	697499
2	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1212164	1820631	2337310	608467	516679
3	Валовий прибуток	819827	788502	969322	-31325	180820
4	Інші операційні доходи	17960	7002	24671	-10958	17669
5	Сумарні операційні доходи	2049951	2616135	3331303	566184	715168
6	Адміністративні витрати	48136	72906	93534	24770	20628
7	Витрати на збут	410066	382444	412405	-27622	29961
8	Інші операційні витрати	77400	79261	73611	1861	-5650
9	Сумарні операційні витрати	1747766	2355242	2916860	607476	561618
10	Прибуток від операційної діяльності	302185	260893	414443	-41292	153550
11	Дохід від інвестиційної та фінансової діяльності	84722	7618	386	-77104	-7232
12	Витрати від інвестиційної і фінансової діяльності	120314	29589	41657	-90725	12068
13	Прибуток від звичайної діяльності до податкування	266593	238922	373172	-27671	134250
14	Витрати з податку на прибуток	48273	43070	67317	-5203	24247
15	Чистий фінансовий результат: прибуток	218320	195852	305855	-22468	110003
16	Інший сукупний дохід після оподаткування	0	0	0	0	0
17	Сукупний дохід	218320	195852	305855	-22468	110003

Валовий прибуток протягом 2021 року зменшився на 31 325 тис. грн, що свідчить про певні труднощі у цей рік, але у 2022 році прибуток збільшився до

969 322 тис. грн. Витрати на збут мають аналогічну тенденцію, адже у 2021 році вони зменшилися з 410 066 тис. грн до 382 444 тис. грн, що пояснюється зменшенням реалізації продукції але у 2022 році показник повернувся до значення 2020 року і склав 412 405 тис. грн.

Слід зазначити, що дохід від інвестиційної та фінансової діяльності з кожним роком зменшується: у 2020 року він склав 84 722 тис. грн, у 2021 році – 7 618 тис. грн, у 2022 році – 386 тис. грн., що свідчить про те, що інвестиційну та фінансову діяльність підприємство проводить для покращення операційної (рис. 3.12).

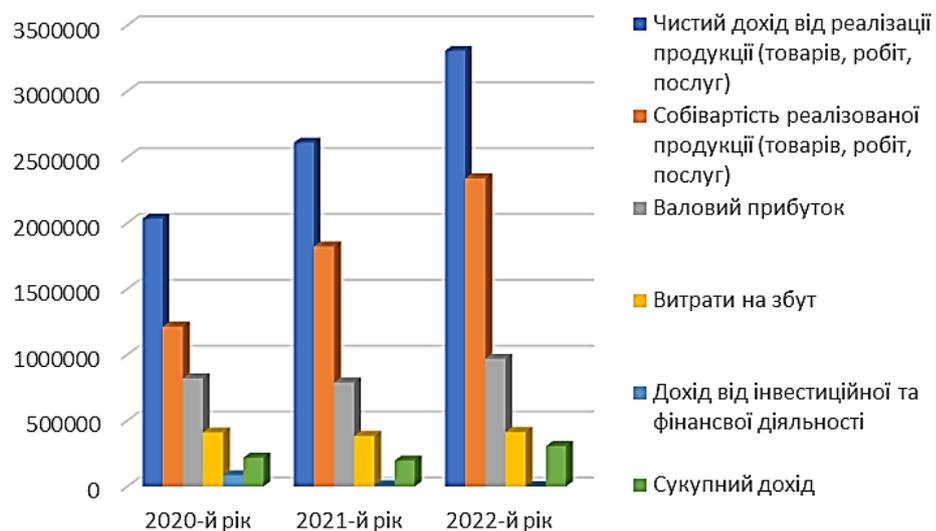

Рис. 3.12. Динаміка формування та розподілу прибутку ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

У цілому, показники збільшуються рівномірно, але підприємство зіштовхнулося з певними проблемами у 2021 році, що привело до зменшення значень окремих показників, але вже наступного року підприємство покращило свою динаміку.

Фінансовий результат діяльності підприємства прямо корелює зі загальним обсягом доходів та витрат (табл. 3.9). Аналіз цих фінансових показників дозволяє отримати повну картину ефективності підприємства, адже

величина фінансового результату визначається взаємодією між отриманими прибутками та зазначеними витратами.

Таблиця 3.9

Аналіз складу, структури та динаміки доходів і витрат ТОВ «Кормотех» за
2020-2022 роки

Показник	2020-й рік		2021-й рік		2022-й рік		Відхилення 2021/2020 в:			Відхилення 2022/2021 в:		
	Сума, тис. грн	Питом а вага, %	Сума, тис. грн	Питом а вага, %	Сума, тис. грн.	Питом а вага, %	сумі , тис. грн.	питомі й вазі, %	темп зростанн я, %	сумі , тис. грн.	питомі й вазі, %	темп зростанн я, %
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ДОХОДИ	2134673	100	2623753	100	3331689	100	489080	-	122,9	707936	-	127,0
Чистий дохід від реалізації (товарів, робіт, послуг)	2031991	95,2	2609133	99,4	3306632	99,2	577142	4	128,4	697499	0	126,7
Інші операційні доходи	17960	0,8	7002	0,3	24671	0,7	-10958	-1	39,0%	17669	0	352,3
Дохід від участі в капіталі	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0	-	0	0	-
Інші фінансові доходи	30	0,0	4008	0,2	386	0,0	3978	0	13360,0	-3622	0	9,6
Інші доходи	84692	4,0	3610	0,1	0	0,0	-81082	-4	4,3	-3610	0	0,0
Інший сукупний дохід до оподаткування	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0	-	0	0	-
ВИТРАТИ	1916353	100	2427901	100	3025834	100	511548	-	126,7	597933	-	124,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1212164	63,3	1820631	75,0	2337310	77,2	608467	12	150,2	516679	2	128,4
Адміністративні витрати	48136	2,5	72906	3,0	93534	3,1	24770	0	151,5	20628	0	128,3
Витрати на збут	410066	21,4	382444	15,8	412405	13,6	-27622	-6	93,3	29961	-2	107,8
Інші операційні витрати	77400	4,0	79261	3,3	73611	2,4	1861	-1	102,4	-5650	-1	92,9
Фінансові витрати	27180	1,4	29589	1,2	38071	1,3	2409	0	108,9	8482	0	128,7
Витрати від участі в капіталі	0	0,0%	0	0,0	0	0,0	0	0	-	0	0	-
Інші витрати	93134	4,9	0	0,0	3586	0,1	-93134	-5	0,0	3586	0	-
Витрати з податку на прибуток	48273	2,5	43070	1,8	67317	2,2	-5203	-1	89,2	24247	0	156,3
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0	-	0	0	-

За 2020-2022 рр. доходи підприємства зросли з 2134673 тис. грн. до демонструє стабільний та значний темп зростання. У 2021 році відбулось збільшення на 489 080 тис. грн., а в 2022 році – на 707 936 тис. грн.

Найбільшу частину доходів складає чистий дохід від реалізації (95-99%). У 2020 році його сума склала 2 031 991 тис. грн., у наступному році прослідковується збільшення на 28,4%, у 2022 році дохід склав 3 306 632 тис. грн (рис. 3.13). Позитивний тренд свідчить про ефективність реалізації продукції та послуг.

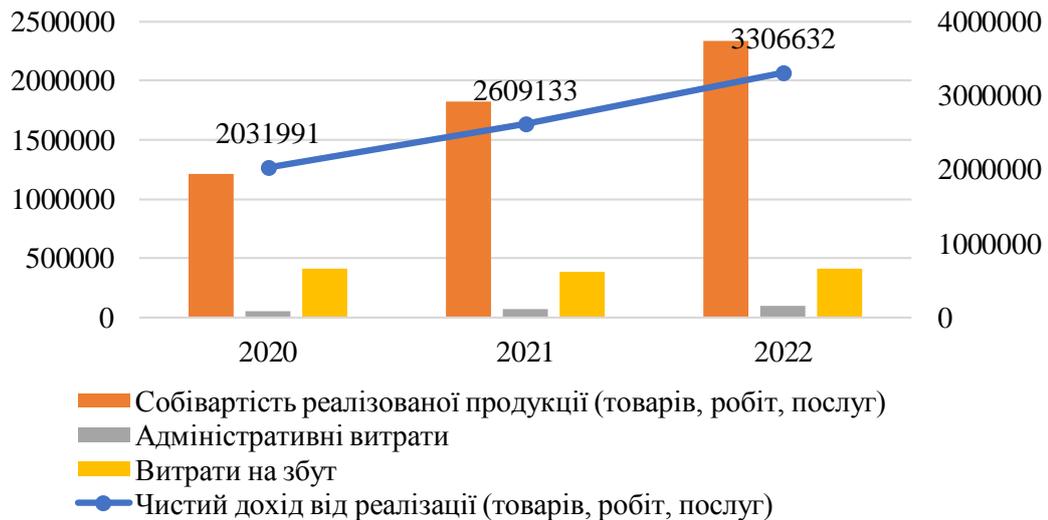

Рис. 3.13. Динаміка доходів і витрат ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Протягом трьох років витрати компанії в різних напрямках відзначилися зростанням. Собівартість реалізованої продукції у 2020 році склала 1 212 164 тис. грн, що становило 63,3% від витрат. У наступному році цей показник збільшився до 1 820 631 тис. грн, або 75,% від загальних витрат. У 2022 році собівартість продукції досягла 2 337 310 тис. грн, складаючи 77,2% від витрат. Зростання обумовлене збільшенням обсягу виробництва

Адміністративні витрати у 2020 році становили 48 136 тис. грн. У адміністрування склали 93,534 тис. грн, що може вказує на збільшення витрат на управління та адміністрування.

Витрати на збут у 2020 році склали 410 066 тис. грн. У 2021 році цей показник зменшився на 27 622 тис. грн. Однак у 2022 році витрати на збут знову

збільшилися, досягнувши 412 405 тис. грн. Спостерігається зменшення витрат у 2021 році, що свідчить про спад витрат, пов'язаних з реалізацією продукції.

Інші операційні витрати, фінансові витрати, витрати від участі в капіталі, інші витрати та витрати з податку на прибуток не суттєво впливають на загальну структуру витрат протягом аналізованого періоду.

Отже, за ключовими індикаторами рівень фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» знизився у 2021 році, головним чином, через зовнішні чинники і покращився у 2022 році за рахунок вдалого управління підприємством.

3.3. Оцінювання рівня фінансової безпеки ТОВ «Кормотех»

Для оцінювання економічної безпеки підприємства ТОВ «Кормотех» обрано індикаторний підхід у поєднанні з інтегральним оцінюванням на основі методики комплексного оцінювання фінансового стану підприємства, яка спрямована на виявлення й аналіз проблем діяльності підприємства, оцінка поточного і перспективного стану, резервів потенціалу стійкого розвитку [46].

Індикаторний підхід передбачає порівняння реальних значень показників фінансової безпеки з пороговими значеннями показників її рівня. Під пороговими значеннями показників фінансової безпеки розуміють їх граничні значення, недотримання яких призводить до формування негативних тенденцій (загроз) у сфері фінансової безпеки. Згідно з цим підходом, найвищий рівень фінансової безпеки підприємства досягається, якщо всі показники знаходяться в межах порогових значень, а порогове значення кожного з показників досягається не на шкоду іншим.

Алгоритми розрахунку інтегральних показників можуть описуватися детермінованим і стохастичним методами тоді, тоді найпростіші методи: арифметична норма важливої цінності; сума фактичних показників; середній показник; сума місць; сума відстаней до значення.

Показники оцінки фінансового стану підприємства дали змогу розрахувати інтегральний показник рівня фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» і визначити ступінь впливу окремих показників.

Методика інтегрального оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства подана послідовністю таких етапів:

1. Формування, групування вихідної інформації для проведення комплексної оцінки фінансового стану за даними фінансової звітності.

2. Вибір індикаторів фінансової безпеки підприємства, який виконується з точки зору обґрунтування взаємозв'язку показників аналізу з результатами фінансової діяльності.

3. Оцінка динаміки ключових показників для обґрунтування взаємозв'язку індикаторів фінансової безпеки підприємства з результатами фінансово-економічної діяльності.

4. Розрахунок відхилень фактичних показників аналізованого періоду від порогових значень.

5. Розрахунок співвідношення фактичних показників із пороговими значеннями.

6. Розрахунок інтегральної оцінки i -го коефіцієнта в групі як добутку вагомості показника в групі та співвідношення i -го показника j -ї характеристики і порогового значення.

7. Розрахунок інтегральної оцінки j -ї групи як середньозваженого за формулою.

8. Формування інтегральної комплексної оцінки з урахуванням вагомості груп і даних, отриманих на 7 етап.

Результати інтегральної оцінки фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» зображено у табл. 3.10-12.

Найвищий рівень фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» було зафіксовано у 2020 році і він становив 1,61. Головним чином, через погіршення ефективності фінансово-економічної діяльності відбулося незначне пониження рівня фінансової безпеки до 1,49 у 2022 році (рис. 3.14).

Таблиця 3.10

Результати інтегральної оцінки фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» за 2020 рік

Групи оцінки	Значимість групи	Показники	Фактичне значення показника	Порогове значення показника	Відхилення від порогового значення	Відношення фактичних і порогових значень	Вагомість показників у групі	Інтегрована оцінка коефіцієнта в групі	Інтегрована оцінка групи	Комплексна оцінка групи
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
					ст.5 -ст.4	ст.4/ст.5		ст.7× ст.8	∑ст.9	ст.2× ст.10
І група – «Платоспроможність»	0,4	Коеф.критичної ліквідності	1,03	0,80	0,23	1,29	0,32	0,41	0,88	0,35
		Коеф. покриття	1,78	2,00	-0,22	0,89	0,22	0,20		
		Коеф. забезпеченості оборотних активів ВО засобами	0,44	0,50	-0,06	0,88	0,18	0,16		
		Коеф.співвідношення дебіторської заборгованості у власному капіталі й кредиторській заборгованості	0,25	1,00	-0,75	0,25	0,24	0,06		
		Коеф.співвідношення ЧОА з ЧА	0,26	0,20	0,06	1,30	0,04	0,05		
II – група «Фінансова стійкість»	0,3	Коеф. автономії	0,54	0,50	0,04	1,08	0,19	0,21	1,43	0,43
		Коеф. фінансової стійкості	0,66	0,50	0,16	1,32	0,08	0,11		
		Коеф. фінансової залежності	1,84	2,00	-0,16	0,92	0,08	0,07		
		Коеф. інвестування	1,36	1,00	0,36	1,36	0,26	0,35		
		Коеф. маневреності власного капіталу	1,10	0,50	0,60	2,20	0,15	0,33		
		Коеф. співвідношення мобільних і іммобілізованих засобів	1,50	1,00	0,50	1,50	0,24	0,36		
III – група «Ефективність фінансово-економічної діяльності»	0,3	Коеф. трансформації	1,42	1,50	-0,08	0,95	0,24	0,23	2,70	0,81
		Рентабельність ВК	1,37	0,20	1,17	6,84	0,28	1,91		
		Рентабельність продажів	10,70	15,00	-4,30	0,71	0,24	0,17		
		Рентабельність чистих активів	22,60	14,00	8,60	1,61	0,24	0,39		
	∑=1	Комплексна оцінка					1,6			

Таблиця 3.11

Результати інтегральної оцінки фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» за 2021 рік

Групи оцінки	Значимість групи	Показники	Фактичне значення показника	Порогове значення показника	Відхилення від порогового значення	Відношення фактичних і порогових значень	Вагомість показників у групі	Інтегрована оцінка коефіцієнта в групі	Інтегрована оцінка групи	Комплексна оцінка групи
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
					ст.5 -ст.4	ст.4/ст.5		ст.7× ст.8	∑ст.9	ст.2× ст.10
І група – «Платоспроможність»	0,4	Коеф.критичної ліквідності	0,77	0,80	-0,03	0,96	0,32	0,31	0,70	0,28
		Коеф. покриття	1,29	2,00	-0,71	0,64	0,22	0,14		
		Коеф. забезпеченості оборотних активів ВО засобами	0,22	0,50	-0,28	0,44	0,18	0,08		
		Коеф.співвідношення дебіторської заборгованості у власному капіталі й кредиторській заборгованості	0,26	0,50	-0,24	0,52	0,24	0,12		
		Коеф.співвідношення ЧОА з ЧА	0,26	0,20	0,06	1,30	0,04	0,05		
II – група «Фінансова стійкість»	0,3	Коеф. автономії	0,49	0,50	-0,01	0,98	0,19	0,19	1,51	0,45
		Коеф. фінансової стійкості	0,51	0,50	0,01	1,02	0,08	0,08		
		Коеф. фінансової залежності	2,03	2,00	0,03	1,02	0,08	0,08		
		Коеф. інвестування	1,35	1,00	0,35	1,35	0,26	0,35		
		Коеф. маневреності власного капіталу	1,29	0,50	0,79	2,58	0,15	0,39		
		Коеф. співвідношення мобільних і іммобілізованих засобів	1,75	1,00	0,75	1,75	0,24	0,42		
III – група «Ефективність фінансово-економічної діяльності»	0,3	Коеф. трансформації	1,98	1,50	0,48	1,32	0,24	0,32	2,41	0,72
		Рентабельність ВК	1,22	0,20	1,02	6,08	0,28	1,70		
		Рентабельність продажів	7,50	15,00	-7,50	0,50	0,24	0,12		
		Рентабельність чистих активів	16,10	14,00	2,10	1,15	0,24	0,28		
	∑=1	Комплексна оцінка					1,45			

Таблиця 3.12

Результати інтегральної оцінки фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» за 2022 рік

Групи оцінки	Значимість групи	Показники	Фактичне значення показника	Порогове значення показника	Відхилення від порогового значення	Відношення фактичних і порогових значень	Вагомість показників у групі	Інтегрована оцінка коефіцієнта в групі	Інтегрована оцінка групи	Комплексна оцінка групи
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
					ст.5 -ст.4	ст.4/ст.5		ст.7× ст.8	∑ст.9	ст.2× ст.10
І група – «Платоспроможність»	0,4	Коеф.критичної ліквідності	0,86	0,80	0,06	1,07	0,32	0,34	0,89	0,36
		Коеф. покриття	1,87	2,00	-0,13	0,93	0,22	0,21		
		Коеф. забезпеченості оборотних активів ВО засобами	0,46	0,50	-0,04	0,92	0,18	0,17		
		Коеф.співвідношення дебіторської заборгованості у власному капіталі й кредиторській заборгованості	0,23	0,50	-0,27	0,46	0,24	0,11		
		Коеф.співвідношення ЧОА з ЧА	0,33	0,20	0,13	1,65	0,04	0,07		
II – група «Фінансова стійкість»	0,3	Коеф. автономії	0,67	0,50	0,17	1,34	0,19	0,25	1,36	0,41
		Коеф. фінансової стійкості	0,70	0,50	0,20	1,40	0,08	0,11		
		Коеф. фінансової залежності	1,49	2,00	-0,51	0,75	0,08	0,06		
		Коеф. інвестування	1,50	1,00	0,50	1,50	0,26	0,39		
		Коеф. маневреності власного капіталу	0,83	0,50	0,33	1,66	0,15	0,25		
		Коеф. співвідношення мобільних і іммобілізованих засобів	1,24	1,00	0,24	1,24	0,24	0,30		
III – група «Ефективність фінансово-економічної діяльності»	0,3	Коеф. трансформації	3,00	1,50	1,50	2,00	0,24	0,48	2,43	0,73
		Рентабельність ВК	1,02	0,20	0,82	5,08	0,28	1,42		
		Рентабельність продажів	9,20	15,00	-5,80	0,61	0,24	0,15		
		Рентабельність чистих активів	22,30	14,00	8,30	1,59	0,24	0,38		
	∑=1	Комплексна оцінка					1,49			

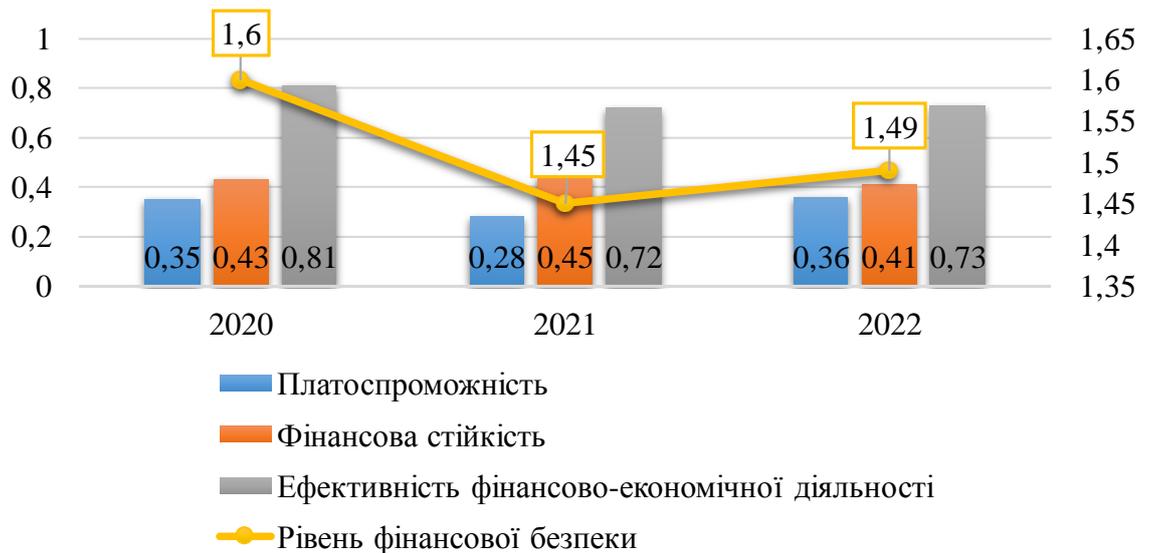

Рис. 3.14. Рівень фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» у 2020-2022 рр.

Результат інтегральної оцінки фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» за 2022 рік виявився кращим ніж у 2021 році, проте не досяг результату 2020 року.

Окремо варто зупинитися на інтегральній оцінці фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» за групою платоспроможності, яка суттєво знизилася у

- коефіцієнт критичної ліквідності становив 0,77 при нормативному значенні 0,8, що свідчило про нездатність підприємства покрити свої короткострокові зобов'язання найближчим часом;

- коефіцієнт покриття становив 1,29 при нормативному значенні 2, що свідчить про проблеми з погашенням своїх короткострокових зобов'язань за рахунок оборотних коштів до кінця року;

- коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними засобами становив 0,22 при нормативному значенні 0,5, що свідчить про недостатнє забезпечення власними коштами та підвищеною необхідністю використовувати залучені кошти;

- коефіцієнт співвідношення кредиторської заборгованості у власному капіталі й дебіторській заборгованості 0,25 при нормативному значенні 0,5. Прослідковується значне перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською;

– коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів з чистими активами 0,26 при нормативному значенні 0,2, що свідчить про значну кількість оборотних активів, що перетворюються на грошові кошти.

Проте вже у 2022 році ситуація з платоспроможністю покращилася. Фактичні значення майже всіх індикаторів цієї складової фінансової безпеки підприємства перебувають у межах нормативних значень. Проблемним залишається значна невідповідність дебіторської заборгованості із власним капіталом й кредиторською заборгованістю.

При цьому найбільш негативний вплив на рівень фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» становило зниження прибутковості. Загалом за цією групою індикаторів можна дійти до наступних висновків:

коефіцієнт трансформації з 2020 року поступово зростає, що свідчить про збільшення ефективності реалізації товару за рахунок використаних активів.

рентабельність власного капіталу характеризується високим значенням протягом досліджуваного періоду, однак спостерігається тенденція зменшення показника. Ефективність власного капіталу у створенні прибутку поступово зменшується, тому слід проаналізувати нові шляхи покращення ефективності. рентабельність продажів є низькою, що свідчить про малу частку прибутку від доходу. Слід переглянути склад витрат та цінову стратегію для покращення результату.

рентабельність чистих активів навпаки знаходиться в нормі, адже прибуток отриманий за рахунок чистих активів має високе значення.

Стосовно групи індикаторів фінансової стійкості ТОВ «Кормотех» варто відмітити, що у 2021 році її інтегральна оцінка була на найвищому рівні за рахунок наступних показників:

а) коефіцієнт автономії в цілому у 2020 та 2021 роках були на рівні нормативного значення, але в 2022 році показник збільшився. Що свідчить про збільшення фінансової незалежності підприємства;

б) коефіцієнт фінансової стійкості є високим, лише у 2021 році спостерігалось зменшення, однак в межах норми. Підприємство є платоспроможним у довгостроковій перспективі;

в) коефіцієнт фінансової залежності знаходиться в нормі лише у недовикористання залучених ресурсів у порівнянні з власним капіталом;

г) коефіцієнт інвестування підприємства знаходиться в межах норми, що свідчить про можливість компанії самостійно покривати свої необоротні активи;

д) коефіцієнт маневреності власного капіталу також підтримує тенденцію попереднього показника та свідчить про можливість капіталу підприємства покривати необоротні активи та частину оборотних;

е) коефіцієнт співвідношення мобільних і іммобілізованих засобів зростає з 2020 по 2021 рік, але в 2022 році спостерігається незначне зменшення, хоча протягом досліджуваного періоду показник знаходиться в межах норми. Дане підприємство характеризується переважанням оборотних активів над необоротними, що є природньо для конкретного виду діяльності.

Платоспроможність підприємства знизилася у 2021 році, та поступово почала відновлюватися у 2022 році:

– коефіцієнт критичної ліквідності у 2021 році був нижче за нормальне значення, що свідчить про проблеми зі сплатою короткострокових зобов'язань, однак у 2022 році ліквідність покращилася;

– коефіцієнт покриття не набув нормального значення в жодному році. Загальна ліквідність підприємства є недостатньою та потребує врегулювання, а саме забезпечити оплату поточних зобов'язань поточними активами. В іншому випадку підприємство може зіштовхнутися з неплатоспроможністю;

– коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними значеннями не набув нормального значення в жодному році. Для підприємства це означає необхідність забезпечення оборотних активів зовнішнім

фінансуванням, що підвищує ризики у зв'язку з недостатнім значенням загальної ліквідності;

- коефіцієнт співвідношення кредиторської заборгованості у власному капіталі й дебіторській заборгованості також не набув нормального значення в жодному році. Підприємству слід звернути увагу на вчасне стягнення коштів від своїх клієнтів та переглянути платоспроможність своїх партнерів;

- коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів з чистими активами характеризується збільшенням у 2022 році, що свідчить про успішне використання оборотних активів.

Поряд із інтегральним та індикаторним методом для оцінювання рівня фінансової безпеки варто скористатися також моделями прогнозування банкрутства, яке може трапитися через незадовільний рівень фінансової безпеки підприємства.

Головною метою, яку ставить діагностика банкрутства, є вчасне виявлення ознак кризового розвитку компанії та встановлення етапу кризи, якщо вона присутня. Виявлені проблеми в групі індикаторів платоспроможності підприємства настановлюють на необхідність перевірки наявності фінансової кризи на ТОВ «Кормотех».

Для максимально точної діагностики доцільно використовувати при аналізі декілька методів прорахунку можливого банкрутства підприємства. Першою з них є модель Е. Альтмана:

$$Z = 1,2 K_1 + 1,4 K_2 + 3,3 K_3 + 0,6 K_4 + 1,0 K_5, \quad (3.1)$$

де K_1 – власні оборотні активи / валюта балансу;

K_2 – нерозподілений прибуток / валюта балансу;

K_3 – прибуток до сплати відсотків і податків / валюта балансу;

K_4 – власний капітал (ринкова оцінка)/позиковий капітал;

K_5 – виручка від реалізації (чиста) / валюта балансу.

- Якщо $Z < 1,8$ – вірогідність банкрутства досить висока;
 $1,8 < Z < 2,7$ – вірогідність банкрутства середня;
 $2,7 < Z < 2,9$ – банкрутство можливе, але за певних обставин;
 $Z > 3,0$ – вірогідність банкрутства досить незначна.

На основі даного методу слід проаналізувати банкрутство ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки (табл. 3.13).

Таблиця 3.13

Аналіз вірогідності банкрутства ТОВ «Кормотех» за методом Е. Альтмана за 2020-2022 роки

Коефіцієнт	2020-й рік	2021-й рік	2022-й рік
K_1	0,14	0,13	0,22
K_2	0,53	0,49	0,66
K_3	0,24	0,18	0,26
K_4	1,19	0,97	2,02
K_5	1,84	1,98	2,32
Z	4,26	4,00	5,59

Базуючись на результатах аналізу можна дійти висновку, що у досліджуваному періоді роках ТОВ «Кормотех» мало незначну вірогідність банкрутства. Зниження прослідковувалася у 2021 році коли показник зменшився на 0,26, проте ситуація швидко виправилася у 2022 році, адже коефіцієнт досяг значення 5,59, що свідчить про майже відсутню вірогідність банкрутства.

Використаємо також модель Спрінгейта:

$$Z$$

де K_1 – власні оборотні активи / валюта балансу;

K_2 – прибуток до сплати податків та процентів / валюта балансу;

K_3 – прибуток до сплати податків / поточні зобов'язання;

K_4 – виручка від реалізації / валюта балансу.

Якщо Z -показник $< 0,862$, то підприємство є потенційним банкрутом.

Результат аналізу за цим методом зображено у таблиці 3.14.

Таблиця 3.14

Коефіцієнти аналізу вірогідності банкрутства ТОВ «Кормотех» за методом Спрінгейта за 2020-2022 роки

Коефіцієнт	2020-й рік	2021-й рік	2022-й рік
K ₁	0,14	0,13	0,22
K ₂	0,24	0,18	0,26
K ₃	0,72	0,37	0,88
K ₄	1,84	1,98	2,32
Z	2,10	1,72	2,54

За методом Спрінгейта ТОВ «Кормотех» також не є банкрутом, адже в усіх роках значення Z-показника переважає нормативне, але динаміка зміни характеризується незначним зменшенням у 2021 році та подальшим збільшенням показника у 2022 році.

Для експрес-оцінки фінансового стану підприємства використовується також рейтингове число:

$$R = 2 * K_3 + 0,1 * K_{пл} + 0,08 * K_i + 0,45 K_m + K_{рвк}, \quad (3.3)$$

де K₃ – коефіцієнт забезпеченості власними коштами;

K_{пл} – коефіцієнт поточної ліквідності;

K_i – інтенсивність обігу авансованого капіталу, яка характеризує обсяг реалізованої продукції, що приходить на 1 у. о. коштів, вкладених у діяльність підприємства;

K_m – коефіцієнт менеджменту, який характеризується відношенням прибутку від реалізації до величини виручки від реалізації;

K_{рвк} – рентабельність власного капіталу (відношення балансового прибутку до власного капіталу).

Якщо рейтингове число R для підприємства є більшим за 1, то підприємство перебуває у задовільному стані, якщо менше за 1 – у незадовільному.

Результат аналізу за цим методом наведено у таблиці 3.15.

Таблиця 3.15

Коефіцієнти аналізу вірогідності банкрутства ТОВ «Кормотех» рейтингової оцінки за 2020-2022 роки

Коефіцієнт	2020-й рік	2021-й рік	2022-й рік
Кз	0,24	0,20	0,40
Кпл	1,03	0,77	0,86
Кі	0,75	1,05	1,02
Км	0,15	0,10	0,13
Крвк	0,42	0,31	0,38
R	1,13	0,92	1,41

Аналіз за рейтинговим методом свідчить про задовільний стан підприємства у 2020 та 2022 роках, але в 2021 спостерігається незначне відхилення від норми на 0,08, що робить стан підприємства у 2021 році незадовільним, однак не критичним.

Варто також використати розширену факторну модель розрахунку коефіцієнта стійкості економічного зростання Г.О. Крамаренка, яка має наступний вигляд:

$$K_{сез} = K1 * K2 * K3 * K4 * K5 * K6 * K7, \quad (3.4)$$

де $K_{сез}$ – коефіцієнт стійкості економічного зростання;

$K1$ – частка прибутку, реінвестована у виробництво (чистий прибуток за мінусом виплачених дивідендів / чистий прибуток);

$K2$ – рентабельність реалізації (чистий прибуток / чиста виручка від реалізації);

$K3$ – оборотність власного оборотного капіталу (чиста виручка від реалізації / середній розмір власного оборотного капіталу);

$K4$ – забезпеченість власним оборотним капіталом (середній розмір власного оборотного капіталу / середній розмір оборотних активів);

$K5$ – коефіцієнт поточної ліквідності (середній розмір оборотних активів / середній розмір короткострокових зобов'язань);

K_6 – частка короткострокових зобов'язань у капіталі підприємства (середній розмір короткострокових зобов'язань / середній розмір капіталу);

K_7 – коефіцієнт фінансової залежності (середній розмір капіталу / середній розмір власного капіталу).

Таблиця 3.16

Коефіцієнти розширеної факторної моделі ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Коефіцієнт	2020-й рік	2021-й рік	2022-й рік
K_1	0,28	0,07	0,32
K_2	0,11	0,08	0,09
K_3	3,94	4,17	4,15
K_4	0,88	0,85	0,98
K_5	1,57	1,44	1,52
K_6	0,39	0,42	0,39
K_7	1,88	1,95	1,71
K	0,12	0,02	0,12

Коефіцієнт стійкості економічного зростання у 2021 році виявився меншим, ніж у попередньому 2020 році на 0,1. На таку зміну повпливали певні фактори, а саме зменшення частки прибутку, реінвестованої у виробництво (на 0,21), рентабельності реалізації продукції (на 0,03), забезпеченості власним оборотним капіталом (0,03), поточної ліквідності (0,13). Саме зменшення цих показників призвело до зменшення стійкості економічного зростання.

У 2022 році ситуація покращилася, адже коефіцієнт стійкості економічного зростання збільшився відносно попереднього року на 0,1, та набув значення 2020 року. Частка прибутку, реінвестована у виробництво збільшилася на 0,25, рентабельність реалізації збільшилася на 0,02, оборотність власного оборотного капіталу зменшилася на 0,02, забезпеченість власним оборотним капіталом (середній розмір власного оборотного капіталу збільшилася на 0,13, коефіцієнт поточної ліквідності збільшився на 0,07, частка короткострокових зобов'язань у капіталі підприємства зменшилася на 0,03 та коефіцієнт фінансової залежності також зменшився на 0,24.

Вцілому, проведені дослідження свідчать про покращення фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» у 2022 рік шляхом покращення окремих показників, найбільше значення з яких має залучення прибутку у виробництво та

збільшення забезпеченості власним оборотним капіталом. На основі декількох методів розрахунку банкрутства можна дійти висновку, що рівень фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» задовільний, фінансової кризи не виявлено, імовірності виникнення банкрутства немає.

Висновки до розділу 3

За результатами проведеного комплексного оцінювання рівня фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» встановлено, що її рівень є задовільним. За інтегральним методом отримано високі оцінки, проте у 2022 році після значного погіршення платоспроможності підприємства у 2021 році відновити значення 2020 року не вдалося. Значення коефіцієнта відновлення платоспроможності свідчить про нездатність підприємства відновити нормальне значення платоспроможності у наступні 6 місяців від кінця 2022 року.

Виявлено, що у 2021 році значення всіх коефіцієнтів суттєво знизилася, що говорить про зменшення ліквідності активів та платоспроможності підприємства, але у 2022 році ситуація покращилася і за окремими показниками вдалося збільшити коефіцієнти до значення більше, ніж у 2020 році.

Загалом, підприємство є ліквідним в межах загальної ліквідності активів та важко ліквідних активів, але має проблеми з найбільш ліквідними активами – готівкою та їх еквівалентами. Обмежений обсяг грошей та їх еквівалентів виникає внаслідок переміщення фінансових ресурсів у різні види оборотних активів, обумовлене характером діяльності та особливостями галузі підприємства., проте це викликає потенціальні проблеми при необхідності виплатити свої зобов'язання у швидкому порядку.

Крім того, підприємство не може формувати оборотні активи за рахунок виключно власних коштів, що робить його вкрай вразливим від кредиторів та зовнішніх факторів. Але в цілому його фінансова стійкість є достатньою, підприємство прибуткове, що свідчить про відсутність фінансової кризи, низьку ймовірність банкрутства та задовільний рівень фінансової безпеки.

РОЗДІЛ 4

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ

4.1. Резерви підвищення прибутковості ТОВ «Кормотех»

За результатами проведеного оцінювання та аналізу рівня фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» у 2020-2022 рр., у тому числі за її окремими складовими, виявлено погіршення групи індикаторів ефективності фінансово-економічної діяльності підприємства. Тому пріоритетним напрямом зміцнення фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» в умовах війни є збереження прибуткової діяльності та виявлення резервів зростання прибутковості.

З цією метою в рамках аналізу фінансової безпеки використовується факторний аналіз. Прийняття організаційно-технічних і господарсько-управлінських рішень потребує визначення факторів, що впливають на обсяг отриманого підприємством прибутку та їх кількісну оцінку. Для цього слід дослідити вплив на зміну валового прибутку у звітному році порівняно з базовим таких факторів, як зміна: цін на продукцію; обсягу виробництва; структури продукції; рівня та структури витрат. Вихідні дані для факторного аналізу валового прибутку ТОВ «Кормотех» відображені у таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Вихідні дані для факторного аналізу валового прибутку ТОВ «Кормотех» за
2020-2022 роки, тис. грн.

Показник	Базовий рік	Базовий рік, перерахований на реалізацію звітного року	Звітний рік
1	2	3	4
2020-й рік			
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1552720	1699366	2031991
Собівартість реалізованої продукції (С)	899057	1107561	1212164
Валовий прибуток (ВП)	653663	591805	819827

Продовження таблиці 4.1

1	2	3	4
2021-й рік			
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1923747	2795277	2609133
Собівартість реалізованої продукції (С)	1241201	1323485	1820631
Валовий прибуток (ВП)	682546	1471792	788502
2022-й рік			
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2609133	2012210	3306632
Собівартість реалізованої продукції (С)	1820631	3030675	2337310
Валовий прибуток (ВП)	788502	-1018465	969322

Узагальнений результат факторного аналізу відображений у таблиці 4.2.

Таблиця 4.2

Результати факторного аналізу валового прибутку ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки, тис. грн.

Назва фактора	Сума впливу		
	2020-й рік	2021-й рік	2022-й рік
Відхилення валового прибутку, всього у т.ч. за рахунок:	166164	105956	180820
1.Зміни цін на продукцію	228022	-683290	1987787
2.Зміни обсягу виробництва і реалізації	151594	45248	524061
3.Зміни структури продукції	-89859	263971	-704456
4.Зміни рівня витрат	208504	82284	1210044
5.Зміни структури витрат	-123593	480027	-1626572
Резерв зростання валового прибутку (1+2+3+4+5)	540832	294196	1571684

При збільшенні цін на реалізацію відбувається зростання суми прибутку, тоді як при зниженні цін спостерігається зменшення прибутку. За рахунок збільшення ціни чистий прибуток ТОВ «Кормотех» у 2020 році зріс на 166 164 тис. грн. У 2021 році збільшення ціни зумовило зменшення прибутку на 683 290 тис. грн. У 2022 році ситуація покращилася та показник склав 1 987 787 тис. грн.

Збільшення продажів прибуткової продукції підвищує загальний прибуток, тоді як реалізація менш прибуткової продукції зменшує. В цілому,

збільшення обсягу позитивно вплинула на прибуток ТОВ «Кормотех», адже протягом досліджуваних років показник мав позитивне значення, хоча спостерігається менший приріст у 2021 році, ніж у 2020 та 2022 роках.

Зміна структури продукції негативно вплинула на продукцію, адже у 2020 та 2022 роках показник набув від'ємного значення (-89 859 тис. грн та -704456 тис. грн аналогічно), у 2021 році – 263 971 тис. грн.

Зміна рівня витрат позитивно вплинула на рівень прибутку – у 2020 році 208 504 тис. грн, у 2021 році – 82 284 тис. грн, у 2022 році – 1 210 044 тис. грн. А зміни у структурі витрат ТОВ «Кормотех» мали негативний вплив, оскільки у 2020 та 2022 роках показники відображають від'ємні значення тис. грн. та -1 626 572 тис. грн відповідно), тоді як у 2021 році показник склав 480 027 тис. грн.

Резерв зростання валового прибутку вказує на фінансову динаміку компанії протягом трьох останніх років. У 2020 році зафіксовано резерв у величині 374 668 тис. грн, що свідчить про ефективне управління та сприятливі ринкові умови. Зменшення резерву у 2021 році (188 240 тис. грн) є впливом зовнішніх чинників. Однак у 2022 році резерв різко зростає до 1 390 864 тис. грн, що свідчить про успішні стратегічні дії чи нові можливості (рис. 4.1).

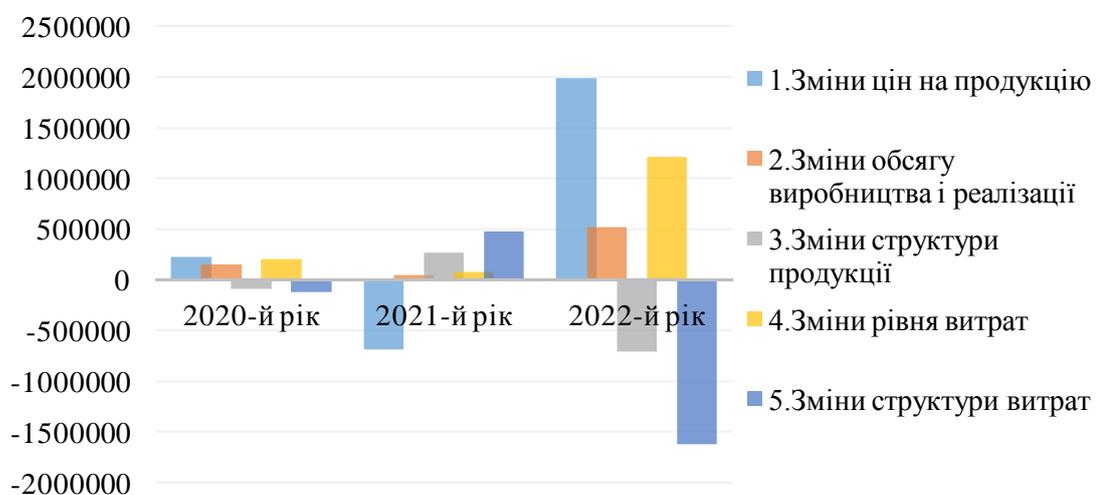

Рис. 4.1. Вплив окремих факторів на резерв зростання валового прибутку ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Для проведення факторного аналізу прибутку підприємства важливим є ідентифікація та оцінка вартості факторів на першому і другому рівнях (табл. 4.3).

Таблиця 4.3

Факторний аналіз прибутку від звичайної діяльності до оподаткування
ТОВ «Кормотех» за 2020-2022 роки

Назва фактора	2020-й рік	2021-й рік	2022-й рік	Величина впливу фактора (абсолютне відхилення)	
				2021/2020	2022/2021
1	2	3	4	5	6
1. Фінансовий результат від операційної діяльності	302185	260893	414443	-41292	153550
- Прибуток валовий	819827	788502	969322	-31325	180820
- Інші операційні доходи	17960	7002	24671	-10958	17669
- Витрати адміністративні	-48136	-72906	-93534	-24770	-20628
- Витрати на збут	-410066	-382444	-412405	27622	-29961
- Інші операційні витрати	-77400	-79261	-73611	-1861	5650
2. Фінансовий результат від фінансової діяльності	-27150	-25581	-37685	1569	-12104
- Доходи інші фінансові	30	4008	386	3978	-3622
- Витрати фінансові	-27180	-29589	-38071	-2409	-8482
- Дохід від участі в капіталі	0	0	0	0	0
- Втрати від участі в капіталі	0	0	0	0	0
3. Фінансовий результат від іншої звичайної діяльності	-8442	3610	-3586	12052	-7196
- Доходи інші	84692	3610	0	-81082	-3610
- Витрати інші	93134	0	3586	-93134	3586
4. Фінансовий результат до оподаткування	266593	238922	373172	-27671	134250
- Прибуток операційний	302185	260893	414443	-41292	153550
- Прибуток фінансовий	-27150	-25581	-37685	1569	-12104

Продовження таблиці 4.3

1	2	3	4	5	6
- Прибуток інший звичайний	-8442	3610	-3586	12052	-7196
5. Чистий фінансовий результат	218320	195852	305855	-22468	110003
- Прибуток до оподаткування	266593	238922	373172	-27671	134250
- Витрати (дохід) з податку на прибуток	-48273	-43070	-67317	5203	-24247
- Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	0	0	0	0	0
6. Сукупний дохід	218320	195852	305855	-22468	110003
- Чистий прибуток	218320	195852	305855	-22468	110003
- Інший сукупний дохід після оподаткування	0	0	0	0	0

Фінансовий результат ТОВ «Кормотех» від операційної діяльності показує спад у 2021 році до 260 893 тис. грн, у 2022 році відбулося збільшення, досягнувши 414 443 тис. грн. Така тенденція пояснюється збільшенню валового прибутку у 2022 році на 180 820 тис. грн та зменшенню витрат. Фінансовий результат від фінансової діяльності характеризується збитковістю у зв'язку з відсутністю суттєвих доходів та збільшенням фінансових витрат.

Фінансовий результат від іншої звичайної діяльності має нестійкий характер, адже у 2020 році у зв'язку з переважанням витрат над доходами показник дорівнював -8 442 тис. грн. У 2021 році витрати були відсутні, тому результат склав 3 610 тис. грн., вже у 2022 році ситуація протилежна, адже витрати були рівні 3 586 тис. грн., а доходи – нулю.

За рахунок операційного прибутку прибуток до фінансування постійно набував позитивного значення, лише у 2021 році він зменшився на 27 671 тис. грн, але вже у 2022 році збільшився до 373 172 тис. грн.

Після оподаткування чистий прибуток у 2020 році склав 218 320 тис. грн, у 2021 році - 195 852 тис. грн. та у 2022 році – 305 855 тис. грн.

Таким чином, основними резервами зростання прибутку ТОВ «Кормотех» є мінімізація витрат, зокрема операційних і фінансових із одночасною оптимізацією їх структури у напрямі зменшення частки адміністративних витрат та витрат на збут. При цьому отримання доходів від фінансової діяльності також дозволить підвищити ефективність фінансово-економічної діяльності та рівня фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» в умовах воєнного стану.

4.2. Управління фінансовими ризиками в забезпеченні фінансової безпеки підприємства в умовах воєнного стану

Підприємницька діяльність в умовах війни здійснюється в умовах систематичної, постійно зростаючої невизначеності. В останні роки різко зросла кількість ризиків і ступінь їх впливу на діяльність суб'єктів підприємництва.

Ризики, що виникають під час підприємницької діяльності, залежать в різній ступені від змін як у зовнішньому середовищі підприємства, так і внутрішніх змін. Фактори зовнішнього середовища, такі як ринкова кон'юнктура, а також окремі суб'єкти, що формують та регулюють організаційно-правовий контекст підприємницької діяльності, мають значний вплив на ці ризики.

Внутрішні чинники, що впливають на виникнення та розвиток ризиків у підприємницькій діяльності суб'єктів підприємництва, обумовлені виробничою, інвестиційно-інноваційною, фінансовою та соціальною сферами діяльності. Різні зовнішні фактори, як економічного та ринкового характеру, так і природно-кліматичні та соціальні, розглядаються як самостійні чинники. Серед різноманіття ризиків у фінансово-господарській діяльності суб'єкта підприємництва особливо виокремлюються фінансові ризики, що впливають на стійкість і безпеку фінансової системи в цілому, а не лише на окремі господарюючі суб'єкти.

У сучасний період фінансовий ризик має різноманітні види, такі як ризик втрати платоспроможності, ризик зниження фінансової стійкості, ризик неефективності управління фінансовою діяльністю, процентний ризик, інфляційний ризик, валютний ризик, податковий ризик та депозитний ризик. Перші три види фінансового ризику виникають всередині суб'єкта підприємництва через управління активами або пасивами. Фінансовий ризик в управлінні активами може виникнути через зміни вартості активів, які можуть значно вплинути на собівартість продукції, виручку та загальне прибуткове функціонування суб'єкта підприємництва. З метою мінімізації фінансових ризиків, пов'язаних з управлінням активами суб'єкта підприємництва, необхідно враховувати такі аспекти: формування та використання активів, структуру активів для досягнення необхідного рівня ліквідності, а також встановлення цільових орієнтирів для досягнення прибутковості грошових коштів.

Для зменшення фінансових ризиків, пов'язаних з управлінням пасивами суб'єкта підприємництва, слід акцентувати увагу на таких ключових аспектах: структурі джерел фінансування, вартості витрат, пов'язаних із залученими коштами, та реалізації інвестиційних проектів.

При управлінні як активами, так і пасивами важливо встановити їх відношення з урахуванням термінів для мінімізації фінансового ризику та підтримки фінансової безпеки суб'єкта підприємництва. Процентний, інфляційний, валютний, податковий і депозитний ризики – це види фінансового ризику, що виникають в зовнішньому середовищі суб'єкта підприємництва і слабо або погано піддаються управлінню. Однак вони мають суттєвий вплив на забезпечення фінансової безпеки суб'єкта підприємництва.

Оскільки неможливо виключити вплив ризикових факторів на діяльність суб'єкта підприємництва та їх фінансову стабільність через постійні зміни в нестабільному зовнішньому середовищі, виникає необхідність у розробці процесу управління ризиками керівництвом суб'єкта підприємництва. Цей процес має на меті мінімізацію ризиків та прийняття своєчасних рішень.

Важливо враховувати, що управління ризиком на підприємстві не може бути хаотичним чи епізодичним, а повинно бути структурованим і системним процесом. Узагальнену схему процесу управління ризиком зображено на рисунку 4.2.

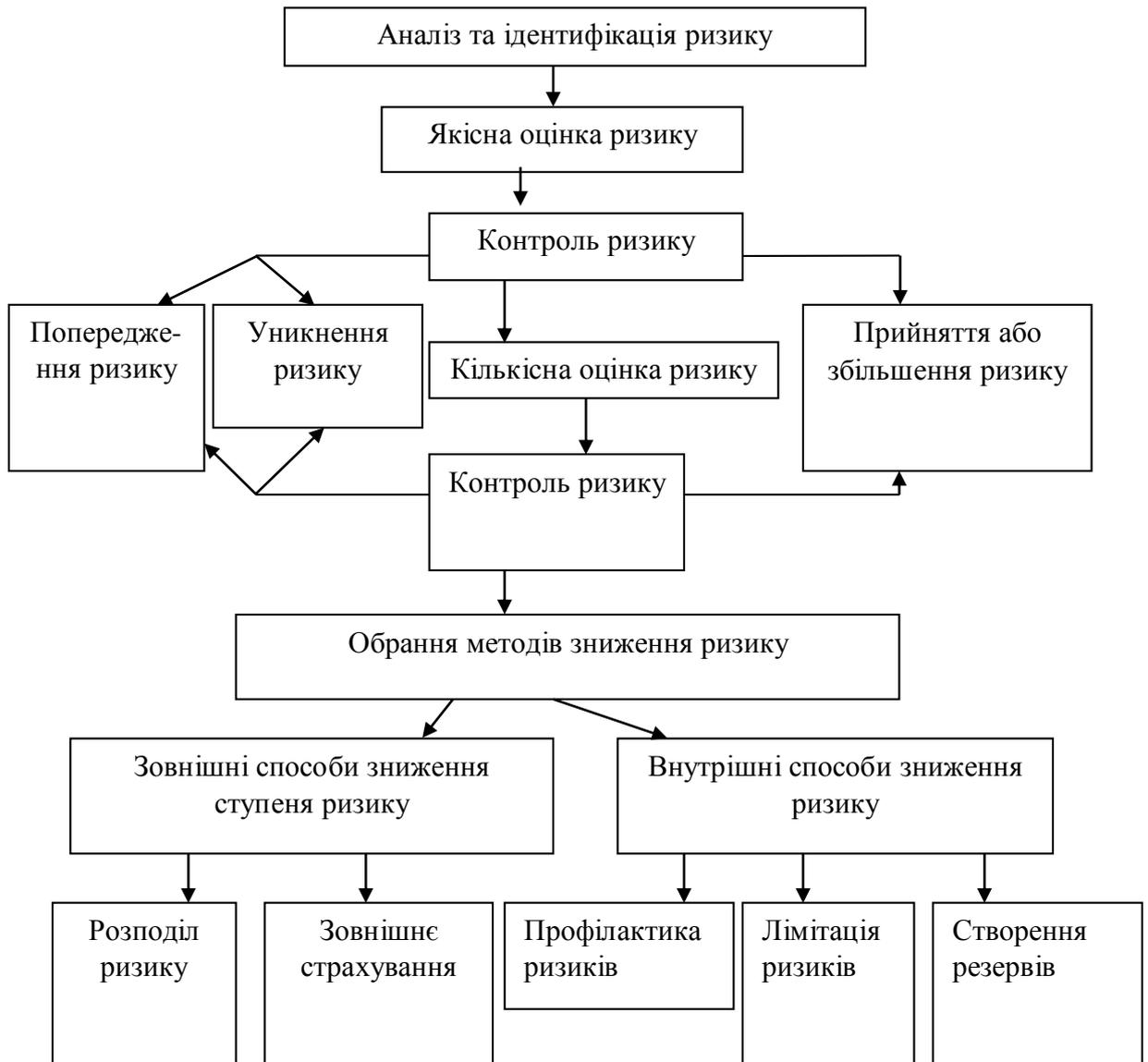

Рис. 4.2. Узагальнена схема управління фінансовим ризиком суб'єкта підприємництва

Джерело: складено на основі [83]

Процес управління фінансовим ризиком повинен бути:

1) безперервним і якісно інтегрованим в систему управління суб'єкта підприємництва;

- 2) спрямований на захист суб'єкта підприємництва від можливих зовнішніх і внутрішніх загроз;
- 3) сприяти збільшенню вартості всього суб'єкта підприємництва;
- 4) спрямований на ув'язку короткострокових фінансових планів з довгостроковими програмами;
- 5) пов'язаний зі створенням грошових фондів, що забезпечують покриття ризиків, для продовження бізнесу або його розвитку.

Відсутність вбудованої в загальну фінансову стратегію системи управління фінансовими ризиками ставить суб'єкта підприємництва в уразливе положення, призводить до втрати фінансової безпеки та може спричинити кризу чи банкрутство. Керівництво підприємства повинно бути компетентним у керуванні його розвитком не лише у короткостроковій, а й у довгостроковій перспективі. Ефективним методом управління ризиками є їх попередження та виявлення через впровадження комплексу превентивних заходів. Все це підкреслює необхідність розробки та впровадження стратегії управління ризиками для забезпечення стабільності підприємства на ринку та збереження його фінансової безпеки.

Стратегія управління ризиками суб'єкта підприємництва має базуватися на концепції прийнятності ризику, в рамках якої слід визначити ризикові та безризикові аспекти діяльності. Фінансова безпека підприємства залежить від здатності фінансового керівництва передбачати, оцінювати та ефективно управляти фінансовими ризиками, що виникають як у зовнішньому, так і у внутрішньому середовищі.

З одного боку, фінансове керівництво може приймати ризикові рішення, що можуть призвести до збільшення прибутку або втрат. З іншого боку, уникання ризикованих рішень може зберегти фінансовий результат на попередньому рівні, але водночас призвести до втрати конкурентоспроможності, зменшуючи рівень фінансової безпеки.

Процес управління фінансовими ризиками розробляється індивідуально для кожного підприємства, враховуючи його унікальні особливості, мети і

завдання. Враховуючи це, суб'єкт підприємництва повинен впроваджувати послідовні етапи розробки стратегічних підходів до управління фінансовими ризиками.

На початковому етапі необхідно провести збір вихідної інформації, що є однією з ключових проблем управління ризиками. Внутрішня інформація дозволяє провести аналіз різних ризикових станів суб'єкта підприємництва та ризиків, характерних для інших учасників галузі. Зовнішня інформація має різноманітний характер, включаючи макроекономічні показники та ціни на світових ринках. Забезпечення надійності, якості і своєчасності цієї інформації є важливим для ефективного управління ризиками.

Під час збору інформації для виявлення фінансових загроз можуть використовуватися різні методи, включаючи інтерв'ю, огляди та чисельні методи оцінки ризиків. Зібрана інформація впливає на оцінку ризиків і визначає якість прогнозування, що лежить в основі фінансових планів підприємства. Основна мета першого етапу – надати максимально повну і об'єктивну інформацію про фінансові ризики та фактори, що сприяють їхньому виникненню.

На другому етапі необхідно чітко ідентифікувати фінансовий ризик з метою визначення можливості його управління, уникнення чи мінімізації. Під час ідентифікації ризиків головною характеристикою є джерело ризику, часто зорієнтоване на фінансові аспекти збитків, такі як непередбачені втрати прибутку.

Проте головною метою для суб'єкта підприємництва є не лише здобуття прибутку, але й забезпечення фінансової стійкості в довгостроковому плані. Ризики можна уявляти як "ризики конкурентоспроможності", що охоплюють зменшення конкурентоспроможності суб'єкта підприємництва, а також "фінансово-господарські ризики", що включають в себе можливі втрати у грошовому вираженні (фінансові, інвестиційні, інформаційні ризики). Навіть якщо зниження конкурентоспроможності може призвести до негативних фінансових наслідків, збереження конкурентоспроможності залишається

ключовою умовою виживання суб'єкта підприємництва у довгостроковій перспективі. Ризики конкурентоспроможності можуть мати тимчасовий характер чи виникати з фундаментального відставання від конкурентів. Довгострокові ризики фундаментального відставання від конкурентів вимагають використання стратегічного управління для їхнього подолання та зменшення загроз, пов'язаних з довгостроковими аспектами ринкової позиції суб'єкта підприємництва.

Правильність проведеної ідентифікації ризику робить істотний вплив на ефективність всієї системи управління ризиками, яка покликана забезпечити стійкість суб'єкта підприємництва в ринковій системі. Таким чином, найважливіше завдання другого етапу процесу управління фінансовим ризиком - це ідентифікація фінансових ризиків і формування найбільш важливих і значимих ризиків в діяльності суб'єкта підприємництва в найближчій перспективі.

На третьому етапі необхідно провести оцінку можливого ризику, розуміючи це як комплекс заходів для визначення можливого додаткового прибутку чи збитку для суб'єкта підприємництва у випадку виникнення ризикованої ситуації. Основою цього етапу є вчасний розрахунок потенційних втрат, що може бути здійснений за допомогою різних методів, таких як експертний аналіз, статистичний підхід і інші. Цей етап вважається одним із найбільш складних у процесі управління фінансовими ризиками. Основна мета цього етапу – визначення розміру фінансових втрат від різних видів фінансового ризику та загального обсягу фінансового ризику, використовуючи різні кількісні методи аналізу (статистичний, експертний, аналітичний тощо).

Четвертий етап включає визначення можливих (реально прийнятних) меж ризику (збитку). На цьому етапі фінансове управління суб'єкта підприємництва встановлює границю можливого ризику, порівнюючи розмір передбачуваного збитку з мінімально визначеним значенням. Такий підхід дозволяє визначити, як зміниться розмір ризику суб'єкта підприємництва при різних розрахункових розмірах можливого збитку, чи є ризик прийнятним для

суб'єкта підприємництва, чи варто йому його ризикувати, а також які заходи можуть бути вжиті для зменшення фінансових втрат і мінімізації ризику. Основне завдання цього етапу полягає не тільки в визначенні критеріїв для прийняття фінансових рішень, але й у оптимізації числа можливих альтернатив.

На п'ятому етапі проводиться визначення методів управління ризиком і вибір найбільш оптимального в конкретній економічній ситуації. Управління ризиком передбачає цілеспрямований вплив на ризик для досягнення завдань на певний період розвитку суб'єкта підприємництва. При цьому необхідно визначити, з яким різновидом фінансового ризику суб'єкт підприємництва стикається і наскільки його можна контролювати. Для управління контрольованими фінансовими ризиками слід розробляти механізми впливу, а для неконтрольованих ризиків - механізми адаптації.

Методи управління керованими ризиками досить різноманітні, до їх числа відносяться:

- ухилення від ризику. Цей метод є одним з найбільш поширених в фінансово-господарської діяльності суб'єкта підприємництва. Сутність полягає у відмові від тих операцій або контрагентів, які можуть привести до виникнення ризику;

- зменшення (зниження) ризику реалізується в фінансово-господарської діяльності суб'єкта підприємництва через реалізацію системи попереджувальних (превентивних) дій;

- поділ ризику являє собою форму передачі частини ризику на безоплатній основі своїм контрагентам в ході підготовки до підписання угоди або укладення договору. Іншими словами, відбувається поділ ризиків між сторонами договору при його підписанні;

- хеджування ризику.

При управлінні слабо керованими ризиками використовують тільки два методи управління: зниження ризику через реалізацію системи превентивних дій та поділ ризику. Методів управління некерованим ризиком немає і суб'єкту підприємництва при виникненні загрози такого ризику необхідно розробити і

реалізувати систему адаптації. При такому розмаїтті наявних методів управління ризиками важко вибрати один найбільш ефективний, так як в кожній конкретній економічній ситуації, що відбувається у процесі діяльності суб'єкта підприємництва, необхідно вирішувати питання про застосування тих чи інших методів управління ризиками. На наш погляд, тільки шляхом комбінування окремих методів управління ризиками, можна досягти необхідного результату, тобто мінімізувати вплив ризику на фінансово-господарську діяльність суб'єкта підприємництва. У цьому випадку основна задача п'ятого етапу є оптимальне використання ресурсів суб'єкта підприємництва і ефективне управління фінансовим ризиком.

Шостий етап передбачає контроль за виконанням ухвалених рішень (аналіз реалізації програми управління ризиками). На цьому етапі виявляються певні тенденції небажаного розвитку подій для їх усунення або корекції. Основна мета полягає в уникненні помилок під час процесу прийняття рішень і досягненні максимального фінансового результату, що визначає якість управління фінансовими ризиками в цілому.

На сьомому етапі проводиться коригування прийнятих рішень. Таке коригування може бути необхідним у випадку непередбаченого розвитку подій всередині суб'єкта підприємництва, змін у зовнішньому середовищі або подолання негативних наслідків ризиків, які були невраховані. Таким чином, завдання даного етапу полягає не лише в розробці оптимальних методів управління фінансовими ризиками для розширення меж їх керованості, але й в узагальненні "бази" стандартних рішень, до яких можна звертатися у випадку появи "непередбачених ризиків".

Для успішної реалізації описаного механізму управління ризиками потрібен значний обсяг різноманітної інформації, спеціальних засобів для обробки цієї інформації і висококваліфікованих фахівців. Отже, процес комплексного управління ризиком є високовартісним. В кожному конкретному випадку суб'єкт підприємництва самостійно вирішує питання про доцільність і необхідність розробки та впровадження системи управління ризиками.

Розглядати систему управління ризиками просто як послідовний набір етапів є не зовсім ефективним, оскільки зміни у зовнішньому і внутрішньому середовищі можуть відбутися швидше, ніж система може на них відреагувати. Тому необхідно вдосконалити систему внутрішнього і зовнішнього зворотного зв'язку. Внутрішній зворотний зв'язок пов'язаний з адекватним реагуванням суб'єкта підприємництва на зміни у фінансовому середовищі. Цей зв'язок призначений для забезпечення якості ухвалених рішень і спрямований на підвищення ступеня визначеності ситуації за рахунок своєчасного виявлення та ефективного управління ризиковими ситуаціями.

У випадку, якщо фактичні результати не відповідають очікуваним і рівень ризику виходить за встановлені межі, фінансове керівництво суб'єкта повинно внести зміни в тактику, а можливо, і в стратегію управління ризиком. Таким чином, беззаперечним є той факт, що процес управління фінансовою безпекою суб'єкта підприємництва в умовах економічної нестабільності повинен включати комплекс різних заходів, таких як діагностика кризових ситуацій, виявлення зовнішніх і внутрішніх негативних впливів, оцінка ефективності та вартості запланованих заходів по усуненню фінансових загроз, а також попередження фінансових ризиків, їх подолання, і, в крайньому випадку, зменшення негативних наслідків у разі їх виникнення.

Для цього керівництву суб'єкта підприємництва необхідно використовувати певний набір інструментів, що дозволяє зробити висновок про те, в якому фінансовому стані суб'єкт підприємництва та яка ступінь його фінансової стійкості.

Проведене нами дослідження дозволяє зробити висновок про те, що в процесі управління будь-яким суб'єктом підприємництва з метою досягнення фінансової безпеки і стабільності в умовах мінливої внутрішнього і зовнішнього середовища необхідно значну увагу приділяти питанням управління фінансовим ризиком. Це має сприяти забезпеченню раціонального формування, розподілу і перетворення ресурсів суб'єкта підприємництва і привести до ефективного управління його грошовими потоками.

Для максимальної результативності проведених заходів необхідно розробити і впровадити на суб'єкті підприємництва безперервну систему моніторингу, яка повинна включати в себе: моніторинг соціально-економічної ситуації; моніторинг результатів здійснення ризикових операцій; моніторинг ефективності методів управління фінансовим ризиком; моніторинг витрат на управління фінансовим ризиком.

За результатами проведеного дослідження на рисунку 4.3 представимо зовнішні та внутрішні загрози фінансовій безпеці ТОВ «Кормотех».

Рис. 4.3. Зовнішні та внутрішні загрози ТОВ «Кормотех»

*Складено автором

Під час моніторингу здійснюється своєчасне виправлення раніше прийнятих управлінських рішень з метою досягнення запланованого рівня фінансової безпеки суб'єкта підприємництва. Таким чином, основна мета

управління фінансовим ризиком полягає у забезпеченні фінансової безпеки суб'єкта підприємництва під час поточної діяльності та у майбутньому розвитку. Результатом такого управління має бути здатність передбачати можливість фінансової нестійкості та вживання заходів для її подолання та усунення.

У економічно розвинених країнах світу приділяється більше уваги розробленню теоретичних і практичних засад розвитку підприємництва та створенню сприятливого економічного і правового середовища для здійснення бізнесу. Ці фактори розглядаються як ключові для покращення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. У розвинених країнах для зміцнення фінансової безпеки підприємств, регіонів і галузей розроблені цільові документи стратегічного планування.

Зазначимо, що страховий сектор відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової безпеки суб'єктів підприємництва в розвинених країнах. Страховий сектор виступає як основний фактор зниження ризиків і бере участь у забезпеченні доступу до фінансових ресурсів і конкурентоспроможності на зовнішніх ринках.

Одним із механізмів ефективного захисту майнових прав страхових компаній, які в розвинених країнах є юридичними особами – створення страхових гарантійних фондів як некомерційних національних і муніципальних організацій. Одним словом, фінансова безпека суб'єкта господарювання забезпечується шляхом забезпечення фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності суб'єкта господарювання, якості формування та використання його ресурсів, усунення загроз фінансовій безпеці суб'єкта підприємництва, підтримання високого рівня кваліфікації персоналу та досягнення високої конкурентоспроможності.

Підбиваючи підсумок, можна зробити висновок, що забезпечення фінансової безпеки господарюючого суб'єкта ґрунтується на певних стратегії та тактиці. Стратегія забезпечення фінансової безпеки господарюючого суб'єкта містить у собі, насамперед, виявлення контрагентів, аналіз передбачуваних угод, вивчення документів і дотримання правил роботи з конфіденційною інформацією.

Висновки до розділу 4

В умовах воєнного стану діяльність всіх суб'єктів підприємництва суттєво ускладнена негативним впливом зовнішніх викликів і загроз. Загроза сама по собі не шкодить організації: вона існує об'єктивно, потенційно, незалежно від того, чи знають про її існування. Однак у певний момент часу кожна загроза може перейти від потенційної до реальної, тобто реалізованої.

У роботі для підприємства ТОВ «Кормотех» виявлено найвагоміші зовнішні і внутрішні загрози, на основі чого сформовано рекомендації щодо підвищення його фінансової безпеки через оптимізацію структури витрат та активізацію фінансової діяльності, що дасть змогу покращити групу показників ефективності фінансово-економічної діяльності підприємства.

Варто відмітити, що в сучасних кризових умовах, що характеризуються високим рівнем невизначеності та підвищеною ризиковістю діяльності, підприємці мають важливу місію в економічній та соціальній діяльності країни, і рівень їх захисту безпосередньо залежить від вміння вдало управляти своєю фінансовою безпекою для мінімізації ризиків зовнішнього середовища.

Тому фінансова безпека підприємства повинна забезпечуватися шляхом: досягнення фінансової стабільності, платоспроможності та ліквідності компанії, а також за рахунок якості навчання та використання потенціалу ресурсів; боротися із загрозами економічній безпеці підприємства; вдосконалення законодавства безпеки всіх сфер підприємницької діяльності; підтримувати високий рівень кваліфікації персоналу; досягти високого рівня конкурентоспроможності компанії. Для забезпечення власної фінансової безпеки підприємства повинні розвиватися, створюючи нові робочі місця, здійснюючи диверсифікацію фінансової і виробничої діяльності, що сприяє росту прибутку.

Запропоновані заходи дозволяють більш комплексно підійти до процесу управління фінансовою безпекою підприємства в умовах воєнного стану, на основі врахування найбільш важливих аспектів його діяльності, які найчастіше стають причиною зниження показників прибутковості в екстремальних умовах воєнного стану.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі узагальнено теоретичні підходи й запропоновано розв'язання важливого наукового завдання, формування напрямів удосконалення управління фінансовою безпекою підприємства з урахуванням негативного впливу викликів і загроз воєнного стану, що виявляється у наведених нижче положеннях.

На основі узагальнення результатів наукових досліджень сутності фінансової безпеки підприємства та дослідження її значення в системі економічної безпеки суб'єкта господарювання запропоновано фінансову безпеку бізнесу розглядати з позицій захисного підходу, як такий його стан, який створює умови для забезпечення збереження фінансово-економічних інтересів суб'єкта господарювання від негативних факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, з одночасним створенням умов, необхідних для успішної діяльності та розвитку цього підприємства.

Доведено, що виклики, ризики та загрози є невід'ємною частиною будь-якої комерційної діяльності в умовах сьогодення. Забезпечення належного рівня фінансової безпеки бізнесу є однією із фундаментальних засад підтримання його життєздатності в умовах війни.

Досліджено проблеми визначення економічної сутності основних понять фінансової безпеки, таких як «виклик», «ризик», «небезпека» та «загроза», які відрізняють економічну й фінансову безпеку від традиційної економічної теорії й концепцій економічного зростання, де акцент робиться не на небезпечних факторах економічного розвитку, а на сприятливих умовах, що визнаються рушієм економічного розвитку.

Систематизовано основні загрози фінансовій безпеці підприємства в умовах воєнного стану. Проведено їх класифікацію за місцем виникнення на внутрішні та зовнішні.

Встановлено, що механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства є невід'ємною частиною системи його економічної безпеки, що базується на певних завданнях, функціях і принципах; передбачає використання системної сукупності методів, інструментів та конкретних заходів їх реалізації, які необхідно використовувати не розрізнено, а у поєднанні, комплексно і оперативно.

За результатами проведеного дослідження наукових джерел виявлено, що на сучасному етапі розвитку концепції фінансової безпеки велика увага приділяється методам її оцінки на національному рівні, але на рівні підприємства не існує єдиного, комплексного методологічного підходу до оцінки та аналізу.

Визначено, що у розглянутих методиках найбільш вживаним є індикаторний та функціональний підхід. Індикативний метод передбачає визначення нормативних або розрахункових критеріїв (показників), які дають змогу визначити, наскільки далеко підприємство знаходиться від бажаного стану об'єкта. Пороги вказують на межу, за якою об'єкт буде в небезпеці. Для розрахунку показників використовуються критичні чи порогові значення, в межах величини відхилення яких необхідною умовою є градація рівнів фінансової безпеки підприємства для її більш якісного оцінювання.

Порівняння фактичних значень індикатори з порогоми дозволяють проводити моніторинг динаміки як самих показників, так і рівня фінансової безпеки підприємства. Коли не вистачає точної оцінки показників може невірно трактуватися і рівень фінансової безпеки, що в свою чергу може призвести до неадекватних управлінських рішень у сфері забезпечення належного її рівня.

Для оцінювання економічної безпеки підприємства ТОВ «Кормотех» обрано індикаторний та функціональний підхід на основі методики комплексного оцінювання фінансового стану підприємства, яка спрямована на виявлення й аналіз проблем діяльності підприємства, оцінка поточного і перспективного стану, резервів потенціалу стійкого розвитку.

Виявлено, що протягом 2020-2022 рр. діяльність досліджуваного підприємства ТОВ «Кормотех» характеризується стабільним ростом загального майна. Хоча темпи зростання в 2022 році сповільнилися, загальна тенденція залишається позитивною. Зміни в поточних зобов'язаннях свідчать про ефективне управління робочим капіталом, зокрема зростання короткострокових кредитів банків вказує на розширення виробництва. Загалом, фінансовий стан підприємства залишається стійким, і позитивні показники власного капіталу та нерозподіленого прибутку підтверджують його фінансову життєздатність.

У 2021 році спостерігається поліпшення основних фінансових показників, зокрема технічного стану основних фондів ТОВ «Кормотех», що вказує на ефективні кроки у технічному удосконаленні та оптимізації виробничих процесів, а також підвищення ефективності використання оборотних активів. Однак зростання коефіцієнта зносу та зміни в обороті готової продукції можуть вказувати на виклики, з якими стикається підприємство, що пов'язані із змінами на ринку та управлінськими рішеннями. Неабияке поліпшення в показниках обороту грошових засобів і кредиторської заборгованості свідчить про оптимізацію фінансових процесів та ефективне управління оборотним капіталом.

Переважання дебіторської заборгованості перед кредиторською свідчить про активне використання ТОВ «Кормотех» стратегії розширення ринку та надання відстрочки платежу клієнтам. Така стратегія потребує додаткової уваги до платоспроможності партнерів та аналізу пов'язаних з цим ризиків.

ТОВ «Кормотех» протягом 2020-2022 років виявилось у кризовій фінансовій ситуації, що вказує на стратегічні проблеми, які потребують негайного вирішення. Не зважаючи на це, підприємство продемонструвало здатність забезпечити оптимальний рівень прибутку протягом досліджуваного періоду. Це свідчить про те, що фінансова нестабільність впливає на операційну діяльність підприємства та його прибутковість, однак вирішення проблеми допоможе забезпечити стійкість підприємства до зовнішніх чинників.

Варто зазначити, що підприємство не є ліквідним по найбільш ліквідним активам – готівкою, що може призвести до проблем з виплатою миттєвої заборгованості. В інших випадків підприємство демонструє хороший рівень ліквідності, зокрема в середній та довгостроковій перспективі. Варто переглянути стратегію розподілу фінансових ресурсів між оборотними активами. Загальна платоспроможність ТОВ «Кормотех» виявила тенденцію до зменшення у 2021 році, але подальше зростання у 2022 році свідчить про відновлення його здатності погасити зобов'язання. Це вказує на певні коливання у платіжній здатності підприємства, проте загальна тенденція позитивна.

Підприємство виявилось вразливим перед кредиторами та зовнішніми факторами, оскільки не може достатньо формувати свої оборотні активи за рахунок власних коштів. Низький коефіцієнт абсолютної ліквідності є показником фінансових труднощів, що ускладнює взяття кредитів та реагування на зовнішні виклики. Аналогічно, коефіцієнт відновлення платоспроможності також вказує на відсутність можливості підприємства відновити свою платоспроможність у найближчі 6 місяців після 2022 року.

Проте в цілому рівень фінансової безпеки ТОВ «Кормотех» є задовільним. Основними напрямками її підвищення є використання виявлених резервів максимізації прибутку та використання системи управління ризиками, що особливо актуально в умовах ризиків і загроз воєнного часу. Основною метою забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання є захист його фінансових активів, власності і працівників від внутрішніх і зовнішніх загроз фінансової природи, їх своєчасне виявлення і, за можливості, усунення причин їх виникнення.

Таким чином, фінансова безпека підприємства в умовах сьогодення повинна забезпечуватися шляхом: досягнення фінансової стабільності, платоспроможності та ліквідності компанії, а також за рахунок якості навчання та використання потенціалу ресурсів; підтримки високого рівня кваліфікації персоналу; досягти високого рівня конкурентоспроможності компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Daniel Miessler The Difference Between Threats, Threat Actors, Vulnerabilities, and Risks. URL: <https://danielmiessler.com/study/threats-vulnerabilities-risks/>
2. On National Security of Ukraine: Law of Ukraine № 964 - IV of 10.06.2003. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізм забезпечення) : монографія. Київ : Київ. нац. торгекон. ун-т, 2004. 759 с.
4. Фінансова безпека підприємства : навч. посіб. / Варналій З. С. та ін. ; за ред. З. С. Варналія. Львів : Ліга-Прес, 2018.
5. Бланк І. А. Управління фінансовою безпекою підприємства. Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2009. 784 с.
6. Мунтіян В. І. Економічна безпека України. Київ : КВІЦ, 1999. 464 с.
7. Отенко І. П. Економічна безпека підприємства : навчальний посібник. Х.: Вид. ХНЕУ, 2012. 256 с.
8. Єрмошенко М. М., Горячева К. С. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство : монографія. Київ : Національна академія управління, 2010. 232 с.
9. Живко З. Б. Економічна безпека підприємства: сутність, механізми забезпечення, управління : монографія. Львів : «Ліга-Прес», 2012. 431 с.
10. Васильців Т.Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія. Львів: Ліга-Прес, 2012. 386 с.
11. Сусіденко О. В. Фінансова безпека підприємств: теорія, методи, практика : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 128 с.
12. Козаченко Г.В., Пономарьов В.П. Економічна безпека підприємств: сутність і передумови формування. Теорія та практика управління у

трансформаційний період: Зб. наук. праць. Донецьк: ІЕП НАН України, 2001. Т. 3. С. 3–7.

13. Кириченко О.А., Кудря І.В. Вдосконалення управління фінансовою безпекою підприємств в умовах кризи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 10. С. 22–26.

14. Кракос Ю. Б., Разгон Р. О. Управління фінансовою безпекою підприємств. Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. *Проблеми теорії та практики*. 2008. № 1 (1). С. 86–97.

15. Сисоліна Н. П. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник. Кіровоград: КНТУ, 2014.

16. Кузенко Т. Б., Прохорова В. В., Сабліна Н. В. Управління фінансовою безпекою на підприємстві. *Бізнес Інформ*. 2007. № 12 (1). С. 27–29.

17. Пойда-Носик Н. Н. Сутність фінансової безпеки суб'єктів підприємництва та її роль в забезпеченні національної економічної безпеки. *Вісник ЖДТУ*. 2011. № 1 (55). С. 340–342.

18. Шемаєва Л. Г. Економічна безпека підприємств у стратегічній взаємодії з суб'єктами зовнішнього середовища: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра. екон. наук: 21.04.02 «Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності»; Ун-т економіки та права «КРОК». К., 2010. 39 с.

19. Варналій З. С. Економічна безпека: навч. посіб. К.: Знання, 2009. 647 с.

20. Шкарлет С. М. Формування економічної безпеки підприємств засобами активізації їх інноваційного розвитку: автореф. дис. докт. екон. наук: 08.00.04. К., 2007. 24 с.

21. MacFarlane S. N., Khong Y. F. Financial security and the UN: a critical history. Bloomington : Indiana University Press, 2006. 136 p.

22. Онищенко С. В., Пугач О. А. Загрози економічній безпеці України: сутність, оцінювання та механізм упередження: монографія. Полтава: ПолтНТУ, 2015. 337 с.

23. Франчук В. І. Економічна безпека суб'єктів господарської

діяльності : підручник. Львів : ЛьвДУВС, 2015.

24. Небава М. І., Міронова Ю.В. Економічна безпека підприємства : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2017. 73 с.

25. Варналій З. С., Мехед А. М. Загрози фінансовій безпеці суб'єктів підприємництва України та шляхи їх запобігання. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер. Економіка*. 2022. № 4 (221). С. 13–18.

26. Лютий І. О., Рожко О. Д., Плешакова Н. А. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва України в умовах війни. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2023. №3, с. 1-14.

27. Мельничук Л.С. Поняття та аспекти формування економічної безпеки підприємства. URL: <https://www.sworld.com.ua/konfer34/624.pdf>

28. Доценко І. О. Формування системи оцінювання рівня економічної безпеки підприємства з урахуванням впливу підприємницьких ризиків. *Вісник Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова*. Т. 18. Вип. 1. Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2013. С. 69-78.

29. Іванюта Т.М., Заїчковський А.О. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2009. 256 с.

30. Кірієнко А. В. Механізм досягнення і підтримки економічної безпеки підприємства: Автореф. дис... канд. екон. наук.: 08.06.01 / Київський нац. екон. ун-т., К., 2000.

31. Вівчар О. І. Концептуальні підходи SPACE-методики при діагностиці та оцінці економічної безпеки підприємств. *Науковий журнал "Virtus: Scientific Journal"*. February, issue 5 2016 С. 231-235.

32. Варналій З. С., Мехед А. М. Фінансова безпека підприємств в умовах цифрової економіки. *Вісник Університету банківської справи*. 2022. № 3 (42). С. 55–62.

33. Горячева К. С. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки. *Економіст*. 2003. № 8. С. 65–67.

34. Яструбецька Л. С. Комплексна методика оцінки рівня фінансової

безпеки суб'єктів підприємництва в Україні за умов гібридних загроз. *Підприємництво та інновації*. 2021. Вип. 17. С. 75–82.

35. Freeman R. E. *Strategic management: A Stakeholder Approach*. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. 267 p.

36. Офіційний сайт ТОВ «Кормотех»: <https://kormotech.com/uk>

37. Хоменко О. А. Методичні засади управління фінансовою безпекою підприємств агропромислового комплексу. *Економіка АПК*. 2017. № 2. С. 79–82.

38. Варналій З. С., Мехед А. М. Використання теорії нечітких множин для оцінки рівня фінансової безпеки підприємства. *Інтернаука. Сер. Економічні науки*. 2019. № 2. С. 81–87.

39. Погосова М. Ю., Лебедева В. С. Аналіз методичного забезпечення оцінювання фінансової безпеки підприємства. *Збірник наукових праць ХНЕУ. Економічні науки*. 2014. №3. С. 57-61.

40. Мельник С. І. Методологічні засади управління фінансовою безпекою підприємств: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 21.04.02 – економічна безпека суб'єктів господарської діяльності. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України, 2020.

41. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство/ Геєць В.М., Кизим М.О., Клебанова Т.С., Черняк О.І. та ін.; За ред. Геєця В.М.: монографія. Харків : ВД “ІНЖЕК”, 2006. 240 с.

42. Онищенко С. В., Маслій О. А., Дрібна А. В. Оцінювання фінансово-економічної безпеки підприємства критичної інфраструктури. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2022. № 6. Том 1. С. 249-258.

43. Чеберяко О. В., Кривовяз М. А. Економіко-теоретична сутність системи забезпечення фінансової безпеки підприємства. *Економіка та держава*. 2015. № 1. С. 94–97.

44. Сусіденко О. В. Методи оцінки забезпечення рівня фінансової

безпеки суб'єктів господарювання. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2015. Вип. 11 (1). С. 73–78. URL: <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/Збірник//2015-1/11.pdf>

45. Фень К.С. Modern condition of providing economic security of enterprises. *European Journal of Economics and Management*. Svazek 4, 2. vydani, 2018. С. 68-77.

46. Коваленко Д. І., Легка А. О. Механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. *International Scientific Journal*. 2015. № 8. С. 120–126.

47. Фоміченко І.П., Баракова С.О. Формування системи управління економічної безпеки на підприємствах України. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*. 2013. № 3 (23). С. 57 – 66.

48. Ревак І. О. Механізм забезпечення фінансової безпеки України: теоретичний аспект. *Науковий вісник ЛДУВС. Сер. Економічна*. 2009. № 2. С. 5.

49. Тимощенко К. С. Системний підхід у формуванні поняття механізму фінансової безпеки суб'єкта підприємництва. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 17. С. 79-82.

50. Штангрет А. М. Методичні аспекти управління фінансовою безпекою підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23 (2). С. 328–335.

51. Стеців Л. П., Малярчук І. І. Управління фінансовою безпекою підприємства в умовах фінансової кризи. *Формування стратегії соціально-економічного розвитку підприємницьких структур в Україні* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. Львів : Укр. акад. друкарства, 2015. С. 137–140.

52. Сова О. Ю. Напрями вдосконалення механізму управління фінансовою безпекою підприємств. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2014. Вип. 37. С. 103–113.

53. Варналій З. С., Мехед А. М. Теоретико-методичні підходи до

оцінки фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Сер. Економічна. Сер. Юридична.* 2022. Т. 32 (2022). С. 203–211.

54. Бердар М.М. Фінанси підприємств: навчальний посібник, 2-ге вид., перероб. і доп. К.:Видавець Паливода А.В., 2012. 464 с.

55. Юрків Н. Я. Загрози економічної безпеки реального сектора економіки. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України.* 2014. № 1. С. 202–215.

56. Fujing Y. Financial opening and financial security. *Chinese Journal of International Politics.* Vol. 1, Iss. 4. P. 559–587.

57. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream>

58. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2003. 197 с.

59. Шергіна Л. А., Кузнецова Т. В. Методичні засади оцінювання рівня економічної безпеки підприємства: показники, критерії ефективності. *Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. Спец. вип. : у 2 ч. Економіка підприємства: теорія і практика. Ч. 2. К. : КНЕУ, 2010. С. 203– 212.*

60. Соколенко Т.М. Економічна безпека підприємства в умовах транзитивної економіки. VII Міжнародна науково-практична інтернет конференція «Наука і життя: сучасні тенденції, інтеграція у світову наукову думку». URL: <https://int-konf.org/uk/>

61. Школьник І. О., Боярко І. М., Сюркало Б. І. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2008. 342 с.

62. Пойда-Носик Н. Н. Визначення сутності механізму забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. *Вісник Ун-ту банків. справи Нац. банку України.* 2012. № 1 (13). С. 87–91.

63. Каркавчук В.В. Економетричне моделювання динаміки рівня фінансової безпеки підприємства. *Вісник Львівського національного університету.* Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка. 2008. Вип. 40. С.

124-129.

64. Соляник Л. Г. Фінансова стабілізація підприємств реального сектора економіки: стан, проблеми та механізми забезпечення. *Економічний вісник*. 2016. № 1. С. 92–102.

65. Кримчук Н.О. Проблеми та шляхи забезпечення економічної безпеки підприємства. Науковий блог. Національний університет «Острозька академія». 2018.

66. Столяров В. Ф., Островецький В. І. Основні фактори формування структури фінансового капіталу підприємств. *Економічний вісник Донбасу*. 2016. № 2 (44). С. 87–94.

67. Судакова О. І. Стратегічне управління фінансовою безпекою підприємства. *Економічний простір*. 2008. № 9. С. 140–148.

68. Митяй О. В. Законодавче забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва в Україні. *Економічні горизонти*. 2015. Вип. 1 (1). С. 25–28. DOI: 10.31499/2616-5236.1(1).2015.140969.

69. Безбожний В. Л. Вибір способу забезпечення соціально-економічної безпеки великих промислових підприємств: дис. канд. екон. Наук. 08.00.04. СНУ ім. В. Даля МОН України. Луганськ, 2009. 189 с.

70. Тарасова Е. В. Фінансовий механізм стійкого розвитку підприємства. *Food Industry Economics*. 2016. Т. 8, № 2. URL: <https://doi.org/10.15673/fie.v8i2.131>

71. Столбов В. Ф., Шаповал Г. М. Особливості управління системою фінансово-економічної безпеки підприємств. *Комунальне господарство міст : наук.-техн. збір.* 2013. № 111. С. 103 –108.

72. Мойсеєнко І. П., Марченко О. М. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства : навч. посіб. Львів : Вид-во ЛДУВС, 2011. 380 с.

73. Вергун А. М., Стріжко К. В. Сучасні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства. *Ефективна економіка*. 2015. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_6_21

74. Маслій О.А., Глушко А.Д. Державне фінансове регулювання як інструмент мінімізації загроз економічній безпеці України в умовах воєнного стану. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Вип. 2 (02). С. 125–130.
75. Onyshchenko S., Maslii O., Maksymenko A. The threats of Ukraine financial security: identification and systemization. *Economics and Region*. 2019. №2 (73). С. 73-80
76. Siemiątkowski P. External financial security of the European union member states outside the Eurozone. *Journal of International Studies*, 2017, 10 (4), 84-95.
77. Ілляшенко О. В. Механізми системи економічної безпеки підприємства: монографія. Харків : Мачулін, 2016. 504 с.
78. Барановський О. І. Сутність і різновиди фінансових криз. Фінанси України. 2009. № 5. С. 3–20.
79. Трухан О. Л. Наукова інтерпретація функцій стратегічного управління підприємствами. *Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки*. 2010. № 1, Т. 2. С. 29 –35.
80. Enterprise Risk Management: An Analytic Approach. URL: <https://www.irmi.com/docs/default-source/expert-commentary-documents/miccolis05a.pdf?sfvrsn=4>
81. Онищенко С.В., Маслій О.А. Міжнародні індексні системи оцінки бізнес-середовища в Україні. *Фінансовий простір*. 2020. №3 (39). Р. 168-179. URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/784/923>
82. Grikietytė-Čebatavičienė Jurga Financial Security Assessment in the European Union Countries. *Vilnius University Press*, 2020, 13-19. Retrieved from <https://www.journals.vu.lt/open-series/article/view/24328/23587>
83. Вітлінський В. В., Великоіваненко Г. І. Ризикологія в економіці та підприємстві: монографія. К.: КНЕУ, 2004. 460 с.
84. Клапків М. С. Страхування фінансових ризиків: монографія. Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш, 2002. 570 с.

85. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 256 с.

86. Financial institutions management: a risk management approach / Anthony Saunders, Bentley University , Ninth Edition. Dubuque: McGraw-Hill Education, 2017. URL: http://www.bulentsenver.com/FIN5477/Financial_Institutions_Management_AntonySaunders_TextBook.pdf

87. Murphy D. Understanding Risk The Theory and Practice of Financial Risk Management, by Taylor & Francis Group, LLC 2008. URL: [file:///C:/Users/user/Downloads/OXW3M5WBUGZGU24INSSR%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/OXW3M5WBUGZGU24INSSR%20(3).pdf)

88. Risk modeling in a new paradigm: developing new insight and foresight on structural risk. *McKinsey Working Papers on Risk*, Number 13. URL: <https://www.mckinsey.com/business-functions/risk/our-insights/risk-modeling-in-a-new-paradigm>

89. Transforming risk efficiency and effectiveness, 2019. URL: <https://www.mckinsey.com/business-functions/risk/our-insights/transforming-risk-efficiency-and-effectiveness>

ДОДАТКИ

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"

 Компанія: **Товариство з обмеженою відповідальністю "КОРМОТЕХ"**

Територія: Львівська область, Яворівський район, с. Прилбичі

Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності: Виробництво готових кормів для домашніх тварин

Середня кількість працівників: 704

Адреса, телефон: 81062 с. Прилбичі Яворівського району Львівської області

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік місяць число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

0322951918

КОДИ	
2021 01 01	
32673400	
4625886701	
240	
10.92	

V

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 року**

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4 879	2 071
первісна вартість	1001	11 459	9 948
накопичена амортизація	1002	(6 580)	(7 877)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	67 617	145 292
Основні засоби	1010	250 863	294 138
первісна вартість	1011	364 193	429 003
Знос	1012	(113 330)	(134 865)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	323 359	441 501
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	228 296	274 316
Виробничі запаси	1101	117 218	178 600
Незавершене виробництво	1102	1 490	2 674
Готова продукція	1103	83 911	68 534
Товари	1104	25 677	24 508
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	230 788	301 344
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	30 605	51 535
з бюджетом	1135	2 635	8 191
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 247	7 404
Поточні фінансові інвестиції	1160	4 005	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 310	16 545
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	2 308	16 545
Витрати майбутніх періодів	1170	1 147	1 129
Інші оборотні активи	1190	2 578	2 141
Усього за розділом II	1195	507 611	662 605
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	830 970	1 104 106

Цю фінансову звітність слід розглядати разом з доданими примітками, які становлять її невід'ємну частину.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	9 000	9 000
Капітал у дооцінках	1405	6 997	6 553
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	415 831	584 097
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	431 828	599 650
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	25 541	132 257
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	25 541	132 257
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	154 805	104 050
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	14 363	13 896
товари, роботи, послуги	1615	167 147	210 296
розрахунками з бюджетом	1620	16 462	9 601
у тому числі з податку на прибуток	1621	9 467	7 104
розрахунками зі страхування	1625	994	1 838
розрахунками з оплати праці	1630	7 228	9 443
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	5	3 354
Поточні забезпечення	1660	8 750	11 185
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 847	8 536
Усього за розділом III	1695	373 601	372 199
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
Баланс	1900	830 970	1 104 106

Директор / Стефанцишин Марія Михайлівна

Головний бухгалтер / Сеймівська Марія Ігорівна

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"
**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік**

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 031 991	1 552 720
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 212 164)	(899 057)
Валовий: прибуток	2090	819 827	653 663
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	17 960	11 018
Адміністративні витрати	2130	(48 136)	(32 829)
Витрати на збут	2150	(410 066)	(319 490)
Інші операційні витрати	2180	(77 400)	(50 977)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	302 185	261 385
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	30	-
Інші доходи	2240	84 692	10 967
Фінансові витрати	2250	(27 180)	(36 445)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(93 134)	(387)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	266 593	235 520
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(48 273)	(42 309)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	218 320	193 211
збиток	2355	-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	218 320	193 211

Цю фінансову звітність слід розглядати разом з доданими примітками, які становлять її невід'ємну частину.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	949 228	793 931
Витрати на оплату праці	2505	164 444	127 869
Відрахування на соціальні заходи	2510	33 956	23 766
Амортизація	2515	35 050	27 090
Інші операційні витрати	2520	446 008	338 243
Разом	2550	1 628 686	1 310 899

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Директор / Стефанишин Марія Михайлівна

Головний бухгалтер / Сейтлівська Марія Ігорівна

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"
**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2020 р.**

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2 233 376	1 733 434
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	55 913	41 716
Надходження від повернення авансів	3020	3 324	3 912
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	123	13
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	6 859	2 029
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 800 251)	(1 267 298)
Праці	3105	(131 257)	(98 359)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(35 436)	(26 211)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(130 794)	(117 521)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(50 636)	(43 893)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(45 337)	(42 467)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(34 821)	(31 161)
Витрачання на оплату авансів	3135	-	-
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(334)	(191)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	-	-
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	-	-
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	-	-
Інші витрачання	3190	(6 319)	(7 956)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	195 204	263 568
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	80 000	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих: відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	4 750	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	250
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(75 995)	-
необоротних активів	3260	(159 241)	(96 106)
Виплати за деривативами	3270	-	-
Витрачання на надання позик	3275	(4 000)	-
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	-
Інші платежі	3290	-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(154 486)	(95 856)

Цю фінансову звітність слід розглядати разом з доданими примітками, які становлять її невід'ємну частину.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"

1	2	3	4
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	290 721	20 000
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	-	-
Погашення позик	3350	(245 699)	(36 766)
Сплату дивідендів	3355	(47 428)	(114 411)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(25 573)	(36 402)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	-	-
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	-
Витрачання на виплату неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	-
Інші платежі	3390	-	-
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	(27 979)	(167 579)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	12 739	133
Залишок коштів на початок року	3405	2 310	2 697
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	1 496	(520)
Залишок коштів на кінець року	3415	16 545	2 310

Директор / Стефанишин Марія Михайлівна

Головний бухгалтер / Сеймівська Марія Ігорівна

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"

**Звіт про власний капітал
за 2020 р.**

Форма № 4

Код за ДКУД

1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	9 000	6 997	-	-	415 831	-	-	431 828
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	(498)	-	-	(498)
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	9 000	6 997	-	-	415 333	-	-	431 330
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	218 320	-	-	218 320
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	(444)	-	-	444	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	(50 000)	-	-	(50 000)
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	(444)	-	-	168 764	-	-	168 320
Залишок на кінець року	4300	9 000	6 553	-	-	584 097	-	-	599 650

 Директор / Стефанишин Марія Михайлівна

 Головний бухгалтер / Сейдівська Марія Ігорівна

Цю фінансову звітність слід розглядати разом з доданими примітками, які становлять її невід'ємну частину.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"

Підприємство: **Товариство з обмеженою відповідальністю "Кормотех"**
 Територія: Львівська область, Яворівський р-н, Новояворівська отг, с.Прилбичі
 Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю
 Вид економічної діяльності: Виробництво готових кормів для домашніх тварин
 Середня кількість працівників: 795
 Адреса, телефон: с. Прилбичі, Яворівський район, Львівська обл. 81062
 Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік місяць число)
 за ЄДРПОУ
 за КАТОТТГ
 за КОПФГ
 за КВЕД

КОДИ		
2022	01	01
32673400		
UA46140050000054478		
240		
10.92		

0322951918

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2021 року

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 127	2 155
первісна вартість	1001	2 089	3 324
накопичена амортизація	1002	(962)	(1 169)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	151 217	8 272
Основні засоби	1010	310 689	446 700
первісна вартість	1011	425 015	600 392
знос	1012	(114 326)	(153 692)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	18 194	22 034
Усього за розділом I	1095	481 227	479 161
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	267 688	330 229
Виробничі запаси	1101	171 888	200 012
Незавершене виробництво	1102	2 758	3 048
Готова продукція	1103	68 534	90 763
Товари	1104	24 508	36 406
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	300 578	441 250
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	38 563	44 699
з бюджетом	1135	9 894	5 662
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 610	3 755
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	16 545	3 596
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	16 545	3 596
Витрати майбутніх періодів	1170	1 129	1 294
Інші оборотні активи	1190	1 745	6 821
Усього за розділом II	1195	639 752	837 306
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 120 979	1 316 467

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	9 000	9 000
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	593 843	639 695
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	602 843	648 695
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2 583	1 993
Довгострокові кредити банків	1510	131 292	5 076
Інші довгострокові зобов'язання	1515	10 395	9 489
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	144 270	16 558
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	104 650	319 755
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	25 097	27 828
товари, роботи, послуги	1615	210 458	240 859
розрахунками з бюджетом	1620	9 597	16 105
у тому числі з податку на прибуток	1621	7 104	5 794
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	9 261	14 812
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	3 369	1 413
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	15 938
Поточні забезпечення	1660	11 186	14 320
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	248	184
Усього за розділом III	1695	373 866	651 214
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	1 120 979	1 316 467

Директор / Стефанишин М.М.

Головний бухгалтер / Сеймівська М.І.

**ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
(ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)
за 2021 рік**

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 609 133	1 923 747
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 820 631)	(1 241 201)
Валовий:			
прибуток	2090	788 502	682 546
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	7 002	6 139
Адміністративні витрати	2130	(72 906)	(47 829)
Витрати на збут	2150	(382 444)	(271 952)
Інші операційні витрати	2180	(79 261)	(61 825)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	260 893	307 079
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	4 008	511
Інші доходи	2240	3 610	-
Фінансові витрати	2250	(29 589)	(30 402)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	-	(12 014)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	238 922	265 174
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(43 070)	(47 064)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	195 852	218 110
збиток	2355	-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	195 852	218 110

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"**III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ**

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 218 054	864 012
Витрати на оплату праці	2505	216 058	164 444
Відрахування на соціальні заходи	2510	43 616	33 956
Амортизація	2515	60 491	45 000
Інші операційні витрати	2520	541 724	354 445
Разом	2550	2 079 943	1 461 857

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Директор / Стефанишин М.М.

Головний бухгалтер / Сеймівська М.І.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"
**ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
(ЗА ПРЯМИМ МЕТОДОМ)
за 2021 р.**

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2 921 500	2 216 995
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Інші надходження	3095	5 739	3 586
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(2 430 054)	(1 702 432)
Праці	3105	(176 472)	(136 361)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(44 993)	(35 436)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(135 646)	(128 470)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(44 970)	(50 636)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(47 408)	(42 467)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(43 268)	(35 367)
Витрачання на оплату авансів	3135	-	-
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-	-
Інші витрачання	3190	(52)	(230)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	140 022	217 652
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	80 000
необоротних активів	3205	333	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	34	36
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	-	(75 995)
необоротних активів	3260	(63 444)	(163 182)
Виплати за деривативами	3270	-	-
Витрачання на надання позик	3275	-	-
Інші платежі	3290	-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(63 077)	(159 141)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"

1	2	3	4
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	255 777	314 223
Інші надходження	3340	2 637	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	-	-
Погашення позик	3350	(165 464)	(269 201)
Сплату дивідендів	3355	(126 110)	(47 428)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(25 502)	(26 580)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(21 046)	(14 458)
Інші платежі	3390	(7 403)	(2 333)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	(87 111)	(45 777)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	(10 166)	12 734
Залишок коштів на початок року	3405	16 545	2 310
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(2 783)	1 501
Залишок коштів на кінець року	3415	3 596	16 545

Директор / Стефанишин М.М.

Головний бухгалтер / Сеймівська М.І.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"
**ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
ЗА 2021 РІК**

Форма № 4

Код за ДКУД

1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	9 000	6 553	-	-	584 097	-	-	599 650
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	(6 553)	-	-	9 746	-	-	3 193
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	9 000	-	-	-	593 843	-	-	602 843
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	195 852	-	-	195 852
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	(150 000)	-	-	(150 000)
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	45 852	-	-	45 852
Залишок на кінець року	4300	9 000	-	-	-	639 695	-	-	648 695

Директор / Стефанишин М.М.

Головний бухгалтер / Сеймівська М.І.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"

Підприємство: Товариство з обмеженою відповідальністю "Кормотех"
Територія: Львівська область, Яворівський р-н, Новояворівський отг, с. Прилбичі

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ

за КОПФГ

за КВЕД

Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності: Виробництво готових кормів для домашніх тварин

Середня кількість працівників, осіб 857

Адреса телефон: с. Прилбичі, Яворівський район, Львівська обл. 81062

0322951918

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

КОДИ		
2023	01	01
32673400		
UA46140050000054478		
240		
10.92		

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2022 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	4	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 155	1 741
первісна вартість	1001	3 324	3 283
накопичена амортизація	1002	(1 169)	(1 542)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	8 272	162 024
Основні засоби	1010	446 700	419 929
первісна вартість	1011	600 392	615 541
знос	1012	(153 692)	(195 612)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	22 034	53 686
Усього за розділом I	1095	479 161	637 380
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	330 229	413 202
Виробничі запаси	1101	200 012	246 088
Назавершене виробництво	1102	3 048	4 637
Готова продукція	1103	90 763	104 739
Товари	1104	36 406	57 738
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	441 250	240 768
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
За виданими авансами	1130	44 699	58 539
з бюджету	1135	5 662	10 851
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 755	23 022
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 596	29 389
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	3 596	29 389
Витрати майбутніх періодів	1170	1 294	803
Інші оборотні активи	1190	6 821	12 401
Усього за розділом II	1195	837 306	788 975
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 316 467	1 426 355

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	9 000	9 000
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	639 695	945 550
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	648 695	954 550
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	1 993	1 370
Довгострокові кредити банків	1510	5 076	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	9 489	48 198
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	16 558	49 568
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	319 755	109 172
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	27 828	13 788
товари, роботи, послуги	1615	240 859	246 187
розрахунками з бюджетом	1620	16 105	14 168
у тому числі з податку на прибуток	1621	5 794	8 395
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	14 812	16 925
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	1 413	430
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	15 938	-
Поточні забезпечення	1660	14 320	21 366
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	184	201
Усього за розділом III	1695	651 214	422 237
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
Баланс	1900	1 316 467	1 426 355

Директор / Стефанишин М.М.

Головний бухгалтер / Сеймівська М.І.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"

**ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
(ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)
за 2022 рік**

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 306 632	2 609 133
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 337 310)	(1 820 631)
Валовий прибуток	2090	969 322	788 502
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	24 671	7 002
Адміністративні витрати	2130	(93 534)	(72 906)
Витрати на збут	2150	(412 405)	(382 444)
Інші операційні витрати	2180	(73 611)	(79 261)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	414 443	260 893
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	386	4 008
Інші доходи	2240	-	3 610
Фінансові витрати	2250	(38 071)	(29 589)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(3 586)	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	373 172	238 922
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(67 317)	(43 070)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	305 855	195 852
збиток	2355	-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	305 855	195 852

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 624 706	1 218 054
Витрати на оплату праці	2505	263 664	216 058
Відрахування на соціальні заходи	2510	51 243	43 616
Амортизація	2515	70 205	60 491
Інші операційні витрати	2520	451 695	541 724
Разом	2550	2 461 513	2 079 943

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Директор / Стефанишин М. М.

Головний бухгалтер / Сеймівська М.І.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"
**ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
(ЗА ПРЯМИМ МЕТОДОМ)
за 2022 р.**

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	4 089 867	2 921 500
Повернення податків і зборів	3005	290	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафи, пені)	3035	17	-
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роаялді, авторських прав	3045	-	-
Інші надходження	3095	6 884	5 739
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(3 126 371)	(2 430 054)
Праці	3105	(207 462)	(176 472)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(52 310)	(44 993)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(206 318)	(135 646)
Витрачання на оплату праці зобов'язань з податку на прибуток	3116	(65 339)	(44 970)
Витрачання на оплату праці зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(89 469)	(47 408)
Витрачання на оплату праці зобов'язань з інших податків та зборів	3118	(51 510)	(43 268)
Витрачання на оплату авансів	3135	-	-
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-	-
Інші витрачання	3190	(8 339)	(52)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	496 258	140 022
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	938	333
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	1 150	34
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашених позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дорічного підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	-	-
необоротних активів	3260	(187 986)	(63 444)
Виплати за деривативами	3270	-	-
Витрачання на надання позик	3275	-	-
Інші платежі	3290	-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(185 898)	(63 077)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"

1	2	3	4
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	50 173	255 777
Інші надходження	3340	-	2 637
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	-	-
Погашення позик	3350	(273 775)	(165 464)
Сплату дивідендів	3355	(15 915)	(126 110)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(33 511)	(25 502)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(25 639)	(21 046)
Інші платежі	3390	(322)	(7 403)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	(298 989)	(87 111)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	11 371	(10 166)
Залишок коштів на початок року	3405	3 596	16 545
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	14 422	(2 783)
Залишок коштів на кінець року	3415	29 389	3 596

Директор / Стефанишин М. М.

Головний бухгалтер / Сеймівська М.І.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КОРМОТЕХ"
**ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
ЗА 2022 РІК**

Форма № 4

Код за ДКУД

1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	9 000	-	-	-	639 695	-	-	648 695
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	9 000	-	-	-	639 695	-	-	648 695
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	305 855	-	-	305 855
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	305 855	-	-	305 855
Залишок на кінець року	4300	9 000	-	-	-	945 550	-	-	954 550

Директор / Стефанишин М. М.

Головний бухгалтер / Сеймівська М.І.